

I N F O R M A C E

o činnosti daňové správy České republiky

za rok 2008

I. ÚVOD

V roce 2008 byly daňovou správou zabezpečovány práce na základě krátkodobých a střednědobých úkolů modernizace daňové správy. Usnesením vlády ČR č. 1462 ze dne 20. prosince 2006 byl schválen materiál Ministerstva financí nazvaný „Záměr sloučení výběru daní, cel a pojistného na veřejnoprávní pojištění“ a následně byl usnesením č. 1033 ze dne 12. září 2007 vládou vysloven souhlas se sloučením orgánů daňové a celní správy pro oblast výběru daní a cel.

V dubnu roku 2008 předložilo Ministerstvo financí k veřejné diskusi materiál „Reforma daňového systému 2010“, který zasahuje do oblasti hmotně právní, procesně právní i institucionální. Hlavním cílem reformy je zkvalitnění a zefektivnění procesů vykonávaných daňovou správou ČR, Celní správou ČR, Českou správou sociálního zabezpečení v oblasti výběru, kontroly a vymáhání pojistného na sociální zabezpečení a v resortu Ministerstva zdravotnictví v oblasti výběru, kontroly a vymáhání pojistného na veřejné zdravotní pojištění tak, aby bylo možné zabezpečit zvýšení jejich dostupnosti všem cílovým skupinám jimž jsou poskytovány, a to při zvýšení efektivity jejich výkonů.

V prvním pololetí roku 2008 provedla Světová banka nezávislé hodnocení návrhu vládního záměru na sloučení daňové a celní správy s ohledem na případnou integraci výběru příspěvků na sociální zabezpečení do nově vytvořeného finančního (inkasního) orgánu. Účelem posouzení vládního návrhu Světovou bankou bylo napomoci vládě přijmout kvalifikovanější rozhodnutí o této otázce na základě poznatků plynoucích z mezinárodních zkušeností. Integrace a zásadní reformy představují komplexní procesy a jejich úspěšná realizace vyžaduje odpovídající čas, finanční zdroje a pečlivé řízení samotného procesu změny. Ve zprávě Světové banky bylo upozorněno na klíčové výzvy a rizika a naznačeny možnosti jejich překonání.

Vzhledem k tomu, že v průběhu roku 2008 došlo k další precizaci projektu integrace daňové a celní správy, resp. k jeho dalšímu vývoji, zejména na základě zpráv technické mise Světové banky, MF výše uvedený úkol po věcné stránce reformulovalo tak, že dne 3. listopadu 2008 byl usnesením vlády č. 1336 schválen materiál „Program Projektu vytvoření jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů“ neboli tzv. Projektu JIM. Projekt JIM předpokládá vytvoření jednoho výběrního místa pro daně, clo a veřejnoprávní pojistné na bázi integrace orgánů daňové a celní správy.

Významným prvkem tohoto řešení je mimo jiné vytvoření samostatné daňové správy podřízené MF na rozdíl od současného stavu, kdy samo MF je vrcholným orgánem daňové správy. Vytvoření samostatné daňové správy je při tom dlouhodobě vnímáno jako podmínka její další modernizace, která byla ze strany Světové banky zvlášť zdůrazněna.

V oblasti daně z příjmů fyzických osob se v roce 2008 musely územní finanční orgány vypořádat s pokračujícím nárůstem počtu daňových přiznání, který byl důsledkem poslední možnosti poplatníků pro využití výhod institutu společného zdanění manželů. To přineslo zvýšení počtu případů převodů či vracení přeplatků na dani. Přitom vzrůstal tlak na zkracování lhůt pro vyřizování podání, stoupaly počty uplatněných opravných prostředků i dotazů od třetích osob (např. zdravotních pojišťoven nebo soudních exekutorů). Motivačně nepůsobila ani stále výraznější preference osobních práv daňových subjektů na úkor plnění jejich zákonných povinností ze strany soudů. I za této situace vyjížděli zástupci finančních úřadů na vybrané obce ve své územní působnosti a poskytovali daňovým subjektům základní

informace ohledně vyplňování daňových přiznání a placení daní, což mělo pozitivní ohlas a přispělo k bezproblémovému průběhu období podávání daňových přiznání.

Na druhou stranu rozšíření počtu předmětů závazného posouzení u daní z příjmů využilo mnohem méně poplatníků než se očekávalo.

Prohlubování stávajících vztahů a navazování nových patří každoročně mezi nejdůležitější priority v oblasti mezinárodní spolupráce daňových správ. Rok 2008 v tomto ohledu nebyl žádnou výjimkou. Kromě plnění povinností, které vyplývají z členství české daňové správy v mezinárodních organizacích daňových správ jsme naši pozornost věnovali i bilaterálním vztahům. Další důležitý milník, kterého si velmi ceníme je uspořádání historicky prvního multilaterálního semináře na území České republiky.

Neméně důležitou oblastí v činnosti české daňové správy jsou služby poskytované daňové veřejnosti. V roce 2008 jsme opět posunuli hranici kvality poskytovaných informací prostřednictvím internetových stránek české daňové správy. Ve snaze o aktivní přístup české daňové správy vůči daňové veřejnosti jsme v období pro podávání daňového přiznání k dani z příjmů organizovali celoplošnou informační kampaň ke zlepšení úrovně dobrovolného plnění daňových povinností. Rovněž nelze zapomenout na již tradiční slavnostní večer pana ministra financí při příležitosti ocenění právnických osob, které nejvíce přispěly svými daňovými odvody do státního rozpočtu.

Proces obnovy katastrálního operátu, při němž je odstraňována zjednodušená evidence pozemků, spolu se změnou zákona o dani z nemovitostí, podle níž jsou od roku 2005 poplatníky daně z pronajatých pozemků po obnově katastrálního operátu jejich vlastníci, nadále přispívají k postupnému vyjasňování vlastnických vztahů a upřesňování evidence pozemků. Výrazně se tak zlepšují podmínky správců daně pro kontrolu daňových přiznání, což má příznivý dopad na vývoj inkasa daně z nemovitostí.

Inkaso daně z převodu nemovitostí zůstalo téměř na stejné úrovni jako v roce 2007, zvýšení bylo o necelé 2 %, což je určitým signálem o počínající stagnaci na trhu s nemovitostmi, která může předznamenávat i částečný propad v následujícím zdaňovacím období s ohledem na vývoj ekonomické krize. Očekávaný propad nastal u daně darovací vzhledem k razantnímu osvobození, které je účinné od 1. 1. 2008.

II. VÝSLEDKY DAŇOVÉHO ŘÍZENÍ

1. VÝVOJ DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ

Základní údaje o daňových povinnostech a inkasu za rok 2008 podává **Tabulka č. 1**.

Porovnáme-li celkové inkaso daní staré a nové daňové soustavy u finančních úřadů za rok 2008 s rokem 2007 zjistíme, že došlo ke zvýšení výnosu z vybraných daní o částku zhruba 30 159 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst inkasa ve výši 5,2 %. Při meziročním srovnání výnosu všech daní došlo k největšímu nárůstu inkasa u daně z přidané hodnoty (o 19 095 mil. Kč), daně z příjmů právnických osob (o 17 916 mil. Kč), daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou (o 3 599 mil. Kč).

Tabulka č. 1

(v mil. Kč)

Druh příjmu	Daňová povinnost	Inkaso	Rozdíl	Výtěžnost (%)
	sl. 1	sl. 2	sl. 2 - sl. 1	sl. 2 / sl. 1
DPH-daňová povinnost	513 761	516 563	2 802	101
DPH-nadměrný odpočet a vracení daně	-257 604	-261 624	-4 020	102
DPH-celkem	256 158	254 939	-1 218	100
Daně spotřební-daňová povinnost	-492	11	503	-2
Daně spotřební-vracení daně	0	-2	-2	28 464
Daně spotřební celkem	-492	9	501	-2
Daň z příjmů právnických osob	172 621	173 590	970	101
Daň z příjmů srážkou § 36	19 222	19 299	77	100
Daň silniční	6 073	6 002	-72	99
Daň dědická	119	115	-4	97
Daň darovací	299	345	46	116
Daň z převodu nemovitostí	10 106	9 950	-156	98
Daň z příjmů fyz. osob z přiznání	18 065	17 749	-316	98
Daň z příjmů fyz. osob-záv. činnost	115 239	115 180	-58	100
Daň z nemovitostí	5 104	5 195	92	102
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	4 838	4 281	-557	88
CELKEM NOVÉ DANĚ	607 349	606 654	-695	100
Daň z příjmů obyvatelstva	-166	5	171	-3
Ostatní zruš. daně	-758	6	763	-1
CELKEM STARÉ DANĚ	-924	11	934	-1
CELKEM	606 425	606 665	239	100

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

a) Daň z příjmů právnických osob

Na dani z příjmů právnických osob vybraly finanční úřady v České republice v kalendářním roce 2008 vůbec nejvyšší částku inkasa daně z příjmů právnických osob

(173 590 mil. Kč) od zavedení nové daňové soustavy v roce 1993. Tím vyvrcholil trend zrychlování růstu inkasa započatý v roce 2003, kdy výnos daně z příjmů právnických osob poprvé překročil hranici 100 mld. Kč. V meziročním srovnání 2008/2007 se inkaso zvýšilo o 17 916 mil. Kč, tj. o 11,5 %, avšak v důsledku reakce některých daňových subjektů na počínající projevy celosvětové recese v závěru roku 2008 již nebylo dosaženo zatím nejvyšší úrovně mezi roky 2007 a 2006, kdy nárůst inkasa dosáhl 26 809 mil. Kč, tj. 20,8 %.

Výrazně vzrostla celková daňová povinnost vykázaná v daňových přiznáních za zdaňovací započatá v roce 2007, splatná v roce 2008, a to na 165 259 mil. Kč) proti celkové daňové povinnosti za zdaňovací období započatá v roce 2006 (141 502 mil. Kč), splatné v roce 2007, tj. o 23 739 mil. Kč (16,8 %).

Nárůst inkasa daně z příjmů právnických osob v roce 2008 nejvýrazněji ovlivnilo doznívání příznivého vývoje české ekonomiky v předchozích letech 2006 a 2007, neboť daň a z ní vycházející výše záloh splatných v roce 2008 odrážela výsledky hospodaření dosažené v roce 2007 a část záloh splatných před lhůtou pro podání daňových přiznání za rok 2007 výsledky hospodaření roku 2006. V závěru roku 2008 již začal inkaso ovlivňovat narůstající počet žádostí o stanovení záloh jinak a žádostí o posečkání s placením daně, který byl reakcí daňových subjektů z odvětví nejvíce postižených počínajícími projevy celosvětové hospodářské recese na očekávané snížení daňové povinnosti za rok 2008, respektive na platební neschopnost, která měla v řadě případů za následek zahájení insolvenčního řízení. Podstatná část daňových subjektů postižených hospodářskou recesí, u nichž dojde k výraznému poklesu daňové povinnosti, však možnost zrealizování záloh na daň za rok 2008 nevyužila.

Rozhodující podíl na inkasu daně z příjmů právnických osob tak v roce 2008 i nadále zaujímaly klíčové daňové subjekty v oborech peněžnictví, telekomunikačních činností, zpracování ropy, výroby a rozvodu elektřiny, plynu, páry a teplé vody, zpracování železa a oceli, těžby černého a hnědého uhlí, výroby motorových vozidel, výroby pryžových pneumatik a vzdušnic a výroby tabákových výrobků a piva.

Naproti tomu výši inkasa daně z příjmů právnických osob v roce 2008 neovlivnily legislativní změny, neboť s účinností pro zdaňovací období započatá v roce 2007 nebyla přijata žádná významná novela zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“), která by ovlivňovala způsob stanovení daňového základu a výši daně z příjmů právnických osob, jejíž splatnost spadala do roku 2008. Pro stanovení daňové povinnosti za zdaňovací období započatá v roce 2006, která ovlivnila výši záloh splatných začátkem roku 2008, i daňové povinnosti za zdaňovací období započatá v roce 2007, splatné, včetně z ní vyplývajících záloh v roce 2008, byla uplatňována sazba daně ve výši 24 %, účinná od 1. ledna 2006. Dopad novely ZDP, provedené zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, se s ohledem na její účinnost pro zdaňovací období započatá v roce 2008, v inkasu daně z příjmů právnických osob projeví až v roce 2009.

Významnou měrou se však na zvýšení inkasa daně z příjmů právnických osob v roce 2008 projevilo uplatňování stávající legislativní úpravy, zejména při uplatňování položek odčitatelných od základu daně. Jedná se především o výrazný pokles uplatněného odečtu daňových ztrát vzniklých a vyměřených v předchozích pěti (do 31. prosince 2003 sedmi) zdaňovacích obdobích v daňových přiznáních za zdaňovací období započatá v roce 2007. Oproti přiznáním za zdaňovací období započatá v roce 2006 došlo k poklesu uplatněného odečtu o 12,5 mld. Kč, v jehož důsledku vzrostla daňová povinnost splatná v roce 2008, ovlivňující výši záloh splatných ve 2. čtvrtletí a ve 2. pololetí 2008, o 3,0 mld. Kč. Naproti tomu meziročně vzrostl o 0,9 mld. Kč odečet výdajů (nákladů) souvisejících s realizací

projektů výzkumu a vývoje od základu daně, který snížil daňovou povinnost 0,2 mld. Kč.

Dalším podstatným vlivem, snižujícím inkaso daně z příjmů právnických osob v roce 2008, byl meziroční nárůst slev na dani z titulu poskytnutých investičních pobídek o 0,6 mld. Kč, a to z 3,4 mld. Kč za zdaňovací období započatá v roce 2006, na 4,0 mld. Kč za zdaňovací období započatá v roce 2007.

V oblasti správy daně z příjmů právnických osob v roce 2008 dále vzrostly nároky na finanční úřady, zejména v důsledku zvýšení počtu podaných daňových přiznání (z 307 986 za ZO započatá v roce 2006 na 320 059 případů za ZO započatá v roce 2007). Tento vliv byl sice částečně eliminován nárůstem počtu daňových přiznání podaných elektronicky (z 5 126 za ZO započatá v roce 2006 na 6 875 případů za ZO započatá v roce 2007), avšak jejich podíl na celkovém počtu podaných daňových přiznání (z 1,66 % za ZO započatá v roce 2006 na 2,15 % za ZO započatá v roce 2007), zatím není adekvátní prostředkům vynaloženým na vytvoření a aktualizaci programového vybavení v rámci aplikace „Elektronická podání pro daňovou správu“.

Vývoj inkasa **daně z příjmů právnických osob** v letech 2004 až 2008 je uveden v **Tabulce č. 2**.

Z časové řady je patrný dlouhodobý trend postupného zvyšování výtěžnosti inkasa, kterou se rozumí poměr uhrazených a předepsaných daňových povinností za sledovaný kalendářní rok. Vedle zlepšování platební morálky se na růstu výtěžnosti inkasa daně z příjmů právnických osob podílelo zvyšování účinnosti její správy územními finančními orgány, o čemž svědčí především nárůst doměrků na této dani v roce 2008 proti roku 2007 o 670 mil. Kč, tj. o 24,0 % (z 2 791 mil. Kč na 3 461 mil. Kč).

Tabulka č. 2

(v mil.Kč)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Daňové inkaso	106 526	137 432	128 865	155 674	173 590	111,5	17 916
Předepsáno	106 679	136 354	128 314	155 325	172 620	111,1	17 295
Výtěžnost (%)	99,8	100,8	100,4	100,2	100,6	-	-

b) Daň z příjmů fyzických osob podávajících přiznání

U daně z příjmů fyzických osob podávajících přiznání byl v roce 2008 zaznamenán mírný přírůstek celorepublikového inkasa o 746 mil. Kč proti roku 2007, ačkoli proti růstu inkasa působilo další zvýšení počtu případů společného zdanění manželů (dále jen „SZM“). Vzhledem k tomu, že poplatníci již věděli o zrušení institutu SZM, využili jednu z posledních možností jeho uplatnění při podání daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob. V kalendářním roce 2008 byl proto u správců daně zaznamenán nejvyšší přírůstek počtu případů SZM od roku 2006, kdy mohli poplatníci výhody SZM využít poprvé.

Finanční úřady musely zpracovat cca 2 340 600 podaných daňových přiznání, z toho počet daňových přiznání se SZM činil více než 945 400 (tj. 40 %) a meziročně vzrostl téměř o 71 400.

SZM využilo také okolo 4 800 nerezidentů České republiky, z toho téměř 2 200 v regionu Ostravy. Ze statistik z daňových přiznání vyšlo najevo, že SZM v roce 2008 uplatnilo více než 664 300 poplatníků, kteří neměli žádný příjem podle § 7, ale měli příjem podle § 6, tzn. zaměstnanců. Podíl zaměstnanců na počtu všech daňových přiznání

se SZM činil téměř 70 %. Osoby samostatně výdělečně činné představují pouze 30 %.

Inkaso daně z příjmů fyzických osob podávajících příznání zpravidla odráží ekonomické výsledky poplatníků dosažené v předcházejících dvou letech. V tomto směru byly roky 2006 a 2007 mimořádně příznivé. Z uvedeného důvodu byly odhady inkasa daně z příjmů fyzických osob pro rok 2008 poměrně vysoké. Ve skutečnosti byl meziroční přírůstek inkasa nižší než se očekávalo. Kromě vlivu SZM to bylo zapříčiněno zejména vyšším objemem uplatněných nezdanitelných částí základu daně podle § 15 ZDP (tj. zaplacené pojistné na soukromé životní pojištění, penzijní připojištění a zaplacené úroky ze stavebního spoření či hypotečních úvěrů). To svědčí o tom, že fyzické osoby v období růstu ekonomiky více investovaly do produktů zajišťujících vyšší životní standard v pozdějším věku.

Dalším faktorem snižujícím inkaso byl **pokračující nárůst celkové částky čerpaného daňového zvýhodnění na vyživované dítě v domácnosti**. V roce 2008 si fyzické osoby podávající příznání uplatnily nárok na daňové zvýhodnění v celkové výši přes 7 600 mil. Kč, při meziročním zvýšení cca o 312 mil. Kč.

Vývoj inkasa na dani z příjmů fyzických osob podávajících příznání v letech 2004 - 2008 ukazuje **Tabulka č. 3**.

Tabulka č. 3

(v mil.Kč)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Daňové inkaso	24 040	26 583	17 854	17 003	17 749	104,39	746
Předepsáno	25 645	26 661	17 847	17 150	18 065	105,34	915
Výtěžnost (%)	93,7	99,7	100,0	99,2	98,3	-	-

c) **Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků**

V roce 2008 došlo poprvé od zavedení platné daňové soustavy (1993) k meziročnímu poklesu celorepublikového inkasa na dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků téměř o 11 208 mil. Kč. Příčinu uvedeného vývoje je možné nalézt zejména v legislativních úpravách ZDP, provedených zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů. Zavedením jednotné 15ti % sazby ze superhrubé mzdy a „zastropování“ základu daně ve výši maximálního vyměřovacího základu pro veřejnoprávní pojistné, **došlo ke snížení daňového zatížení u zaměstnanců s vyššími příjmy. Další snížení inkasa způsobilo podstatné zvýšení slev na dani (§ 35ba) a částek daňového zvýhodnění spolu s vyšším daňovým bonusem (§ 35c) od 1. 1. 2008.**

Z činnosti správců daně vyplynulo, že zejména menší zaměstnavatelé, kteří zaměstnávali své zaměstnance -rodiče za minimální mzdu, neodváděli v roce 2008 žádné zálohy na daň, ale naopak žádali správce daně o „vrácení“ bonusů.

Komplikace a překážky výkonu správy daně na tomto druhu příjmu jsou ze strany správců daně spatřovány ve vysoké chybovosti zaměstnavatelů při vyplňování vyúčtování daně, zejména pak v souvislosti s vykazováním daňových bonusů. Počet zaměstnavatelů podávajících vyúčtování k dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků se pohybuje kolem hodnoty 300 000. Podíl elektronicky podaných vyúčtování je zatím nízký.

Ze závazku integrace České republiky mezi země EU vplynuly další požadavky na sběr, evidenci a poskytování informací z daňového řízení. Plátcí daně, kteří zaměstnávají daňové nerezidenty České republiky, pro potřeby OECD od zdaňovacího období 2005 vyplňují přílohu č. 2 k vyúčtování daně. Vzhledem k počtu u nás pracujících cizinců se zpracování těchto dat ukázalo jako poměrně časově náročná činnost.

Vývoj inkasa na dani z příjmů FO ze závislé činnosti a z funkčních požitků v letech 2004 - 2008 ukazuje **Tabulka č. 4**.

Tabulka č. 4 (v mil.Kč)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Daňové inkaso	102 627	110 662	111 633	126 388	115 180	91,13	-11 208
Předepsáno	102 488	109 067	110 989	125 031	115 239	92,17	-9 792
Výtěžnost (%)	100,1	101,5	100,6	101,09	100,1	-	-

d) Daň z příjmů vybíraná srážkou podle zvláštní sazby

Dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby podléhají příjmy fyzických i právnických osob. Daň je evidována odděleně podle vlastníka příjmů. Ve srovnání s předchozím rokem byl v roce 2008 zaznamenán přírůstek celkového inkasa o 3 599 mil. Kč.

Z toho část daně vybíraná srážkou z příjmů právnických osob vykázala přírůstek ve výši 1 804 mil. Kč a část daně vybíraná srážkou z příjmů fyzických osob vykázala přírůstek ve výši 1 795 mil. Kč.

Rozhodující vliv na vývoj inkasa měl pokračující růst ekonomiky České republiky až do třetího čtvrtletí 2008, který se projevil ve zvýšení objemu prostředků použitých na výplaty dividend a podílů na zisku. Nárůst inkasa ovlivnilo také zvýšení sazby nájemného u finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci, hrazeného ze zahraničí, z 1 % na 5 %.

Objem inkasa daně z ostatních příjmů podléhajících dni vybírané srážkou (výplata náhrad za poskytnutí práva na užití předmětu průmyslového vlastnictví, z užívání nemovitých věcí nebo jejich částí umístěných na území České republiky), se na celostátní úrovni ustálil. Proti meziročním výkyvům v inkasu na regionální úrovni působí jako stabilizační faktor rozvoj průmyslových zón, v nichž působící investoři ve zvyšující se míře využívají zahraniční technologie, přičemž s nimi související platby licenčních poplatků mají většinou dlouhodobě stálý charakter.

Vývoj inkasa na dani z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby v letech 2004 až 2008 ukazuje **Tabulka č. 5**.

V souvislosti s důsledky celosvětové hospodářské recese, jejíž počátek se v české ekonomice začal projevovat již v závěru roku 2008, dojde v roce 2009 k výraznému poklesu inkasa **DPPO vybírané srážkou**, zejména z příjmů z dividend a podílů na zisku, jehož výši nelze spolehlivě kvantifikovat.

Tabulka č. 5

(v mil.Kč)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Daňové inkaso	12 098	11 242	14 003	15 700	19 299	122,92	3 599
Předepsáno	12 331	10 691	14 409	15 254	19 222	126,01	3 968
Výtěžnost (%)	98,1	105,2	97,2	97,2	99,6	-	-
Z inkasa daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby tvoří							
Daň příjmů FO	6 582	6 420	7 432	8 583	10 378	120,91	1 795
Daň příjmů PO	5 516	4 822	6 572	7 117	8 921	125,33	1 804

e) Daň silniční

V roce 2008 došlo k dalšímu nárůstu celkového inkasa daně silniční na 6002 mil. Kč, tj. o 87 mil. Kč oproti roku 2007 (daň silniční je příjmem Státního fondu dopravní infrastruktury). Zvýšení je vyvoláno několika faktory. Jednak pokračující obměnou vozového parku podnikatelů výkonějšími vozy zdaňovanými vyššími sazbami daně, jednak zvýšením samotného počtu daňových subjektů. V průběhu roku 2008 došlo sice ke změně principu uplatnění snížené sazby daně (nově dle data první registrace vozidla v ČR či zahraničí), která může být v některých případech pro poplatníky výhodnější, ale nejedná se o změnu tak razantní, aby měla výrazný dopad do celkového inkasa daně silniční.

Přehled inkasa daně silniční od r. 2004 podává **Tabulka č. 6**.

Tabulka č. 6

(v mil.Kč)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Daňové inkaso FÚ	5 502	5 191	5 428	5 915	6 002	101,4	87
Předepsáno FÚ	5 539	5 230	5 457	5 811	6 073	104,5	262
Výtěžnost (%)	99,3	99,3	99,5	101,8	98,8	-	-

f) Daň z přidané hodnoty

Celkové inkaso daně z přidané hodnoty v roce 2008 činilo 255,2 mld. Kč (z toho celní úřady 0,251 mld. Kč). Proti loňskému roku došlo k navýšení o 18,8 mld. Kč (8 %).

Z celkové rozpočtem stanovené částky (274,5 mld. Kč) bylo dosaženo pouze 93 %. Státní rozpočet předpokládal nárůst příjmu z DPH proti skutečnosti roku 2007 (236,4 mld. Kč) o 16,1 %, přičemž skutečný nárůst inkasa tento předpoklad nenaplnil ani z poloviny.

Vzhledem k tomu, že za 1. pololetí 2008 dosáhlo inkaso daně 43,5 % rozpočtové částky a za celý rok 2008 93 %, je zřejmé, že právě vývoj za 1. pololetí byl rozhodující.

Všechna finanční ředitelství zvýšila inkaso, ale například FŘ pro hlavní město Prahu pouze o 3,4 % a tím došlo ke snížení jeho podílu na celkovém inkasu z hodnoty 56,57 % v roce 2007 na 54,17 %. I když jde stále o podstatný podíl, vývoj na tomto FŘ ovlivnil negativně celkové inkaso DPH. Nárůst odpovídající předpokladům (16,1 %) dosáhla pouze 4 finanční ředitelství (FŘ v Českých Budějovicích až o 47 %), která však vzhledem ke svému

podílu na celkovém inkasu nemohla nepříznivý vývoj zvrátit.

Negativním způsobem ovlivňují inkaso plátců registrovaní podle § 94 odst. 11 zákona o DPH na Finančním úřadě pro Prahu 1 (tj. osoby registrované k dani v jiném členském státě, které nemají v tuzemsku sídlo, místo podnikání nebo provozovnu) - v roce 2005 odvod 7 mld. Kč, v roce 2006 odpočty ve výši 5,8 mld. Kč, v roce 2007 odpočty ve výši 2,3 mld. Kč a v roce 2008 převýšila hodnota předepsaných nadměrných odpočtů vlastní daňovou povinností o 6,1 mld. Kč (33,8 – 27,7). Další vývoj inkasa této skupiny plátců nelze odhadnout, ale vzhledem k jejímu charakteru, také nelze očekávat fiskální přínos na dani z přidané hodnoty.

V legislativní oblasti nedošlo v roce 2008 u daně z přidané hodnoty k výrazným změnám, které by zásadně ovlivnily výši inkasa. Dokonce je pravděpodobné, že institut skupinové registrace účinný od 1. 1. 2009, ovlivnil inkaso roku 2008 pozitivně, protože lze očekávat, že plátce vstupující do skupiny, kterému by byl odpočet daně v roce 2008 významně krácen koeficientem, odloží uplatnění odpočtů daně až na rok 2009, kdy bude koeficient celé skupiny příznivější. Dlouho předem avizované zvýšení sazby daně na 9 % účinné od 1. 1. 2008 vyvolalo jednak předzásobením a také jisté omezení spotřeby. Tato motivace byla ještě výraznější u výstavby, která nesplňuje podmínky definice sociálního bydlení (v roce 2007 ve snížené sazbě, od roku 2008 v základní sazbě daně). Také silný kurz koruny motivuje konečné spotřebitele k nákupům v zahraničí.

Tabulka č. 7

(v mil. Kč)

Vývoj inkasa DPH finanční úřady v letech 2004 až 2008							
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Předepsáno	274 633	374 175	424 180	468 205	513 761	108,2	45 556
Daň. inkaso	271 219	376 360	428 105	475 743	516 563	108,6	40 820
Výtěžnost (%)	98,8	100,6	100,9	101,6	100,5	-	-
Nadměrný odpočet	-229 070	-171 419	-210 711	-239 899	-261 624	109,1	-21 725
CELKEM	42 149	204 941	217 394	235 844	254 939	108,1	19 095

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

Tabulka č. 8

(v mil. Kč)

Daň přiznaná a vyměřená	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Rozdíl mezi přiznanou a vyměřen. daní	1 794	1 371	76,4	-423
Vyměřeno dle dodateč. daň. přiznání	-6 489	-4 316	66,5	2 173
Dodatečně vyměřeno z kontroly	1 713	1 532	89,4	-181
CELKEM	-2 982	-1 413	-	1 569

g) Daň z nemovitostí

V roce 2008, stejně jako v předchozích letech, pokračoval růst předepsané **daňové povinnosti**, a to na 5104 mil. Kč, tj. o 81 mil. Kč oproti roku 2007.

I nadále v tomto směru pozitivně působí jak proces obnovy katastrálního operátu, při němž je odstraňována zjednodušená evidence pozemků, tak změna zákona o dani z nemovitostí, podle níž jsou od roku 2005 poplatníky daně z pronajatých pozemků po obnově

katastrálního operátu jejich vlastníci. Tyto skutečnosti trvale přispívají k postupnému vyjasňování vlastnických vztahů a upřesňování evidence pozemků. Postupné zkvalitňování evidence katastru nemovitostí umožňuje efektivnější kontrolní a vyhledávací činnost správců daně.

Uvedenému trendu odpovídá rovněž vývoj **inkasa** daně z nemovitostí, které ve zdaňovacím období roku 2008 vzrostlo na 5 195 mil. Kč, tj. o 71 mil. Kč oproti roku 2007.

Přehled vývoje inkasa daně z nemovitostí od roku 2004 poskytuje **Tabulka č. 9**.

Poměr výše inkasa daně z nemovitostí u jednotlivých finančních ředitelství se oproti předchozím zdaňovacím obdobím významně nezměnil a odpovídá rozsahu jejich místní působnosti. U všech finančních ředitelství s výjimkou FŘ v Brně došlo k nárůstu inkasa, odpovídajícímu dlouhodobému trendu. V případě FŘ v Brně došlo k velmi mírnému poklesu inkasa, což lze přičíst rozsahu působnosti tohoto FŘ a aktuální výši daňových nedoplatků k 31. 12. 2008. Obdobná situace nastala již v roce 2005, avšak v následujícím roce byl pokles kompenzován a dlouhodobě i toto FŘ vykazuje téměř rovnoměrný nárůst inkasa.

Tabulka č. 9

(v mil.Kč)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Daňové inkaso	4 948	4 987	5 017	5 123	5 195	101,4	71
Předepsáno	4 864	4 917	4 978	5 023	5 104	101,6	81
Výtěžnost (%)	101,7	101,4	100,8	102,0	101,8	-	-

h) Daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí

Celkové inkaso daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí dosáhlo v roce 2008 objemu 10 410 mil. Kč a oproti roku 2007 se snížilo o 165 mil. Kč (index 98,4 %), z toho u daně z převodu nemovitostí došlo k mírnému zvýšení o 176 mil. Kč (index 101,8 %), stejně tak u daně dědické se zvýšilo o 6 mil. Kč (index 105,5 %). Výnos u daně darovací se snížil o 347 mil. Kč (index 49,9 %).

Výnos z převodu nemovitostí tvoří v objemu celkových příjmů těchto majetkových daní stabilně nejvýznamnější podíl tj. cca 95 %.

U inkasa daně darovací došlo k očekávanému poklesu, neboť novelou zákona č. 357/1992 Sb. o dani dědické, dani darovací a z převodu nemovitostí (dále jen „novela zákona“), jsou od daně darovací s účinností od 1. 1. 2008 zcela osvobozena bezúplatná nabytí majetku mezi osobami zařazenými v I. a II. skupině. Daň darovací vykázala pokles o 347 mil. Kč oproti loňskému roku, tj. cca o 50 %.

Výše inkasa daně dědické dlouhodobě osciluje kolem 100 mil. Kč vzhledem k malému počtu zdaňovaných případů v důsledku osvobození osob I. skupiny, do níž patří příbuzní v řadě přímé a manželé. Novela zákona ještě rozšířila toto osvobození s účinností od 1. 1. 2008 i na osoby patřící do II. skupiny. Výnosy daně dědické a darovací budou tedy již zcela nevýznamné. Přehled inkasa za roky 2004 – 2008 podávají **Tabulky č. 10 až 12**.

Tabulka č. 10

(v mil.Kč)

Daň z převodu nemovitostí							
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Daňové inkaso	9 461	7 494	7 788	9 774	9 950	101,8	176
Předepsáno	8 790	6 571	7 084	8 933	10 106	113,1	1 173
Výtěžnost (%)	107,6	114,1	109,9	109,4	98,5	-	-

Tabulka č. 11

(v mil.Kč)

Daň darovací							
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Daňové inkaso	818	510	604	692	345	49,9	-347
Předepsáno	752	524	569	720	299	41,5	-421
Výtěžnost (%)	108,7	97,3	106,2	96,1	115,4	-	-

Tabulka č. 12

(v mil.Kč)

Daň dědická							
Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Daňové inkaso	100	103	124	109	115	105,5	6
Předepsáno	100	103	123	108	119	110,2	11
Výtěžnost (%)	100,0	100,0	100,8	100,9	96,6	-	-

2. DAŇOVÉ NEDOPLATKY

a) Vývoj daňových nedoplatků

Celkový objem daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány v České republice k 31. prosinci 2008 dosáhl **100,5 mld. Kč**, z toho na daních **nové daňové soustavy** platné od 1. ledna 1993 (dále jen „nové daně“) činil **97,9 mld. Kč** (tj. **97,4 %** k celkovému objemu nedoplatků) a na daních staré daňové soustavy platné do 31. prosince 1992 (dále jen „staré daně“) **2,7 mld. Kč** (tj. **2,7 %** k celkovému objemu daňových nedoplatků). V porovnání s předcházejícím rokem klesla celková kumulovaná výše daňových nedoplatků ze 101,1 mld. Kč na 100,5 mld. Kč tj. o necelých 0,6 mld. Kč.

Vývoj výše nedoplatků evidovaných územními finančními orgány v posledních pěti letech ilustruje následující **Tabulka č. 13**.

Tabulka č. 13

(v mld. Kč)

Druh příjmu	Vývoj výše nedoplatků evidovaných územními finančními orgány									
	2004	Index (%) 04/03	2005	Index (%) 05/04	2006	Index (%) 06/05	2007	Index (%) 07/06	2008	Index (%) 08/07
Staré daně	5,6	88,8	4,4	78,79	4,0	90,11	3,6	90,00	2,7	75,00
Nové daně	97,8	104,6	97,3	99,48	101,3	104,11	97,5	96,25	97,9	100,41
CELKEM	103,4	103,6	101,7	98,36	105,4	103,64	101,1	95,92	100,5	99,41

Největší objem splatných daňových nedoplatků je evidován finančními úřady v působnosti Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu (32,2 mld. Kč, tj. 32,1 % z celkového objemu daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány v České republice), Finančního ředitelství v Brně (21,2 mld. Kč, tj. 21,1 %) a Finančního ředitelství v Ústí nad Labem (15,6 mld. Kč, tj. 15,5 %). Naopak nejnižší objem vykazují dlouhodobě finanční úřady v působnosti Finančního ředitelství v Českých Budějovicích (2,5 mld. Kč, tj. 2,5 %) a Finančního ředitelství v Hradci Králové (5,4 mld. Kč, tj. 5,4 %).

Meziroční pokles daňových nedoplatků byl zaznamenán u Finančního ředitelství v Plzni (o 1,1 mld. Kč na 6,2 mld. Kč), v Ostravě (o 0,6 mld. Kč na 8,0 mld. Kč) a u Finančního ředitelství v Ústí nad Labem (o 0,6 mld. Kč na 15,6 mld. Kč). K největšímu relativnímu snížení nedoplatků došlo v případě Finančního ředitelství v Plzni (o 14,9 % na 6,2 mld. Kč). K meziročnímu nárůstu daňových nedoplatků naopak došlo v případě Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu (o 1,6 mld. Kč na 32,2 mld. Kč) a Finančního ředitelství v Brně (o 0,4 mld. Kč na 21,2 mld. Kč). V případě Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu se zároveň jednalo také o největší relativní zvýšení daňových nedoplatků a to o 5,2 %.

Tabulka č. 14

(v mil. Kč)

Druh příjmu	Kumulativní objem daňových nedoplatků				
	2004	2005	2006	2007	2008
Daň z přidané hodnoty	38 876	40 707	43 338	44 056	45 631
Daně spotřební	4 003	3 267	3 460	2 568	2 067
Daň z příjmů právnických osob	19 246	19 469	17 846	18 742	17 672
Daň z příjmů vybíraná srážkou - § 36	371	367	401	318	306
Daň silniční	999	1 058	1 098	1 106	1 129
Daň dědická	11	11	10	9	11
Daň darovací	323	249	228	240	181
Daň z převodu nemovitostí	5 015	4 644	4 455	3 991	3 846
Daň z příjmů fyz. osob - podnikat.	13 987	14 230	14 644	14 886	15 085
Daň z příjmů fyz. osob ze záv. čin.	5 387	5 253	5 310	4 571	4 338
Daň z nemovitostí	1 194	1 150	1 103	1 015	938
Ost. příjmy, odvody, pokuty a popl.	8 351	6 888	9 433	5 990	6 647
Daň z příjmů obyvatelstva	451	424	361	215	43
Daň z obrátu	828	781			
Odvod ze zisku	670	647			
Odvod z objemu mezd	877	629			
Důchodová daň	381	369	3 671	3 391	2 636
Daň z objemu mezd	48	43			
Ostatní zrušené daně do rozp. rep.	2 060	1 285			
Ostatní zrušené daně do míst. rozp.	272	233			
CELKEM	103 351	101 705	105 354	101 100	100 530
MEZIROČNÍ PŘÍRŮSTEK	3 591	-1 646	3 649	-4 254	-570

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

Analýza daňových nedoplatků uvedená v **Tabulce č. 14** ukazuje rozdílnost dynamiky jejich vývoje podle jednotlivých druhů příjmů, a to zejména u daní nové daňové soustavy. Nejvyšší suma nedoplatků této skupiny daní je evidována na daních z příjmů. Jejich výše

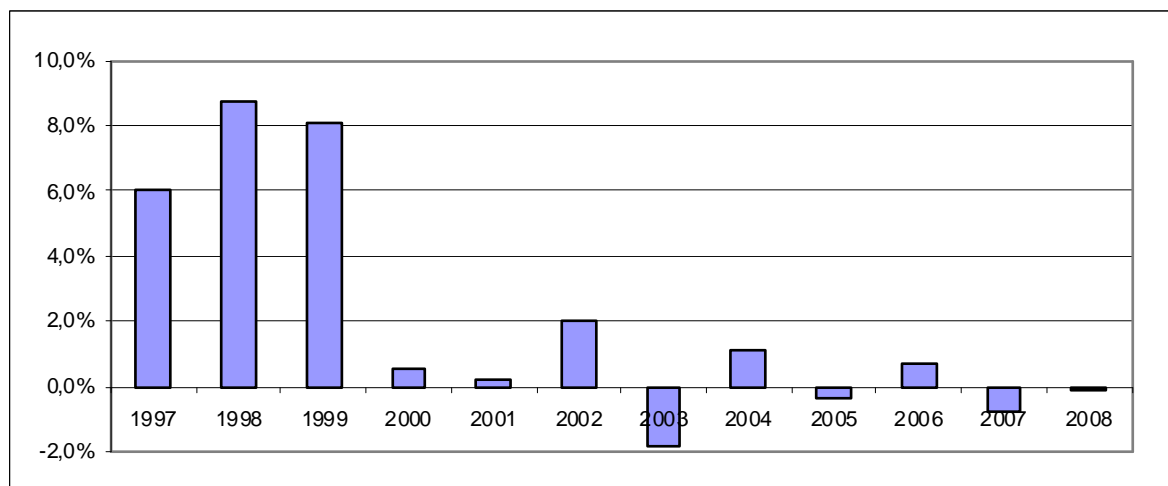
dosáhla za loňský rok částku 37,4 mld. Kč, což je oproti roku 2007 pokles o 1,1 mld. Kč (tj. o 2,9 %). U této skupiny daní došlo k meziročnímu nárůstu nedoplatku pouze u daně z příjmů fyzických osob z podnikání a to o 0,2 mld. Kč (tj. 1,3 % nárůst oproti hodnotě roku 2007), přičemž u ostatních daní této skupiny výše nedoplatků meziročně klesla.

U majetkových daní dochází k nestejnorodému vývoji nedoplatků podle jednotlivých daní. Výše daňových nedoplatků od roku 2003 soustavně klesá u daně z nemovitostí a daně z převodu nemovitostí, zatímco výkyvy vykazuje vývoj nedoplatků u daně darovací a daně dědické. K trvalému nárůstu daňových nedoplatků dochází od roku 2003 u daně silniční (celkem o 0,2 mld. Kč, tj. o 21,5 %). Objem daňových nedoplatků za loňský rok u celé této skupiny přímých daní činil 6,1 mld. Kč, což celkově představuje pokles o téměř 19,7 % oproti hodnotě evidovaného nedoplatku této skupiny daní 7,5 mld. Kč v roce 2003.

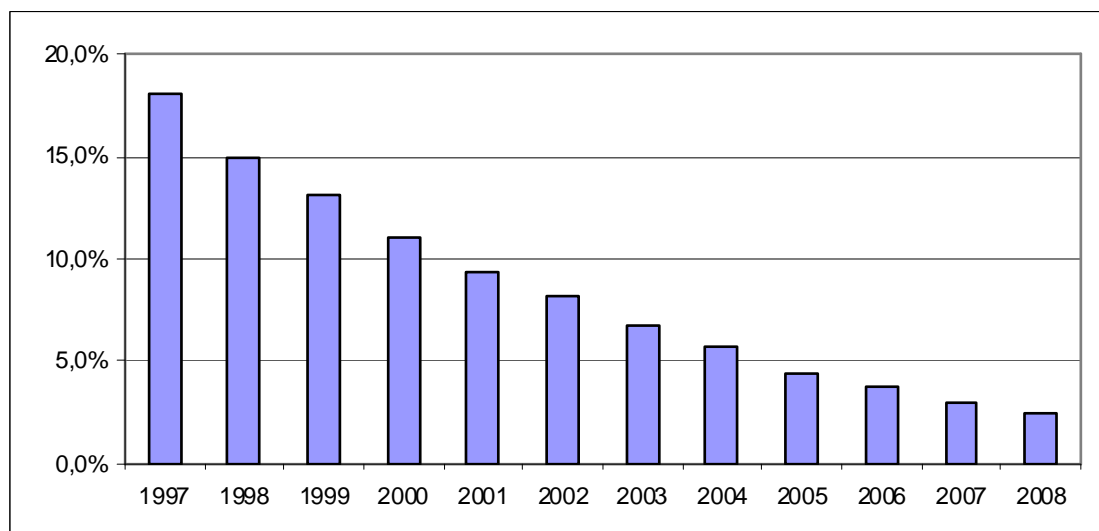
Z nepřímých daní zůstala v kompetenci územních finančních orgánů evidence nedoplatků daně z přidané hodnoty. Od roku 2003 dochází trvale k nárůstu evidovaných nedoplatků této daně (v úhrnu o 21,9 %). V roce 2008 evidované nedoplatky činily 45,6 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 1,6 mld. Kč (tj. o 3,6 %).

Grafy č. 1 a č. 2 zachycující trendy ve vývoji daňových nedoplatků, ilustrují poměrně pozitivní resp. stabilizovaný trend vývoje relativní váhy daňových nedoplatků za poslední období. V posledních osmi letech se výše daňových nedoplatků v působnosti ÚFO ustálila na hranici okolo sta miliard korun, přičemž v posledních dvou letech mírně klesá. Od roku 2000 se snížil podíl meziročního přírůstku daňových nedoplatků na celkovém objemu daňové povinnosti starých a nových daní spravovaných v příslušném roce územními finančními orgány na hodnoty do 1 % (s výjimkou roku 2002). Za rok 2008 došlo meziročně k mírnému zpomalení poklesu podílu daňových nedoplatků na inkasu daní.

Graf č. 1:
Podíl meziročního přírůstku daňových nedoplatků na roční daňové povinnosti (ÚFO)

Graf č. 2:
Podíl daňových nedoplatků na kumulativním inkasu daní

b) Vymáhání daňových nedoplatků

Oblast zajištění daní a pohledávek na daních a příslušenství daní

Vývoj v oblasti zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň zajišťovacím příkazem a zajištění nedoplatků na daních a na příslušenství daní zřízením zástavního práva (za období let 2004 až 2007) dokumentují údaje v **Tabulce č. 15**.

Tabulka č. 15

Zákon č. 337/1992 Sb. Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008
Zajištění dle § 71					
počet rozhodnutí	120	124	1 940	102	72
částka (v mil. Kč)	282	1 158	283	1 386	6 187
Zástavní právo dle § 72					
počet rozhodnutí	9 894	9 347	9 100	8 885	9 053
částka (v mil. Kč)	6 953	5 471	5 016	5 062	6 412

Údaje jsou uvedeny souhrnně za daně staré daňové soustavy platné do 31. 12. 1992 a nové daňové soustavy platné od 1. 1. 1993.

Z údajů v tabulce vyplývá, že se v roce 2008 stejně jako v předchozích letech dále snižoval počet vydaných rozhodnutí o zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň podle § 71 ZSDP. V roce 2008 byl zaznamenán dosud nejnižší počet vydaných zajišťovacích příkazů (celkem **72** rozhodnutí, což je o 30 méně než v předchozím roce). Na druhé straně došlo k výraznému navýšení celkového objemu zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň v Kč. V roce 2008 se objem zajištění meziročně zvýšil o **4 801 mil. Kč na celkovou částku 6 187 mil. Kč**. Obdobný vývoj byl zaznamenán i u zajištění daňových nedoplatků na daních a příslušenství daní zástavním právem podle § 72 ZSDP. V roce 2008 byl v porovnání s rokem 2007 zaznamenán mírný nárůst počtu rozhodnutí

o zřízení zástavního práva (celkem 9 053 rozhodnutí) i celkového objemu zajištěných daňových pohledávek, který se zvýšil o **1 350 mil. Kč** na **6 412 mil. Kč**.

Charakteristickým rysem řízení o zajištění úhrady nesplatné nebo dosud nestanovené daně bylo i v roce 2008 časté uplatňování odvolání daňových subjektů proti vydaným zajišťovacím příkazům, která byla navíc v mnoha případech neúplná. Na následné výzvy správce daně k doplnění těchto podání bylo většinou daňových subjektů reagováno až těsně před uplynutím stanovené třiceti denní lhůty pro vyřízení odvolání, což ztěžovalo následná řízení.

Na účinnost uplatňování institutu zástavních práv podle § 72 ZSDP stále negativně dopadá novela ZSDP provedená zákony č. 367/2000 Sb. a č. 317/2001 Sb., kterými došlo ke změně občanského zákoníku a dalších zákonů, včetně ZSDP. Přesto údaje v tabulce ukazují, že územní finanční orgány institut zajištění daňových pohledávek zřízením zástavního práva využívají a považují jej za významný nástroj k vymahatelnosti daňových nedoplatků. V mnoha případech se finanční úřady dostávají do nepříznivého postavení pokud jde o pořadí uplatněných zástavních práv, neboť většina majetku, k němuž bylo správcem daně zřízeno zástavní právo (nemovitosti, dopravní prostředky, pohledávky apod.), je již předmětem zástavního práva bank, právnických nebo fyzických osob, které si postavení zástavního věřitele zajišťují dříve a především rychleji prostřednictvím smluvních zástavních práv.

Oblast vymáhání daňových nedoplatků na daních a příslušenství daní

Hodnocení efektivnosti vymáhání daňových nedoplatků se vztahuje na činnost územních finančních orgánů v procesním postavení správce daně podle § 1 odst. 3 ZSDP. Základní agregované údaje k posouzení vývoje vymáhaných a vymožených daňových nedoplatků, evidovaných územními finančními orgány za rok 2008 a za předchozí roky, jsou obsaženy v **Tabulce č. 16**.

Tabulka č. 16

Rok *)	Nedoplatky vymáhané		Nedoplatky vymožené	
	Počet případů	Částka (mld. Kč)	Počet případů	Částka (mld. Kč)
2004	1 434 436	64,385	376 258	4,073
2005	1 608 868	68,205	412 234	5,111
2006	1 751 207	68,505	443 009	5,203
2007	1 811 163	68,477	471 228	6,054
2008	2 237 389	67,382	521 621	6,334

Údaje jsou uvedeny sumárně za daně staré daňové soustavy platné do 31. 12. 1992 a nové daňové soustavy platné od 1. 1. 1993.

Údaje v tabulce potvrzují dlouhodobý trend **meziročního nárůstu objemu vymáhaných i vymožených daňových pohledávek** evidovaných územními finančními orgány ČR. V roce 2008 dosáhl objem vymáhaných daňových nedoplatků **67,4 mld. Kč** a ve srovnání s rokem 2007 se snížil o **1,1 mld. Kč** (index 2008/2007 = 0,98). Podíl vymáhaných daňových nedoplatků k celkovému objemu daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány tak oproti roku 2007 poklesl o **0,7 procentního bodu** na **67 %**. Vývoj v roce 2008 byl ovlivněn zejména zvýšeným odpisem daňových nedoplatků pro nedobytnost podle § 66 ZSDP (ve srovnání s rokem 2007 jejich objem vzrostl téměř o **2,5 mld. Kč** na **16,2 mld. Kč**). Vývoj růstu objemu vymáhaných daňových nedoplatků

v předchozích letech vyplývá rovněž z ukazatele podílu vymáhaných daňových pohledávek na celkovém objemu evidovaných daňových nedoplatků v jednotlivých letech (v roce 2003 - 54,3 %; v roce 2004 - 62,3 %; 2005 - 67,1 %; v roce 2006 - 65,1 %; v roce 2007 - 67,7 % a v roce 2008 - 67 %).

Obdobný trend byl zaznamenán také u ukazatele **objemu vymožených daňových nedoplatků**. Meziroční růst objemu vymožených daňových nedoplatků pokračoval i v roce 2008, kdy dosáhl **6,3 mld. Kč**, tj. o **0,3 mld. Kč** více než v roce 2007 (index 2008/2007 = 1,05). Pozitivní vývoj potvrzují i údaje vyplývající z porovnání ukazatele podílu vymožených nedoplatků k celkovému objemu vymáhaných daňových nedoplatků za uplynulá období (v roce 2004 - 6,3 %; v roce 2005 - 7,5 %; v roce 2006 - 7,6 %; v roce 2007 - 8,8 % a v roce 2008 - 9,4 %).

Rozhodující objem vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků je evidován na daních **nové daňové soustavy** platné od 1. 1. 1993. U této kategorie daní bylo územními finančními orgány vymáháno k 31. 12. 2008 téměř **66 mld. Kč**, tj. **97,9 %** z celkové sumy daňových nedoplatků evidovaných ve vymáhání. V roce 2008 (od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008) bylo na daních nové daňové soustavy **vymoženo 6,3 mld. Kč**. Na daních **staré daňové soustavy** platné do 31. 12. 1992 jsou vykazované hodnoty vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků výrazně nižší. K 31. 12. 2008 bylo na těchto daních **vymáháno 1,4 mld. Kč**, tj. pouze **2,1 %** z celkové sumy daňových nedoplatků evidovaných ve vymáhání a v průběhu roku 2008 bylo **vymoženo 6,9 mil. Kč**, tj. pouze **0,1 %** z celkové sumy daňových nedoplatků vymožených za sledované období. Tento stav je dlouhodobě ovlivněn postupným snižováním celkové částky daňových nedoplatků evidovaných na daních staré daňové soustavy v uplynulých letech (k 31. 12. 2008 se jejich objem snížil na 2,7 mld. Kč, tj. téměř o 1 mld. Kč proti stavu v předchozím roce).

Největší objem vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků evidovaných na daních nové daňové soustavy je vykazován u **daně z přidané hodnoty**. K 31. 12. 2008 bylo na této dani vymáháno **31,8 mld. Kč** a v roce 2008 vymoženo **3,9 mld. Kč**, což je o 0,3 mld. Kč více než v předcházejícím roce. Vyšší objem vymáhaných daňových nedoplatků byl evidován rovněž u **daní z příjmů**. Jejich souhrnná výše činila k 31. 12. 2008 částku **25,3 mld. Kč**, tj. o 1,3 mld. Kč méně než v roce 2007. V průběhu roku 2008 bylo na daních z příjmů vymoženo přes **1,7 mld. Kč** daňových nedoplatků, tj. o 0,2 mld. Kč více než v roce 2007. Na **daních z nemovitostí a na daních dědické, darovací a z převodu nemovitostí** bylo k 31. 12. 2008 vymáháno přes **3,2 mld. Kč** a v roce 2008 bylo vymoženo necelých **0,4 mld. Kč** daňových nedoplatků a tento vývoj v podstatě kopíruje stav v předchozích letech.

Porovnání **poměru mezi vymáhanými daněmi a vymáhaným příslušenstvím daní** je srovnatelné s vývojem v předchozích letech. Z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků (67,4 mld. Kč) jich bylo k 31. 12. 2008 vymáháno na **daních 45,3 mld. Kč**, tj. **67,3 %**. Téměř jedna třetina objemu vymáhaných nedoplatků je evidována na **příslušenství daní**, kde bylo za sledované období vykázáno přes **22 mld. Kč**, tj. **32,7 %** (dle § 58 ZSDP se příslušenstvím daní rozumí penále, zvýšení daně, náklady daňového řízení, úroky a pokuty uložené podle ZSDP nebo jiného daňového zákona).

Územní finanční orgány jsou dlouhodoběji úspěšnější při vymáhání nedoplatků, jejichž výše se pohybuje v řádu do 1 mil. Kč nebo od 1 mil. Kč do 10 mil. Kč. Již dřívější analýzy ukázaly, že nedoplatky nad 10 mil. Kč a výše jsou vymahatelné jen z části nebo jsou v mnoha případech zcela nedobytné. Přehled o nedobytných daňových nedoplatcích za Českou republiku zpracovaný podle údajů územních finančních orgánů ukazuje, že kvalifikovaný odhad **nedobytných daňových nedoplatků k 31. 12. 2008** představuje

částku **49,3 mld. Kč**, tj. **téměř polovinu** (49,1 %) z celkové kumulované částky daňových nedoplatků evidovaných územními finančními orgány k 31. 12. 2008 (100,5 mld. Kč). Z toho na **daních** ve výši **31,3 mld. Kč**, tj. 63,4 % a na **příslušenství daní** více než **18 mld. Kč**, tj. 36,6 %. Na daních staré daňové soustavy je podíl nedobytných daňových nedoplatků výrazně vyšší a již dřívější analýzy potvrzují, že se pohybuje nad 90 %.

V roce 2008 (obdobně jako v předchozích letech) byl rozhodující objem vymožených daňových nedoplatků (tj. **42,9 % - 2,7 mld. Kč**) vybrán územními finančními orgány úkony v daňové exekuci. Přibližně stejná částka daňových nedoplatků evidovaných ve vymáhání (tj. necelých **2,7 mld. Kč**) byla uhrazena daňovými dlužníky na základě výzvy správce daně k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě a dalších **0,8 mld. Kč** bylo vybráno přímo pracovníky finančních úřadů ještě před zahájením vymáhání.

Nejefektivnějším a finančními úřady stále nejvíce využívaným exekučním prostředkem je **daňová exekuce na příkázání pohledávky** na peněžní prostředky dlužníků na účtech vedených u bank nebo jiné pohledávky. Tímto způsobem bylo v roce 2008 vymáháno **14,2 mld. Kč**, tj. **34,5 %** z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků za sledované období a vymoženy byly téměř **2 mld. Kč** (tj. **31,5 %** celkového objemu daňových nedoplatků vymožených za sledované období). **Prodejem movitých věcí** bylo v roce 2008 vymáháno necelých **0,6 mld. Kč**, tj. pouze **1,4 %** z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků za sledované období a vymoženy necelé **0,3 mld. Kč**. Ještě nižší částka daňových nedoplatků byla finančními úřady vymáhána **prodejem nemovitostí**. V roce 2008 bylo tímto exekučním prostředkem vymáháno **0,5 mld. Kč** daňových nedoplatků, tj. pouze **1,2 %** z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků za sledované období, přičemž vymoženy byly necelé **0,2 mld. Kč**. Nízká výslednost těchto exekucí je v případě movitých věcí ovlivněna zejména platnou právní úpravou dražeb movitých věcí, sociální situací potencionálních zájemců o nabízené věci v místech dražeb a v některých případech se negativně projevuje i samotná povaha věcí, které jsou správci daní draženy. Jedná se o dlouhodobý trend, který se projevuje i při exekucích prodejem nemovitostí. Nicméně exekuce prodejem nemovitostí se ukazuje jako perspektivní způsob vymáhání, neboť řada dlužníků uhradí nedoplatky již po vydání tohoto exekučního příkazu a k finalizaci prodeje nemovitosti v rámci dražby nedochází.

K vymáhání daňových nedoplatků využívají finanční úřady ve větším rozsahu také **exekuce na srážku ze mzdy**, jiné odměny za závislou činnost nebo náhrady za pracovní příjem, důchody, sociální a nemocenské dávky, stipendia apod. V roce 2008 bylo takto vymáháno téměř **1,9 mld. Kč** daňových nedoplatků, tj. **4,6 %** z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků za sledované období, vymoženo však bylo jen necelých **0,3 mld. Kč**. Efektivita těchto exekucí je dlouhodoběji negativně ovlivňována omezenými možnostmi správce daně zjistit a případně dále sledovat změnu zaměstnavatele dlužníka, který se snaží vyhýbat exekuci vykonáváním prací na krátkodobé pracovní poměry s častou změnou zaměstnavatele. Dále je patrný i vliv „praxe“ některých zaměstnavatelů, kteří vyplácejí sjednanou odměnu zaměstnanci (dlužníkovi) rozloženě, tj. ve vykazované minimální výši a v zůstatku na hotovosti přímo zaměstnanci (dlužníkovi), případně pouze na hotovosti bez evidence odměňované osoby jako zaměstnance. V posledním období se jako poměrně problematická jeví i spolupráce s Českou správou sociálního zabezpečení v Praze, jako poddlužníkem při výkonu exekuce srážkami z vyplácených důchodů. Z její strany je opožděně reagováno na exekuční příkazy správců daně, v řadě případů s několikaměsíčním zpožděním a nebo až na základě urgencye správce daně.

Z celkového objemu daňových nedoplatků evidovaných ve vymáhání jich finanční úřady přihlásily k 31. 12. 2008 **do insolvenčních řízení** celkem **15,8 mld. Kč**, tj. **23,4 %**.

Za rok 2008, tj. od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008, jich bylo přihlášeno téměř **2,8 mld. Kč**. V roce 2008 bylo v rámci insolvenčních řízení uspokojeno **160 mil. Kč** daňových pohledávek, tj. 5,7 %. Efektivita těchto řízení je z hlediska vynaložených nákladů, kapacit finančních úřadů a i z hlediska míry uspokojení daňových pohledávek, stále na velmi nízké úrovni. Finanční úřady také evidují vysokou částku nedoplatků dlužníků, na jejichž majetek byl prohlášen konkurs před pěti a i více lety a jsou dosud neuhrazeny. To má negativní vliv i z pohledu výtěžku takových řízení, kdy možný výtěžek konkursních řízení bude krácen o náklady spojené se správou a udržováním konkursní podstaty. V roce 2008 se u insolvenčních řízení zvýšila časová pracnost zpracovávání přihlášek do těchto řízení a vyřizování agendy těchto mnohdy komplikovaných soudních řízení pak odčerpává nemalou část fondu pracovní doby pracovníků finančních úřadů. Tento problém byl zčásti vyřešen formulářem přihlášek v novém formátu (Ministerstvem spravedlnosti byl zveřejněn počátkem roku 2009), který akceptuje potřeby a požadavky správců daně (zejména přihlašování pohledávek za plátcí DPH). V souvislosti s aplikací nařízení Rady EU č. 1346/2000, o konkursních řízeních, lze očekávat nárůst agendy související s konkursními řízeními, které probíhají u úpadců se sídlem v členských zemích EU. Ke zlepšení činnosti v této oblasti by přispělo přijetí systémových opatření k řešení vznikajících problémů – zejména k řešení otázky právního zakotvení oprávnění správce daně příslušné členské země EU zastupovat v těchto řízeních správce daně jiného členského státu EU, resp. i správce daně z České republiky, pokud je zastupování požadováno.

Na výsledcích činnosti finančních úřadů v oblasti vymáhání daňových nedoplatků se vedle konkursních a insolvenčních řízení negativně projevují i zdlouhavé a málo výtěžné výkony rozhodnutí vedené soudy. V roce 2008 byly **soudy** požádány finančními úřady o vymáhání daňových nedoplatků v rozsahu necelých **0,4 mld. Kč**. Z této částky pak bylo ve sledovaném období vymoženo **0,02 mld. Kč**, resp. **23 mil. Kč**, tj. **4,8 %** takto vymáhaných nedoplatků. Finanční úřady opakovaně upozorňují na zdlouhavost těchto soudních řízení, zejména při realizaci návrhů na výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí a na nepřiměřeně dlouhé lhůty od podání návrhu na výkon rozhodnutí do doby provedení prvních úkonů dražby. Obdobně je na tento problém poukazováno i v případech, kdy správci daně podávají příslušným soudům odpůrčí či určovací žaloby, při nichž rovněž dochází k průtahům soudního řízení a dlužníkům se tím vytváří další prostor k tomu, aby se zbavili i zbylého majetku, který pak již ve většině případů nelze exekucí postihnout.

Finanční úřady žádají o výkon exekuce též **soudního exekutora**. Celková částka daňových nedoplatků předaných finančními úřady soudním exekutorům k vymáhání je zanedbatelná (k 31. 12. 2008 jde o částku **545 mil. Kč**). Za období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 se již jednalo o **289 mil. Kč** a z této částky jich bylo za sledované období vymoženo necelých **30 mil. Kč**, tj. **10,4 %**. Finanční úřady znovu upozorňují na problémy, které se vyskytují při poskytování součinnosti soudním exekutorům podle exekučního řádu (zákon č. 120/2001 Sb.). Vedle **narůstajícího rozsahu požadavků soudních exekutorů** na sdělení řady údajů, v mnoha případech se opakujících, jejichž vyřizování odvádí pracovníky finančních úřadů od výkonu správy daní, přetrvával také v roce 2008 problém spočívající v **nepřiměřenosti exekucí prováděných soudními exekutory**. Stále častěji se ukazuje, že exekuce na prodej nemovitostí vedené některými exekutorskými úřady slouží, zpravidla po dohodě s dlužníkem, spíše k zajištění pohledávky na dobu, než je nedoplatek v plném rozsahu exekutorskému úřadu uhrazen formou splátek. Správce daně přihlášený do zahájeného exekučního řízení je nucen pasivně vyčkávat v souvislosti s aplikací zákona, zda exekutorský úřad dražbu vůbec provede a zda, nebo v jaké výši budou přihlášené daňové pohledávky následně uspokojeny. Zásada přiměřenosti podle občanského soudního řádu je soudními exekutory porušována tím, že často vydávají exekuční příkazy nejen na prodej

nemovitostí, ale i na prodej podniku podle § 70 a § 71 exekučního řádu, čímž dochází k zablokování majetku dlužníků, a to přesto, že **výše dluhu je podstatně nižší než hodnota exekucí postiženého majetku**. Správci daně jsou v těchto případech nuceni přerušit již probíhající daňovou exekuci, nebo odložit nařízená dražební jednání na prodej movitých věcí či nemovitostí dlužníka, i když soudní exekutor po nařízení exekuce již další exekuční úkony nečiní. Praxe ukazuje, že tyto exekuční prostředky jsou soudními exekutory využívány s cílem vynucení si úhrady dlužných částek. V těchto případech však správce daně nemůže efektivně vymáhat daňové nedoplatky až do doby ukončení exekuce nařízené soudním exekutorem. Problém nečinnosti soudních exekutorů, u exekucí nařízených jako první v pořadí, by bylo možné řešit úpravou především v zákoně č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, zejména v ustanoveních § 11 a § 14, kde by byla stanovena maximální lhůta od sepsání věci do soupisu a po její zpeněžení u movitých věcí a lhůta od doručení exekučního příkazu na katastrální úřad do konání dražby u nemovitostí pod sankcí, že pokud nebude věc (movitá i nemovitá) v této lhůtě zpeněžena, bude moci v exekuci pokračovat další oprávněný (dle pořadí). Jako problematické se pro vymáhání daňových nedoplatků cestou soudních exekutorů jeví oprávnění soudního exekutora požadovat od oprávněného, resp. správce daně, přiměřenou zálohu na náklady exekuce a zejména také ustanovení exekučního řádu, podle něhož lze v případech zastavení exekuce pro nemajetnost povinného (dlužníka) uložit oprávněnému (tj. i správci daně) povinnost úhrady paušálně určených či účelně vynaložených výdajů soudního exekutora (exekuční náklady).

Efektivita výběru daní a vymáhání daňových pohledávek byla nejen v roce 2008 **negativně ovlivňována i dalšími faktory**. K nejzávažnějším patří:

- Daňové nedoplatky jsou v rámci finančních úřadů předávány k vymáhání zpravidla v relativně krátké době od naplnění podmínek pro vymáhání, avšak v řadě případů jsou již prakticky nevymahatelné, neboť nemalá část daňových dlužníků (fyzických i právnických osob) jsou **subjekty předlužené, mající závazky i vůči dalším podnikatelským subjektům, občanům či institucím**. U fyzických osob se jedná mnohdy o osoby nemajetné s obtížně zjistitelným nebo nepostižitelným příjmem. U právnických osob se v postavení největších dlužníků **často nacházejí obchodní společnosti, za něž jako statutární orgány vystupují osoby nekontaktní**, které na sebe formálně přebírají účasti v obchodních společnostech, aniž by byly informovány o jejich skutečném stavu, o jejich pohledávkách a závazcích, často deklarují nemožnost přístupu do účetnictví s odůvodněním, že ho nemají k dispozici.
- Zjišťovány jsou případy, kdy **daňoví dlužníci** (zejména obchodní kapitálové společnosti) **utlumí, resp. ukončí podnikatelské aktivity, aniž by byly z jejich strany uhrazeny platební povinnosti vůči státu**. Přesto nadále pokračují v podnikatelských aktivitách, např. v nově zřízených firmách se stejným předmětem činnosti. Dosud platná právní úprava umožňuje jednatelům a společníkům, často v jedné osobě, jednoduchým způsobem opustit společnost prostou majetku, zatíženou závazky a založit si společnost novou. Vymožení daňového nedoplatku je pak v těchto případech téměř nemožné. V této záležitosti je již delší dobu požadována novela příslušných ustanovení obchodního zákoníku, která by vedla k posílení odpovědnosti zakladatelů, společníků za závazky založených obchodních společností, včetně zvýšení trestní odpovědnosti a omezení dalších podnikatelských aktivit, pokud úmyslně ponechávají závazky vůči věřitelům bez úhrad.

- Jednou z prohlubujících se příčin nedobytnosti daňových pohledávek je **druhotná platební neschopnost** celé řady subjektů. Také na úseku vymáhání daňových nedoplatků byly již v roce 2008 zaznamenány zřetelné známky nastupujícího útlumu růstu ekonomiky a krize ve finančním sektoru. Narůstá počet daňových subjektů, kteří se dostávají do problémů se zajištěním financování a žádají správce daně o posečkání či odložení plateb na daňové povinnosti. Existuje důvodná obava z toho, že daňové subjekty, u nichž se hospodářská recese projeví menším odbytem, nebudou schopny dostat v průběhu roku 2009 plnění daňových povinností.
- Nadále existují **problémy s doručováním písemností v daňovém řízení** do vlastních rukou. Daňoví dlužníci jsou si vědomi svých pohledávek (většinou dluží i dalším věřitelům) a písemnosti doručované do vlastních rukou úmyslně nevyzvedávají. Následné doručování nepřevzatých písemností veřejnou vyhláškou pak celé řízení prodlužuje. Takto způsobené prodlevy se odráží nejen do rychlosti řízení, ale i efektivnosti vymáhání.
- Obdobným problémem je vzrůstající počet daňových dlužníků, kteří mají nahlášeno trvalé bydliště na příslušném obecním úřadu (tzv. úřední adresa). Tito dlužníci písemnosti zasílané jim finančními úřady nepřebírají a samozřejmě se na tomto místě ani nezdržují. Provedená místní šetření potvrzují, že se v mnoha případech jedná o účelové jednání dlužníků, kteří se tak snaží „skrýt“ před věřiteli. Institut tzv. úřední adresy se tak v praxi ukazuje jako problematický a oslabuje se tím i účel jeho zavedení.
- K efektivnějšímu vymáhání pohledávek státu, ke zrychlení řízení a snížení jeho administrativní náročnosti pro správce daně i další orgány státní správy, je dlouhodobě požadováno vytvoření legislativních a organizačně technických opatření pro zajištění přímého přístupu do veřejnoprávních registrů, resp. do jichž existujících databázích bank, pojišťoven a správních úřadů pro účely zajištění a vymáhání daňových nedoplatků. Ke zlepšení stávajícího stavu již byla přijata některá legislativní opatření, např. k zajištění přímého přístupu správních orgánů do čtyř základních registrů (viz zákon o základních registrech). Dosud je však správcům daně umožněn přístup pouze do Centrální evidence obyvatel, Registru daňových subjektů a plátců DPH, Geografického a informačního systému MISYS a některých dalších informačních systémů MF, např. do databáze KSP (kontrola státní podpory stavebního spoření), ARES (registr ekonomických subjektů) apod.

3. DAŇOVÉ SUBJEKTY

Na pojem „daňový subjekt“ byl zaveden dvojitý pohled a to subjekt evidovaný v agendách správců daní a subjekt ekonomicky aktivní ve sledovaném období. Proto byl zaveden dvojitý pohled na pojem „daňový subjekt“ – subjekt evidovaný v agendách správců daní a subjekt ekonomicky aktivní ve sledovaném období.

Tabulka č. 17 udává počty daňových subjektů za rok 2008 v členění podle jednotlivých daní.

Tabulka č. 17

Daň	Počet daňových subjektů	
	evidovaných*	aktivních**
Daň z přidané hodnoty	699 038	518 389
Daň z příjmů PO	422 932	415 514
Daň z příjmů FO podávajících příznání	3 250 557	3 062 215
Daň z příjmů FO -závislá činnost	571 341	478 740
Daň z příjmů -zvláštní sazba (§ 36)	449 000	398 500
Daň z nemovitostí	4 061 464	3 609 821
Daň dědická, darovací a z přev. nemovitostí	874 988	342 208
Daň silniční	1 014 091	820 997
CELKEM	11 343 411	9 646 384

* údaje o daňových subjektech aktivních vůči daňové správě;

** údaje o daňových subjektech ekonomicky aktivních ve sledovaném období

4. VYHLEDÁVACÍ ČINNOST, MÍSTNÍ ŠETŘENÍ, VYTÝKACÍ ŘÍZENÍ, DAŇOVÁ KONTROLA A PODNĚTY PŘEDANÉ ORGÁNŮM ČINNÝM V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

a) Vyhledávací činnost

Převládajícím prvkem činnosti oddělení analyticko - vyhledávacích byla vlastní vyhledávací činnost. U vytipovaných daňových subjektů zjišťovali pracovníci správce daně v rámci vyhledávací činnosti všechny údaje, týkající se příjmů, majetkových poměrů a dalších skutečností, rozhodných pro správné a úplné vyměření a vymáhání daně. Byla prováděna místní šetření jak u daňových subjektů, tak i u jiných osob. Místní šetření jsou prováděna vyhledávacími pracovníky tak, aby bylo zjištěno co nejvíce skutečností pro následující daňové řízení. Veškeré zjištěné údaje a skutečnosti jsou analyzovány a předány k využití při dalším řízení.

Při vyhledávací činnosti na celostátní i regionální úrovni se využívají sdělení a oznámení přijatá či postoupená jinými odděleními, ale i jinými státními orgány, zejména Policií ČR, orgány Celní správy, živnostenskými úřady, úřady práce, soudy apod., a dále i oznámení či sdělení fyzických a právnických osob. Tyto jsou následně doplněny údaji získanými vlastní vyhledávací činností a z databází vedených daňovou správou. Využívanými prameny jsou též informace získané z jiných daňových řízení od svědků a osob přezvědných, ale také informace z hromadných sdělovacích prostředků.

b) Místní šetření

Místní šetření, jako jeden z procesních úkonů v daňovém řízení, je upraveno ustanovením § 15 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Místní šetření jsou na finančních úřadech prováděna pracovníky všech oddělení

finančních úřadů, v největší míře však pracovníky kontrolních oddělení.

V roce 2008 provedly finanční úřady **106 778** místních šetření, což je o 7 712 provedených místních šetření méně než v předchozím roce. Z tabulky vyplývá, že největší počet místních šetření byl proveden za účelem ověření nároku na nadměrný odpočet daně z přidané hodnoty. Přehled o počtu uskutečněných místních šetření v roce 2008 poskytuje **Tabulka č. 18.**

Tabulka č. 18

Druh příjmu	Počet místních šetření
Daň z přidané hodnoty	46 078
Daně spotřební	46
Daň z příjmů PO	12 371
Daň z příjmů FO - podáv. přiznání	25 319
Daň z příjmů FO - záv. činnost	4 930
Daň z příjmů - zvl. sazba (§ 36)	798
Daň z nemovitostí	8 203
Daň dědická darovací a z přev. nem.	5 510
Daň silniční	3 523
CELKEM	106 778

c) Vytýkací řízení

Na daních z příjmů došlo v roce 2008 k mírnému přírůstku daňové povinnosti v důsledku vytýkacích řízení, přestože počet prováděných řízení proti roku 2007 výrazným způsobem poklesl. To potvrzuje, že vytýkací řízení byla správně směřována.

Hlavní příčinou poklesu počtu řízení byla legislativní úprava zákona o správě daní a poplatků, účinná od 31. 10. 2007, která v § 43 nově stanovila počátek běhu lhůty pro zahájení vytýkacího řízení a přesněji definovala práva daňových subjektů při vytýkacím řízení, což správcům daně přineslo zvýšení administrativní náročnosti při použití uvedeného prostředku.

Vytýkací řízení ustanovuje § 43 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Vytýkací řízení se zaměřují na odstranění pochybnosti správce daně o správnosti, úplnosti, pravdivosti a průkaznosti údajů uvedených v daňovém přiznání.

V roce 2008 bylo provedeno celkem **35 327** vytýkacích řízení a z toho 12 987 bylo ukončeno s vyčíslením rozdílu mezi původně deklarovanou daňovou povinností, nadměrným odpočtem nebo daňovou ztrátou a tím, co finanční úřady ve vytýkacím řízení vyměřily. Nutno ovšem dodat, že oproti předchozímu roku se počet vytýkacích řízení snížil, a to o přibližně 25 tisíc řízení. Tento pokles byl ovlivněn, mimo shora uvedené, také klientským přístupem pracovníků správce daně, kteří pomocí SMS zpráv ve spolupráci s poplatníky odstraňovali nedostatky v podaných daňových přiznáních.

Důvodem snížení počtu vytýkacích řízení byly především komplikované případy spojené s uplatněním mimořádně vysokých nadměrných odpočtů u daně z přidané hodnoty. V těchto případech musí správce daně provést výslech svědků a dožádat jiné správce daně, což zvyšuje náročnost vytýkacích řízení a vyžaduje vyšší kvalifikaci příslušných pracovníků správce daně na úrovni a znalosti pracovníků daňové kontroly, přičemž vytýkací řízení musí

správce daně ukončit v kratším termínu než daňovou kontrolu.

Tabulka č. 19 ukazuje výsledky vytykáčích řízení v roce 2008.

Tabulka č. 19

Daň	Počet ukončených	Počet ukončených s rozdílem	Změna v důsledku vytykáčích řízení (v tis.Kč)		
			Daňové povinnosti	Nadměrného odpočtu	Ztráty
z přidané hodnoty	23 016	8 522	1 347 498	-1 594 739	
z příjmů PO	2 626	655	280 583		-99 566
z příjmů FO	9 685	3 810	70 578		-57 717
CELKEM	35 327	12 987	1 698 659	-1 594 739	-157 283

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč.

d) Daňová kontrola

Daňová kontrola je vymezena ustanovením § 16 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Cílem daňové kontroly je zjistit nebo prověřit daňový základ nebo jiné okolnosti rozhodné pro správné stanovení daně u daňového subjektu.

V roce 2008 ukončily finanční úřady **86 087** daňových kontrol. V tomto údaji se za jednu kontrolu považuje kontrola jedné daně za jeden rok. Na základě provedených daňových kontrol bylo na daních doměřeno celkem **6 821 mil. Kč**. Celková částka doměřených daní se v roce 2008 ve srovnání s rokem 2007 **zvýšila o 989 mil. Kč**.

Mezi výsledky kontrolní činnosti je třeba dále uvést, že ztráta vykázaná u daně z příjmů právnických osob a daně z příjmů fyzických osob byla v roce 2008 snížena celkem **o 2 591 mil. Kč**.

Přehled o počtu a výsledcích daňových kontrol za rok 2008 ukazuje následující **Tabulka č. 20**.

Tabulka č. 20

Druh příjmu	Počet kontrol	Doměřeno z kontrol (v Kč)
Daň z přidané hodnoty	18 714	1 696 312 989
Daně spotřební	0	0
Daň z příjmů PO	11 850	3 998 655 433
Daň z příjmů FO-podáv. přiznání	20 214	876 696 012
Daň z příjmů FO-závislá činnost	12 959	192 874 937
Daň z příjmů zvl. sazba (§ 36)	5 628	34 200 261
Daň z nemovitostí	6 922	9 151 054
Daň dědická darovací a z přev. nemovitostí	74	7 831
Daň silniční	9 726	13 023 021
CELKEM	86 087	6 820 921 538

Daňová kontrola se zaměřuje zejména na významné plátce a poplatníky, na daňové subjekty, u nichž nebyla dosud provedena kontrola, a na daňové subjekty, u nichž je možno podle poznatků správce daně předpokládat možnost daňových úniků. Správci daně v roce 2008 věnovali pozornost zejména přípravě na daňovou kontrolu, včetně analytické činnosti a systémovému výběru daňových subjektů ke kontrole.

Obdobně jako v letech předcházejících se vyskytují faktory, které negativně ovlivňují efektivitu kontrolní činnosti. Jedním z nich je neúměrné a úmyslné prodlužování doby trvání daňové kontroly ze strany daňových subjektů a zejména jejich zástupců z řad daňových poradců, a to z různých důvodů (např. zahraniční služební cesty, přebírání písemností v poslední den úložní lhůty, nemoc, dovolená, opakované žádosti o prodloužení lhůty pro splnění požadované povinnosti a opakované podávání námitek). Ukončení daňové kontroly komplikují případy, kdy se daňové subjekty snaží na poslední chvíli zvrátit výsledek daňové kontroly. V této souvislosti žádají lhůtu pro vyjádření ke skutečnostem zjištěným ve zprávě o daňové kontrole a zpravidla navrhují provedení nových doplňujících důkazních prostředků. Proces daňové kontroly nepříznivě ovlivňují časté změny v právních předpisech, a to jak v oblasti daňové, tak v oblasti nedaňové legislativy.

Zhodnocení činnosti oddělení specializovaných daňových kontrol

Činnost oddělení specializovaných daňových kontrol byla v roce 2008 zaměřena převážně na provádění daňových kontrol u ekonomicky a personálně propojených subjektů a dále u velkých daňových subjektů. Dále byla věnována zvýšená pozornost kontrole poplatníků, kterým byly poskytnuty investiční pobídky. Odděleními specializovaných kontrol bylo doměřeno **240 mil. Kč** z celkové částky 6 821 mil. Kč.

e) Podněty předané orgánům činným v trestním řízení

Ve sledovaném období **oznamovaly finanční úřady orgánům činným v trestním řízení** v souladu s ustanovením **§ 8 trestního řádu** všechna podezření ze spáchání trestných činů, přičemž nejčastěji se jednalo o trestní oznámení na podezření ze spáchání trestného činu neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti **podle § 147 trestního zákona**. Dále byla podávána trestní oznámení pro podezření z možnosti kráčení daně, poplatku a podobné povinné platby ve větším rozsahu **podle § 148 trestního zákona** u daně z přidané hodnoty, daní z příjmů fyzických a právnických osob.

Podávání podnětů podle § 147 trestního zákona výrazně zlepšuje platební morálku, jelikož v převážné většině případů dlužník částku správci daně zaplatí, čímž je následně trestní oznámení odloženo. Z uvedeného vyplývá, že podané oznámení splnilo v krátké době svůj účel.

Celkově lze konstatovat, že spolupráci s orgány činnými v trestním řízení je možno považovat z dlouhodobého hlediska za dobrou. V mnoha případech byl díky vzájemným konzultacím vypracován fungující systém předávání a vyžadování informací v souladu s právní úpravou. Ukazuje na profesionální přístup uvedených orgánů a uplatňování již získaných zkušeností z předcházející spolupráce. Oproti minulým letům lze říci, že trestní oznámení jsou vyřizována mnohem rychleji. Bez zbytečného odkladu jsou zpětně požadovány aktuální doplňující informace, které propojují daňové řízení s trestním, a to i za respektování jednotlivých odlišností. Rovněž se osvědčila vzájemná informativní setkání, na nichž se řeší

nejzávažnější případy a dochází k výměně zkušeností z praxe, včetně nejnovějšího vývoje judikatury.

Z uvedených údajů je patrný téměř shodný počet předaných případů orgánům činným v trestním řízení za rok 2008 jako v roce 2007 (viz **Tabulka č. 21.**).

Tabulka č. 21

Ohledně:	Počet případů předaných od počátku roku do konce téhož roku		Částka (v mil. Kč)	
	2007	2008	2007	2008
trestného činu zkrácení daně	1 410	1 333	4 134	2 451
jiného trestného činu	78	74	18	15
CELKEM	1 488	1 407	4 152	2 466

5. DAŇOVÉ ÚLEVY

a) **Posečkání daně a povolení splátek**

Základní přehled o objemu předpisných a odpisných vět, kterými se evidují posečkání daně a placení daně ve splátkách, za rok 2008 poskytuje následující **Tabulka č. 22.**

Tabulka č. 22

(v mil. Kč)

Přehled posečkané daně a povolených splátek za rok 2008		
Druh příjmu	CELKEM posečkáno	*z toho v min. letech
Daň z přidané hodnoty	9 822	1 301
Daň spotřební	530	255
Daň z příjmů právnických osob	4 287	530
Daň z příjmů srážkou § 36	36	10
Daň silniční	163	20
Daň dědická	10	4
Daň darovací	109	48
Daň z převodu nemovitostí	565	208
Daň z příjmů fyz. osob z příznání	2 855	888
Daň z příjmů fyz. osob-záv. činnost	369	75
Daň z nemovitostí	41	5
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	12 749	2 189
CELKEM NOVÉ DANĚ	31 535	5 535
Daň z příjmů obyvatelstva	30	27
Ostatní zrušené daně	204	196
CELKEM STARÉ DANĚ	234	222
CELKEM	31 769	5 757

* objem daně posečkávané k 31. 12. předchozího roku

b) Příslušenství daně

Příslušenstvím daně se rozumí náklady daňového řízení, pokuty, penále (do 31. 12. 2006), úrok z prodlení, penále (od 1. 1. 2007), zvýšení daně a úroky. Z toho nejvýznamnější složku představuje penále (do 31. 12. 2006). Penále je dlužník povinen zaplatit, nezaplatil-li splatnou částku daně nejpozději v den její splatnosti. Pokuty správce daně zpravidla ukládá za porušení povinnosti nepeněžité povahy. Zvýšení daně může správce daně uložit za pozdě podané daňové přiznání. Úrok se ukládá za dobu posečkání s placením. Ostatní příslušenství daně tvoří především exekuční náklady.

Tabulka č. 23

(v mil. Kč)

Přehled předepsaného příslušenství daně za rok 2008								
Druh příjmu	Celkem	Exekuční náklady	Pokuty	Penále (do 31.12.2006)	Úrok z prodlení	Penále (od 1.1.2007)	Zvýšení daně	Úrok
Daň z přidané hodnoty	5 444	0	0	3 434	69	1 875	19	46
Daň spotřební	21	0	0	20	0	0	0	1
Daň z příjmů právnických osob	2 597	0	0	1 897	132	548	2	17
Daň z příjmů srážkou § 36	72	0	0	45	2	24	0	0
Daň silniční	198	0	0	102	1	92	3	1
Daň dědická	2	0	0	1	0	0	0	0
Daň darovací	7	0	0	5	0	1	1	1
Daň z převodu nemovitostí	402	0	0	254	0	129	17	2
Daň z příjmů FO z přiznání	1 587	0	0	1 180	54	344	6	3
Daň z příjmů FO - záv. činnost	668	0	0	461	36	170	0	2
Daň z nemovitostí	78	0	0	58	1	18	1	1
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	3 536	136	8	1 606	42	1 804	0	-59
CELKEM NOVÉ DANĚ	14 612	136	8	9 062	338	5 005	49	15
Daň z příjmů obyvatelstva	8	0	0	8	-	-	0	0
Ostatní zrušené daně	102	0	0	103	-	-	0	0
CELKEM STARÉ DANĚ	110	0	0	111	-	-	0	0
CELKEM	14 722	136	8	9 173	338	5 005	49	14

Tabulka č. 23 udává celkový objem předepsaného příslušenství daně za rok 2008. Nejvyšší položku představuje penále z prodlení při placení daní (do 31. 12. 2006), které činilo celkem 9 173 mil. Kč.

Podle údajů uvedených v Tabulce č. 24 bylo za rok 2008 evidováno prominutí příslušenství daně v celkové výši cca 3 439 mil. Kč. To představuje zhruba 23 % z příslušenství daně předepsaného za stejné období. Prominutí se týká převážně příslušenství daně předepsané v minulých letech.

Tabulka č. 24

(v mil. Kč)

Přehled prominutého příslušenství daně za rok 2008	
Druh příjmu	Prominuté příslušenství daně
Daň z přidané hodnoty	354
Daň spotřební	4
Daň z příjmů právnických osob	380
Daň z příjmů srážkou § 36	9
Daň silniční	18
Daň dědická	0
Daň darovací	1
Daň z převodu nemovitostí	23
Daň z příjmů fyz. osob z přiznání	206
Daň z příjmů fyz. osob - záv. činnost	47
Daň z nemovitostí	4
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	2 369
CELKEM NOVÉ DANĚ	3 415
Daň z příjmů obyvatelstva	23
Ostatní zrušené daně	1
CELKEM STARÉ DANĚ	24
CELKEM	3 439

c) **Prominutí daně**

Tabulka č. 25

(v mil. Kč)

Přehled prominuté daně za rok 2008	
Druh příjmu	Prominutá daň
Daň z přidané hodnoty	14
Daň spotřební	0
Daň z příjmů právnických osob	52
Daň z příjmů srážkou § 36	0
Daň silniční	0
Daň dědická	0
Daň darovací	3
Daň z převodu nemovitostí	32
Daň z příjmů fyz. osob z přiznání	6
Daň z příjmů fyz. osob - záv. činnost	0
Daň z nemovitostí	0
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	4 898
CELKEM NOVÉ DANĚ	5 004
Daň z příjmů obyvatelstva	0
Ostatní zrušené daně	18
CELKEM STARÉ DANĚ	18
CELKEM	5 021

Daň je oprávněno prominout pouze Ministerstvo financí (výjimku mají majetkové daně), a to pouze z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů.

Na rozdíl od příslušenství daně, které lze prominout také z důvodu tvrdosti zákona. Na nových daních bylo za stejné období evidováno prominutí daně celkem za 5 021 mil. Kč. Podrobné údaje o výši evidovaného prominutí daně podle jednotlivých druhů daní poskytuje **Tabulka č. 25**.

6. OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

V roce 2008 bylo podáno celkem **22 728** odvolání proti platebním výměrům vydaným správcem daně v roce 2008, což ukazuje na nepatrné snížení oproti minulému roku, kdy bylo podáno celkem 23 693 odvolání.

Tabulka č. 26 dokumentuje počet podaných odvolání proti platebním výměrům v roce 2008 za jednotlivé druhy příjmů.

Údaje o způsobu vyřízení odvolání proti platebním výměrům na daň v roce 2008 jsou uvedeny odděleně podle toho, kde bylo rozhodováno o odvolání proti konkrétnímu platebnímu výměru. V prvním sloupci **Tabulky č. 27** jsou uvedeny případy rozhodnuté na FÚ a v druhém sloupci případy, o kterých rozhodovalo FR.

Tabulka č. 26

Druh příjmu	Počet odvolání proti platebním výměrům podaná	
	v minulém roce a nevyřízená k 1. 1.	ve sledovaném období (2008)
Daň z přidané hodnoty	2 145	18 007
Daně spotřební	0	10
Daň z příjmů PO	444	975
Daň z příjmů FO - podáv. přízn.	890	1 918
Daň z příjmů FO - závislá činnost	123	307
Daň z příjmů - zvláštní sazba (§ 36)	12	58
Daň z nemovitostí	115	511
Daň dědická, darovací a z přev. nem.	266	654
Daň silniční	27	288
CELKEM	4 022	22 728

Tabulka č. 27

Druh příjmu	Způsob vyřízení (počet)					
	vyhověno		zamítnuto		zastaveno	
	u FÚ	u FR	u FÚ	u FR	u FÚ	u FR
Daň z přidané hodnoty	15 328	553	73	1 351	450	4
Daně spotřební	0	10	0	0	0	0
Daň z příjmů PO	450	188	26	330	74	8
Daň z příjmů FO - podáv. přízn.	964	189	67	516	182	8
Daň z příjmů FO - závislá činnost	127	54	2	72	23	0
Daň z příjmů –zvláštní sazba (§ 36)	40	1	2	9	9	1
Daň z nemovitostí	352	26	27	62	39	0
Daň dědická, darovací a z přev. nem.	288	91	12	94	111	12
Daň silniční	265	0	3	12	24	0
CELKEM	17 814	1 112	212	2 546	912	33

Tabulka č. 28

Částka (v tis. Kč)

Přehled o žalobách k soudu proti rozhodnutí územních finančních orgánů a o výsledku řízení v roce 2008 (u daní daňové soustavy platné od 1. 1. 1993)					
Druh příjmu	Počet případů	Zamítнуo		Vyhověno	
		Počet	Částka	Počet	Částka
Daň z přidané hodnoty	500	408	319 347	193	254 305
Daně spotřební	13	0	0	39	187 833
Daň z příjmů PO	231	101	123 215	103	392 587
Daň z příjmů FO podávajících příznání	304	181	83 312	154	511 644
Daň z příjmů FO závislá činnost	28	17	6 863	12	3 387
Daň z příjmů zvl. sazba § 36	0	0	0	0	0
Daň z nemovitostí	17	5	203	15	2 837
Daň dědická, darovací, z převodu nem.	48	35	12 020	66	45 385
Daň silniční	2	1	1 549	1	0
Odvody za porušení rozpočtové kázně	37	17	85 369	16	182 608
Žaloby u Ústavního soudu	140	51	93 049	44	55 485
Ostatní	34	21	14 840	38	9 859
CELKEM	1 354	837	739 767	681	1 645 930

Vybrané ukazatele z oblasti soudního řízení ve věcech žalob proti rozhodnutím územních finančních orgánů jsou prezentovány v **Tabulce č. 28**. V prvním sloupci je zaznamenán celkový počet žalob podaných od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008. V ostatních sloupcích jsou údaje o žalobách, o kterých bylo rozhodováno v průběhu roku 2008.

7. SANKCE

Finanční úřady ukládaly pokuty daňovým subjektům podle **ustanovení § 37 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSDP“), za nedodržení povinností stanovených hmotně právními a procesně právními předpisy. Jednalo se nejčastěji o nevedení záznamní evidence pro daňové účely uložené správcem daně, případně nevystavení daňových dokladů za uskutečněná zdanitelná plnění (doklady neobsahovaly zákonem požadované náležitosti).

Dále finanční úřady ukládaly pokuty za nepředložení znaleckého posudku u agendy **zákonu č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí**, ve znění pozdějších předpisů, ve zvýšené míře rovněž i pokuty za porušení **zákonu č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti**, ve znění pozdějších předpisů, za provedení hotovostní platby nad zákonný limit a v menší míře i pokuty uložené podle **zákonu č. 563/1991 Sb., o účetnictví**, ve znění pozdějších předpisů. Pokuty uložené za porušení zákona o účetnictví jsou ukládány nejčastěji za neúplné a neprůkazné účetnictví, popř. nevedení účetnictví vůbec a nerespektování povinností uložených správcem daně při vedení předepsaných účetní evidencí. Ukládány byly rovněž i pokuty za porušení **zákonu č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách**, ve znění pozdějších předpisů.

Cílem uložení těchto sankcí je důrazné upozornění daňových subjektů na plnění zákonem uložených povinností, a to vesměs v těch případech, kdy je bez účinku zasílání výzev. Ve většině případů dochází k uvědomění si nutnosti spolupráce se správcem daně v daňovém řízení a nápravě protiprávního jednání.

V roce 2008 rovněž finanční úřady uložily blokové pokuty podle **ustanovení § 37a zákona o správě daní a poplatků**, zejména při prováděných místních šetřeních u stánkových prodejců na veřejných prostranstvích, a to za nevedení evidence denních tržeb a za porušení povinností uložených daňovým subjektům v § 15 citovaného zákona, zejména za porušení povinnosti zajistit přístup k nabývacím dokladům k prodávanému zboží, případně jejich zapůjčení.

Přehled o sankcích ukládaných podle výše uvedených zákonů podává **Tabulka č. 29**.

Tabulka č. 29

Sankce uložena dle	Počet případů		Částka (v tis. Kč)	
	2007	2008	2007	2008
zák. č. 337/1992 Sb., pokuty podle § 37	2 234	2 238	9 313	8 125
zák. č. 337/1992 Sb., § 37a blok. řízení	415	496	428	423
zák. č. 563/1991 Sb. o účet. - fyz. osobám	30	33	435	981
zák. č. 563/1991 Sb. o účet. - práv. osobám	126	169	17 449	7 649
zák. č. 254/2004 Sb. o omezení plateb v hotovosti	1 347	1 331	28 841	24 073
CELKEM	4 152	4 267	56 466	33 126

V souvislosti s novelou zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, provedenou zákonem č. 444/2005 Sb., **došlo 1. 1. 2006 k významné změně v oblasti tzv. „dělené správy“**. Podle ustanovení § 2 písm. d) a § 5 odst. 4 písm. m) zákona č. 185/2004 Sb., o Celní správě, **celní orgány od 1. 1. 2006 zajišťují placení peněžitých plnění**, tzn. vybírání a vymáhání peněžitých plnění, která vznikla bez vydání správního aktu ze zákona, nebo která byla uložena jinými správními úřady v řízení podle správního řádu, a která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územních samosprávných celků.

Finanční úřady však na základě přechodných ustanovení novely zákona o územních finančních orgánech (zákon č. 444/2005 Sb.) **řeší dokončení řízení, která byla zahájena do dne nabytí její účinnosti**. To znamená, že peněžitá plnění přijatá k vybírání nebo k vymáhání územními finančními orgány do 31. 12. 2005 jsou i nadále spravována územními finančními orgány. Podle některých právních předpisů, u nichž nedošlo ke změně kompetencí na celní úřady, jsou finanční úřady nadále kompetentní k dělené správě pokut ukládaných za porušení povinností stanovených těmito právními předpisy. Jedná se zejména o pokuty, které ukládají Úřady práce podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a dále o pokuty, které ukládá Česká obchodní inspekce podle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů.

K úspěšnějšímu vymáhání pokut přispělo propojení celorepublikové databáze dlužníků (centrální evidence konečných zůstatků). Na základě využívání této databáze se částečně daří uhrazovat nedoplatky přestupců z přeplatků na daních evidovaných na jiných finančních úřadech. Některé finanční úřady v tomto směru rovněž velmi pozitivně hodnotí spolupráci s celními úřady.

Tabulka č. 30 uvádí počet případů pokut uložených jinými orgány za rok 2008 a předaných k vymáhání územním finančním orgánům.

Tabulka č. 30

Přehled o pokutách uložených jinými orgány ale vymáhaných finančními úřady ČR v roce 2008				
Ukládající orgán	Od počátku roku 2008			
	Převzato FÚ k vymáhání		Vymoženo FÚ	
	Počet případů	Částka (v tis. Kč)	Počet případů	Částka (v tis. Kč)
ČOI	127	962	142	703
IBP	0	0	23	1 031
ČZPI	0	0	14	198
Okresní úřady	0	0	7	68
Policie-DI správní ř.	1	9	17 553	16 502
Policie-DI blokové ř.	0	0	4 404	4 866
Policie ČR	5	52	29 983	25 464
Ostatní	606	7 063	15 851	19 821
CELKEM	739	8 086	67 977	68 652

Tabulka č. 31 uvádí vývoj v objemu pokut uložených jinými správními orgány a převzatých k vymáhání finančními úřady. V roce 2008 převzaly územní finanční orgány k vymáhání celkem 739 případů nevybraných pokut, které byly uloženy jinými správními orgány v celkové částce 8 086 tis. Kč. Z této tabulky je patrný výrazný pokles převzatých případů finančními úřady od roku 2006, což je právě způsobeno změnou kompetence v tzv. „dělené správě“.

Tabulka č. 31

Vývoj objemu pokut uložených jinými orgány ale vymáhaných finančními úřady v letech 2004 až 2008.				
Rok	Převzato FÚ k vymáhání		Vymoženo FÚ	
	Počet případů	Částka (v mil. Kč)	Počet případů	Částka (v mil. Kč)
2004	582 684	962	387 340	610
2005	523 843	640	384 114	456
2006	47 889	62	163 918	149
2007	1 144	175	111 062	125
2008	739	8	67 977	69

III. OSTATNÍ AGENDY

1. PLATBY A VRATKY DANÍ A POPLATKŮ

Výběr daní a poplatků a převod výnosu daní oprávněným příjemcům je jednou ze základních činností daňové správy. Dle zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění pozdějších předpisů, územní finanční orgány mimo jiné:

- vykonávají správu daní, odvodů a záloh na tyto příjmy, včetně jejich příslušenství,

- správních poplatků jimi vyměřovaných a vybíraných,
- spravují dotace,
 - vybírají a vymáhají odvody, poplatky, úhrady, úplaty, pokuty a penále, včetně nákladů řízení, které jsou uloženy jinými orgány státní správy a které jsou příjmem státního rozpočtu České republiky, rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů České republiky.

Pro realizaci výše uvedených činností územních finančních orgánů je pro jednotlivé finanční úřady otevřeno až 149 bankovních účtů různého typu, na které daňoví dlužníci platí různé druhy platebních povinností nebo ze kterých jsou daňovým subjektům zasílány vratitelné přeplatky nebo realizovány převody prostředků oprávněným příjemcům.

Tabulka č. 32 (v mil.Kč)

Rok/platby	2004	2005	2006	2007	2008	Rozdíl 08-07
Na účty FÚ	702 504	876 795	931 761	1 038 573	1 111 242	72 669
Z účtů FÚ	376 292	354 260	411 414	451 188	492 084	40 896
Celkem	1 078 796	1 231 055	1 343 175	1 489 761	1 603 326	113 565

Tabulka č. 32 udává za roky 2004 až 2008 údaje o celkovém objemu plateb došlých na účty FÚ, což jsou úhrady různých druhů povinností, a celkovém objemu plateb odesílaných z účtů FÚ, což jsou většinou vratky daňovým subjektům nebo převody prostředků oprávněným příjemcům. **Tabulka** ukazuje každoroční nárůst objemu prostředků v absolutní hodnotě, kdy v roce 2008 se již celkový souhrn došlých a odesílaných plateb přiblížil k hodnotě 1,6 bilionu Kč za Českou republiku.

Tabulka č. 33 uvádí za roky 2004 až 2008 údaje o pohybu meziročních indexů. Meziroční nárůst mezi roky 2008 a 2007 byl o 8 %.

Tabulka č. 33 (v mil.Kč)

Index/platby	Index (%) 05/04	Index (%) 06/05	Index (%) 07/06	Index (%) 08/07
Na účty FÚ	125	106	111	107
Z účtů FÚ	94	116	110	109
Celkem	114	109	111	108

2. REALIZACE PŘEVODŮ OPRAVNĚNÝM PŘÍJEMCŮM

Na základě zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů i na základě jiných speciálních zákonů, zejména ve vztahu k ochraně životního prostředí, provádějí FÚ převod výnosu některých typů vybraných daní do rozpočtu obcí, krajů a státních fondů. FÚ převádějí příslušným příjemcům (státní rozpočet, státní fondy, Národní fond) i výnosy některých typů odvodů za porušení rozpočtové kázně dle zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, ve znění pozdějších předpisů.

Z hlediska převodu výnosu daní lze rozdělit převáděné daně na daně sdílené se státním rozpočtem (DPH, daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daň z příjmů fyzických osob vybíraných srážkou) a daně, jejichž výnos je zcela příjmem jiného příjemce, kterým je převáděn (např. daň z nemovitostí, odvody a poplatky na ochranu životního prostředí, porušení rozpočtové kázně s prostředky

státních fondů nebo Národního fondu).

Tabulka č. 34 podává údaje o objemu prostředků převedených finančními úřady různým typům příjemců za roky 2004 až 2008. Z přehledu je patrný meziroční nárůst celkového objemu.

Objem prostředků převedených v roce 2008 místním rozpočtům a fondům dle příjemce ukazuje **Tabulka č. 35**. Z tabulky je identifikovatelné vnitřní rozdělení objemu převáděných prostředků podle typu jednotlivých příjemců. Příjemci největšího objemu prostředků jsou obce a to zejména jako příjemci podílu na výnosu daní.

Tabulka č. 34 (v mil.Kč)

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	Index (%) 08/07	Rozdíl 08-07
Celkem	114 659	153 772	155 476	167 992	187 032	111,3	19 040

Tabulka č. 35 (v mil.Kč)

Příjemce	Převod z výnosů daní	Převod sankcí – ochrana živ. prostředí	Převod odvodů za porušení rozpočtové kázně	Celkem
Obce	136 112	2	-	136 115
Kraje	50 857	0	-	50 857
SFŽP	-	11	19	30
Ostatní státní fondy	-	-	15	15
Národní fond	-	-	16	16
Celkem	186 969	14	49	187 032

Pozn.: Součtové rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování na celé mil. Kč

3. CENOVÁ KONTROLA

Cenová kontrola v roce 2008 byla celkově zaměřena jednak na ověření dodržování způsobů regulace cen stanovených zákonem č. 526/1990 Sb., o cenách, a jednak na posouzení, zda u neregulovaných cen nedošlo ke zneužití hospodářského postavení. Kromě toho bylo kontrolováno také označování zboží cenou podle zákona o cenách.

V oblasti maximálních cen byly kontroly zaměřeny zejména na pozemky nesloužící k podnikání a mléčné výrobky pro žáky. Dále byla pozornost kontroly zaměřena na ceny zařazené do seznamu zboží, u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny jako např. ceny vody pitné, vody předané a odvedené kanalizací, ceny veřejné vnitrostátní pravidelné autobusové dopravy, ceny sběru, přepravy, třídění a odstraňování komunálního odpadu, na ceny povinných technických prohlídek silničních vozidel a výkonů stanic měření emisí. Cenové kontroly orientované na zneužití hospodářského postavení byly prováděny na základě podnětů firem a občanů.

Hlavní pozornost cenové kontroly prováděné v tomto roce byla zaměřena na kontrolu cen dodávek vody a cen vody odpadní a dále na sběr, přepravu, třídění a odstraňování komunálního odpadu. Oproti předcházejícím létům již finanční ředitelství neprováděla cenové kontroly ve zdravotnictví, kde působnost v tomto oboru přešla na resort Ministerstva zdravotnictví.

Pracovníci oddělení cenové kontroly finančních ředitelství uzavřeli v roce 2008

celkem 365 kontrolních akcí.

Ve správním řízení byla za porušení cenových předpisů vydána 164 rozhodnutí o uložení pokut v celkové výši 22 232 tis. Kč. V 10 případech byly pokuty zrušeny nebo sníženy, celkem o 1 706 tis. Kč. Celková výše pravomocně uložených pokut činí 20 526 tis. Kč. Do 31. 12. 2008 bylo uhrazeno 5 837 tis. Kč z pravomocně uložených pokut.

Celkově lze tedy konstatovat, že výsledky činnosti cenové kontroly na finančních ředitelstvích zcela jednoznačně prokazují odůvodněnost výkonu cenové kontroly a nutnost jejího dalšího pokračování.

Výsledky kontrolní činnosti nadále potvrzují nedostatečné respektování cenových předpisů ze strany značné části kontrolovaných podnikatelských subjektů. Toto dokazují i souhrnné výsledky, kdy z celkem 365 provedených kontrolních akcí bylo v 162 případech zjištěno porušení cenových předpisů, což představuje cca 44 %.

V některých oblastech bylo zjištěno porušení cenových předpisů ve více než 50 % provedených kontrolních akcí. Jedná se o STK (82 %), komunální odpad (77 %), voda pitná dodaná a odvedená (64 %), autobusová doprava (57 %) a měření emisí (56 %).

4. FINANČNÍ KONTROLA A PŘEZKOUMÁVÁNÍ HOSPODAŘENÍ ÚSC

Finanční kontroly provádějí finanční ředitelství – oddělení Finanční kontroly (dále jen „OFK FŘ“) podle ustanovení zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, v rozsahu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). Při výkonu své činnosti se řídí zákonem ČNR č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

Při finančních kontrolách Finanční ředitelství (dále jen „FŘ“) prověřují zejména oprávněnost použití peněžních prostředků státního rozpočtu, čerpání účelových dotací a plnění povinností při správě a ochraně majetku státu. Důraz je položen na vedení účetnictví, dodržování schválených závazných ukazatelů stanovených pro jednotlivé druhy výdajů. Rovněž je kontrolováno dodržování uzavřených smluv nebo jiných rozhodnutí, přičemž je prověřováno dodržování účelnosti a efektivnosti jednotlivých výdajů. U programového financování se prověřuje, zda byly dodrženy investiční záměry, zadávací podmínky v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., čerpání zdrojů financování, systém kritérií pro posouzení cílů programu, termínů realizace a závěrečných vyhodnocení spolu s vyúčtováním a finančním vypořádáním prostředků státního rozpočtu. Při řadě kontrolních akcí je součástí kontrol prověření účinnosti a fungování vnitřních kontrolních systémů ve vazbě na zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, a navazující vyhlášky č. 416/2004 Sb.

V roce 2008 uskutečnili pracovníci OFK FŘ celkem 201 finančních kontrol, při kterých zjistili **neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu, nebo jiných peněžních prostředků státu ve výši cca 742 mil. Kč.** Další nedostatky zjištěné např. při nesprávném postupu při odpočtu daně z přidané hodnoty nebo snížení základu daně z příjmů znamenaly ve svém důsledku vyčíslení „daňových nedostatků“ ve výši cca 94 mil. Kč.

I v roce 2008 se zjišťovalo porušování povinností vyplývajících z právních předpisů, především zákona č. 218/2000 Sb. Realizované finanční kontroly ukázaly na opakované

nedostatky související s dodržováním podmínek uváděných v rozhodnutích o poskytování dotací, nadále přetrvává nedodržování stanovených termínů a zásad účelového čerpání prostředků přidělovaných ze státního rozpočtu. I kontroly realizované v oblasti zadávání veřejných zakázek poukázaly na možná pochybení v předepsaných postupech. Při výběru a vyhodnocování soutěží nebyla podle názoru kontrolních pracovníků OFK FŘ vždy dodržena závazná ustanovení zákona č. 40/2004 Sb. (zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách). Naopak zásadní nedostatky nebyly zjišťovány u většiny kontrol prověřujících hospodaření s prostředky z výnosů prodeje majetku v privatizaci u vybraných nadací a při prověřování všeobecných podmínek pro získání investičních pobídek.

Mezi realizované kontroly patřily v roce 2008 i kontroly prostředků poskytovaných České republice v rámci předstrukturálního nástroje Phare. Finanční kontroly realizované na úrovni konečného příjemce pomoci sloužily jako jeden ze základních výstupů k vyhodnocení hospodaření s tímto druhem finančních prostředků a zároveň byly využívány i pro potřeby analýz hospodaření s ostatními druhy fondů poskytovanými z EU. Závěry z kontrol, při kterých bylo zkontrolováno více než 300 mil. Kč, poukazují na skutečnost, že u prostředků Phare se projevují již několikaleté zkušenosti z jejich čerpání konečnými příjemci pomoci. V průběhu roku 2008 nebyly zjištěny nedostatky závažného charakteru, o nichž by musel Národní kontrolní orgán informovat Evropskou komisi, popř. zabezpečit jejich řešení ve spolupráci s OLAF. Tato specifická kontrolní činnost prováděná pracovníky OFK FŘ přispěla k plnění úkolů České republiky stanovených závaznými dokumenty, především pak Memorandem o zřízení národního fondu.

Po ukončení finančních kontrol, u nichž bylo zjištěno porušení rozpočtové kázně, byla příslušná kontrolní dokumentace zasílána místně příslušným finančním úřadům k využití a případnému zahájení daňového řízení ve smyslu zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2008 pokračovala spolupráce s Finančními ředitelstvími v oblasti přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků, realizovaných v návaznosti na ustanovení zákona č. 420/2004 Sb. o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů. Pro tuto činnost bylo v průběhu roku 2008 využito celkem 37 pracovníků OFK FŘ.

Celkově se pracovníci OFK FŘ podíleli na přezkoumávání hospodaření u 13 krajů a 7 Regionálních rad regionů soudržnosti. Přitom u každého z krajů byla v průběhu minulého roku provedena 3 a u Regionálních rad regionů soudržnosti 2 dílčí přezkoumání, dále dozory u 22 obcí (měst) na teritoriu jednotlivých Finančních ředitelství a 8 městských částí hl. m. Prahy.

Vyhodnocení účasti pracovníků OFK FŘ ukazuje na potřebu jejich zapojení do přezkoumávání hospodaření ÚSC i v následujícím období. Zároveň je nutné vyhodnotit ustanovení zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření ÚSC a dobrovolných svazků obcí, s cílem zabezpečit rovnoprávné postavení pracovníkům FŘ ve vazbě na postavení pracovníků Ministerstva financí.

5. SPRÁVA ODVODŮ ZA PORUŠENÍ ROZPOČTOVÉ KÁZNĚ

Výkon správy odvodů za porušení rozpočtové kázně zajišťují územní finanční orgány a postihuje celé široké spektrum prostředků, které jsou ze státního rozpočtu, státních fondů,

Národního fondu nebo státních finančních aktiv poskytovány ke stanovenému účelu, a to zejména v podobě dotací a návratných finančních výpomocí, ale i v podobě dalších obdobných forem jako jsou účelově určené příspěvky, podpory, půjčky atd. Zasahuje též i do oblasti prostředků, se kterými nakládají organizační složky státu a jejich příspěvkové organizace. Souhrnně lze výše uvedené formy prostředků nazvat prostředky veřejnými, přičemž jejich objem dosahuje každoročně téměř dvou set miliard korun.

Základním úkolem výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně je zajistit vrácení veřejných prostředků zpět do jejich zdroje v případech, kdy došlo k porušení podmínek stanovených při jejich poskytnutí nebo nesplnění povinnosti jejich řádného vrácení, včetně případů, kdy se porušení svých povinností ve vztahu k nakládání s prostředky státního rozpočtu dopustily organizační složky státu. Tuto činnost primárně vykonávají zákonem určené finanční úřady (v sídlech bývalých okresů) a je upravena zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Personální situace na úseku výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně je i přes nepatrný pokles pracovníků v odděleních dotací finančních úřadů stabilizovaná. Specifikem této oblasti je rozmanitost pravidel jednotlivých dotačních titulů a zejména individuálnost nastavení podmínek pro použití veřejných prostředků v každém jednotlivém případě. To klade vysoké nároky na odbornou erudici všech pracovníků vykonávajících správu odvodů za porušení rozpočtové kázně a nutnost jejich specializace na konkrétní okruhy dotačních titulů, včetně jejich neustálého vzdělávání. V roce 2008 bylo zaznamenáno zvýšení náročnosti, resp. složitosti daňových řízení a v závislosti na tom nepatrný pokles jejich počtu a naopak nárůst zkontrolovaného objemu veřejných prostředků, včetně nárůstu objemu prostředků z fondů EU. Stejně jako v minulých letech došlo i v roce 2008 k navýšení počtu řízení vedených na základě podnětu poskytovatelů nebo jiných kontrolních orgánů. Tento trend lze očekávat i v budoucnosti.

Činnost finančních úřadů

Jednou ze stěžejních činností oddělení dotací finančních úřadů při výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně je kontrola, v jejímž rámci jsou prověřovány skutečnosti zakládající vznik povinnosti odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně. Na základě zjištěných a prokázaných skutečností jsou následně ukládány odvody a penále za porušení rozpočtové kázně, které finanční úřady evidují a také vybírají, případně předávají specializovaným útvarům finančních úřadů k vymáhání jejich zaplacení. Z uvedeného vyplývá, že při výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně oddělení dotací finančních úřadů komplexně zajišťují, pouze s výjimkou vymáhání, všechny úkony v daňovém řízení.

V oblasti výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně bylo provedeno celkem **13 569 kontrol** či místních šetření, které zabezpečilo 532 pracovníků z 88 finančních úřadů. Kontroly byly provedeny jak na základě vlastní vyhledávací činnosti, tak na základě obdržených podnětů od poskytovatelů a jiných kontrolních orgánů působících v oblasti dotací. Prověřeno bylo **přes 56 263 216 tis. Kč, což představuje meziroční nárůst objemu zkontrolovaných prostředků o 12,4 %**. Zkontrolováno bylo **25 283 dotovaných projektů**, resp. akcí. Z mírného poklesu počtu kontrol, zkontrolovaných projektů, resp. akcí, ale naproti tomu ze zvýšení zkontrolovaného objemu veřejných prostředků vyplývá, že se v roce 2008 finanční úřady více zaměřily na dotace s vyšším objemem veřejných prostředků, v důsledku toho byly kontroly složitější a časově náročnější. Na základě provedených kontrol finanční úřady vydaly **3 099 platebních výměrů na odvod** za porušení rozpočtové kázně, kterými byly uloženy **odvody v celkové výši 4 409 092 tis. Kč** a **3 035 platebních výměrů**, kterými

bylo vyměřeno **penále v celkové výši 3 026 490 tis. Kč**. Při porovnání počtu kontrol a počtu platebních výměrů lze konstatovat, že každá pátá kontrola byla ukončena vydáním platebního výměru na **odvod v průměrné výši 1 422,7 tis. Kč**.

Proti rozhodnutím finančních úřadů bylo podáno celkem 212 odvolání směřujících proti částce 3 128 011 tis. Kč (tj. 42 % z celkové částky uložených odvodů a penále). Z podaných odvolání jich bylo 22 finančními úřady vyřízeno v rámci autoremedury a pouze ve 28 případech jim bylo vyhověno plně nebo částečně. Tzn., že pouze něco málo přes čtvrtinu odvolání bylo podáno oprávněně. Opravné prostředky však nebyly jedinou cestou jak daňové subjekty řešily svoji situaci při uložení odvodu a penále za porušení rozpočtové kázně. Finanční úřady obdržely **celkem 964 žádostí** podle § 60 ZSDP **o posečkání nebo placení ve splátkách** uložených odvodů a penále a **1 602 žádostí o jejich prominutí**. Z uvedeného vyplývá, že více jak v každém druhém případě uložení odvodu za porušení rozpočtové kázně byla podána žádost o prominutí. Velice často došlo k využití jak opravného prostředku, tak podání žádosti o prominutí, čímž došlo pouze ke zkomplikování celého řízení, nikoliv však ke zkrácení doby jeho trvání s nulovým dopadem na jeho výsledek.

Samotnými poskytovateli veřejných prostředků a jinými kontrolními orgány působícími v oblasti veřejných prostředků bylo v roce 2008 podáno celkem **1 470 podnětů k zahájení řízení**, což představuje **nárůst o 5,8 %** oproti roku 2007. **Předmětem** podaných **podnětů byla pochybení příjemců, kterých se dopustili při realizaci 1 765 dotovaných projektů, resp. akcí**. Z podnětů podaných v roce 2008 vyřídily finanční úřady v témže roce celkem 1 012 (tj. téměř 70 %).

Činnost finančních ředitelství

Působnost finančních ředitelství v rámci výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně spočívá zejména v postavení odvolacího orgánu vůči rozhodnutím finančních úřadů, zcela nepochybně v jejich metodickém vedení, včetně dohlídkové činnosti a v neposlední řadě v zabezpečení vazby na Ministerstvo financí - Ústřední finanční a daňové ředitelství. Podobně jako na finančních úřadech je i na finančních ředitelstvích stabilizovaná personální situace, s minimální fluktuací zaměstnanců.

V roce 2008 bylo na finančních ředitelstvích **zaevidováno celkem 3 340 spisů**, což představuje oproti roku 2007 zhruba 12 % pokles. Přetrvávající klesající tendenci lze zaznamenat u spisů postupovaných k rozhodnutí ÚFDŘ, zejména žádostí o prominutí odvodů za porušení rozpočtové kázně. Na ÚFDŘ bylo v roce 2008 postoupeno celkem 1 533 spisů, oproti **1 892** postoupeným spisům v roce 2007 a 1 969 spisům postoupeným v roce 2006.

Pokles byl v roce 2008 zaznamenán také u počtu podaných odvolání vyřizovaných v kompetenci finančních ředitelství, a to o téměř 23 %, avšak složitost konkrétních kauz každoročně narůstá. Na pracovníky finančních ředitelství jsou tak kladeny stále větší nároky na odbornou způsobilost, neboť bezvadné a kvalifikované vypořádání námitek odvolání je základem pro případný úspěch v soudních sporech. Z tohoto pohledu je vyřizování odvolání nejnáročnější částí agendy finančních ředitelství.

Z celkem 247 odvolání vyřízených finančními ředitelstvími bylo v roce 2008 plně nebo částečně **vyhověno pouze ve 28 případech**, což představuje 11 % úspěšnost subjektů. Tento fakt ale spíše poukazuje na kvalitu rozhodnutí finančních úřadů. O vysoké úrovni rozhodnutí finančních ředitelství vypovídá více jak **70 % úspěšnost** finančních ředitelství v **soudních sporech**. Vzhledem k vysokému počtu zamítnutých odvolání, je však počet

soudních sporů poměrně nízký.

S ohledem na to, že naprostá většina subjektů, kterým byl odvod nebo penále za porušení rozpočtové kázně uložen, využije možnosti podání žádosti o jejich prominutí, tvoří objemově významnou část agendy finančních ředitelství zpracování a postoupení žádosti subjektů o prominutí odvodů a penále za porušení rozpočtové kázně Ministerstvu financí.

Centrální evidence dotací – informační systém CEDR

Jedním ze základních nástrojů, který pomáhá finančním úřadům v jejich kontrolní činnosti, je informační systém CEDR. Ten primárně poskytuje správcům daně informace o poskytnutých dotacích, návratných finančních výpomocích a všech ostatních obdobných transferech z jednotlivých kapitol státního rozpočtu, všech státních fondů, Národního fondu i státních finančních aktiv. Rok 2008 měl být prvním rokem, kdy ze strany poskytovatelů dotací bude probíhat průběžné a kompletní zadávání údajů o poskytnutých dotacích a o jejich příjemcích. Toto očekávání se s ohledem na přetrvávající technickou nepřipravenost mnoha poskytovatelů zcela nenaplnilo. Stále neutěšená situace přetrvává v kvalitě předávaných dat. Řešení tohoto problému měla přinést vyhláška č. 286/2007 Sb., o centrální evidenci dotací, která byla schválena dne 6. 11. 2007 a nabyla účinnosti 1. 1. 2008. Ta zcela jednoznačně stanovuje strukturu a náplň jednotlivých údajů, které mají být zaznamenány. Přesto k výraznému zlepšení kvality zaznamenávaných údajů nedošlo. Pokud zlepšení nastalo, pak především u poskytovatelů prostředků z fondů EU, kdy byly v roce 2008 zadány informace o poskytnutých 13,2 mld. Kč oproti informacím o 3,3 mld. Kč zadaným v roce 2007.

Závěr

Rok 2008 v úrovni výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně nepřinesl žádný významný zvrat. Lze konstatovat, že činnost finančních úřadů i finančních ředitelství v oblasti správy odvodů za porušení rozpočtové kázně je co do kvantity i kvality stabilizovaná, stejně tak jako personální situace. Tato oblast se ve stále větší míře dostává do povědomí širší veřejnosti, přičemž také spolupráce s poskytovateli dotací i s příjemci dotací (zejména obcemi) je kvalitativně na jiné, vyšší úrovni, než tomu bylo v předchozích letech.

Přes posun na straně některých poskytovatelů se finanční úřady stále potýkají se základním problémem, kterým je kvalita rozhodnutí, smluv nebo dohod, na jejichž základě jsou veřejné prostředky poskytovány.

Nedílnou součástí kontrolní činnosti finančních úřadů při výkonu správy odvodů za porušení rozpočtové kázně je kontrola projektů hrazených s pomocí prostředků EU. Společným znakem kontrol těchto projektů je značně komplikovaná provázanost požadavků orgánů EU na administraci, včetně způsobů financování a české národní legislativy upravující poskytování dotací. Výsledkem toho je značně nepřehledné nastavení povinností vůči příjemcům dotací, jakož i nastavení způsobů financování, které nejsou v právních předpisech upraveny. To má za následek zvýšení komplikovanosti kontrol. S těmito problémy, tak jako v minulých letech, se finanční úřady potýkaly u naprosté většiny z 310 kontrolních šetření u příjemců dotací z EU provedených v roce 2008.

Od roku 2008 se finanční úřady v rámci posuzování porušení rozpočtové kázně zaměřily nově na dodržování podmínek, resp. pravidel, pro výběr dodavatelů dle zákona o veřejných zakázkách. Dodržení pravidel pro výběr dodavatelů dotovaných projektů je totiž jednou z prioritních povinností příjemců dotací, na kterou je kladen zvlášť silný důraz, zejména u projektů financovaných za účasti prostředků z fondů EU. Z prvních výsledků

je patrné, že nedodržování pravidel pro výběr dodavatelů zřejmě bude jedním z nejčastějších, a to poměrně zásadních pochybení příjemců dotací, majících na ně podstatný finanční dopad.

6. STÁTNÍ DOZOR NAD LOTERIEMI A SÁZKOVÝMI HRAMI

V průběhu roku 2008 provedli pracovníci finančních úřadů, kteří vykonávají podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) zákona č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, v platném znění (dále jen „loterní zákon“) státní dozor nad loteriemi a sázkovými hrami, celkem **64 082 kontrol** zaměřených na dodržování příslušných norem zajišťujících řádné provozování loterií a sázkových her. Ze strany finančních úřadů bylo uloženo **104 pokut** v úhrnné výši **1 905 500 Kč**.

Ve srovnání s rokem 2007 vzrostl počet kontrol o 2 458, tj. o 4 %. Nárůst vyplývá především z vyššího počtu kontrol tzv. „technických her“ (elektromechanické rulety, kostky a online interaktivní videoloterní terminály). U těchto technických zařízení obsluhovaných přímo sázejícími, která jsou v současné době nejrychleji se rozvíjejícím prvkem na loterním trhu, vzrostl počet kontrol provedených státním dozorem o 12 687, tj. o 45 %.

Počty kontrol provedených orgánem státního dozoru (finančními úřady) nad jednotlivými sázkovými hrami a loteriemi za rok 2008 včetně porovnání s rokem 2007 ukazuje **Tabulka č. 36**.

Orgány státního dozoru bylo v roce 2008 uloženo celkem 104 pokut za porušení ustanovení loterního zákona, a to v celkové výši 1 905 500 Kč. Oproti roku 2007 tak byl zaznamenán pokles počtu uložených pokut o 9 %, výše uložených pokut poklesla oproti roku 2007 o 132 500 Kč. Z hlediska důvodů pro uložení pokut se jednalo o rozmanitá porušení loterního zákona a porušení podmínek povolení provozování, nejčastěji se však jednalo o porušení povinnosti úschovy záznamů, přijímání sázek osobami bez příslušného oprávnění, nedostatky ve vedení denní evidence, porušení povinnosti monitorování provozovaných her a vedení předepsané evidence návštěvníků, apod. Největší výše dosáhly pokuty uložené pracovníky státního dozoru vykonávaného v působnosti Finančního ředitelství v Ostravě (679 000 Kč).

Tabulka č. 36

	2007	2008	Index (%) 08/07
Loterie	42	52	1,24
Tomboly	¹⁾	3	
Kasina	1 915	1 809	0,94
Kursově sázky	29 166	19 114	0,66
VHP	2 185	2 097	0,96
Bingo	35	34	0,97
Audiotex	80	28	0,35
Technické hry	28 201	40 888	1,45
Dostihové sázky	²⁾	57	
CELKEM	61 624	64 082	1,04

¹⁾ evidováno jako součást loterií; ²⁾ evidováno jako součást kursových sázek.

IV. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

a) Mezinárodní výměna informací v oblasti přímých daní

V roce 2008 v rámci administrativní spolupráce v oblasti přímých daní, která nabývá na důležitosti, a to nejen v rámci Evropských společenství, probíhala bilaterální jednání se zahraničními partnery o sjednání tzv. Memorand o vzájemné administrativní spolupráci. Tato Memoranda upravují kromě praktických pravidel provádění mezinárodní výměny informací (zejména tzv. automatické výměny informací) také ostatní druhy administrativní spolupráce, jako např. provádění tzv. simultánních daňových kontrol či přítomnost pracovníků správce daně jednoho státu na území státu druhého. Takováto jednání v roce 2008 proběhla s belgickou, maďarskou a americkou daňovou správou.

Memorandum s Belgií bylo podepsáno v dubnu roku 2008, Memorandum s Maďarskem v říjnu 2008 a s americkou daňovou správou – resp. zastupitelským úřadem ve Frankfurtu nad Mohanem tento dokument zatím sjednán nebyl. V rámci jednání s americkou daňovou správou došlo také k výměně praktických zkušeností a informací, které jsou z hlediska provádění spolupráce velmi přínosné. Mimo jiné projevila americká daňová správa zájem o zapojení se do elektronické formy mezinárodní výměny informací, jejíž pilotní projekt probíhá v rámci EU. V roce 2008 (v únoru) bylo podepsáno také Memorandum se švédskou daňovou správou, jehož znění bylo sjednáno v roce 2007.

V roce 2008 se české daňové správě podařilo znovu otevřít jednání ohledně uzavření Memoranda o vzájemné administrativní spolupráci, jehož součástí by mohla být také přímá spolupráce daňových úředníků příhraničních finančních orgánů, s nejdůležitějším zahraničním partnerem, kterým je slovenská daňová správa.

V oblasti administrativní spolupráce je řešena problematika praktického provádění mezinárodní spolupráce – zejména mezinárodní výměny informací v rámci Pracovní skupiny pro administrativní spolupráci při Evropské komisi. Za účelem úsilí o zkvalitnění a zrychlení různých forem spolupráce ve snaze bojovat proti daňovým únikům v této oblasti byly Evropskou komisí v roce 2008 za spolupráce deseti členských států vypracovány jednotné formuláře pro výměnu informací na dožádání, spontánní výměnu informací a zpětnou vazbu. Následně byl formulář pro výměnu informací na dožádání převeden do elektronické verze a v rámci pilotního programu, do kterého jsou zapojeny některé členské státy, je prováděno testování tohoto nového typu formuláře. Snahou Evropské komise je, aby elektronická výměna informací mezi členskými státy prostřednictvím zabezpečeného komunikačního kanálu tzv. CCN mail 2, byla zahájena k 1. 1. 2010.

Mezinárodní výměna informací

Mezinárodní výměna informací je nadále velmi důležitým nástrojem v boji proti daňovým únikům a česká daňová správa tuto formu mezinárodní spolupráce využívá ve stále větším měřítku. Legislativní rámec pro tuto činnost zůstává nezměněn, tzn. že východiskem je zákon č. 253/2000 Sb., o mezinárodní pomoci při správě daní, kterým byla do českého právního řádu implementována směrnice Rady 77/799/EHS, o vzájemné pomoci mezi příslušnými orgány členských států v oblasti přímých daní, a dále se postupuje na základě příslušných článků uzavřených smluv o zamezení dvojího zdanění (čl. 26

Modelové smlouvy OECD – Výměna informací).

Mezinárodní výměna informací se opírá o tři formy výměny informací: výměnu informací na dožádání, poskytování informací z vlastního podnětu /spontánní výměnu informací/ a automatickou /pravidelnou/ výměnu informací. Česká daňová správa plně využívá všechny uvedené formy. Pokud jde o četnost korespondence spojené s výměnou informací na dožádání a z vlastního podnětu, bylo v roce 2008 zaznamenáno 1181 takovýchto výměn, což dokládá stabilní úroveň tohoto ukazatele již od roku 2004. V dalším období se však předpokládá zcela zásadní změna organizace mezinárodní výměny informací s využitím elektronické komunikace a předpokládané standardizované formy pro vzájemné předávání tohoto typu informací, což bude mít nepochybně vliv na tento ukazatel v budoucnosti.

Výměna informací na dožádání a z vlastního podnětu

Česká republika obdržela ze zahraničí celkem 163 a do zahraničí odeslala celkem 172 žádostí o poskytnutí informací, resp. informací z vlastního podnětu. Největší počet informací byl již tradičně obdržen ze Spolkové republiky Německo. Nadále se rozvíjí i přímá výměna informací mezi finančními ředitelstvími v Plzni a v Ústí nad Labem a příslušnými daňovými orgány Saska a Bavorska. Pokud jde o typ informací, u německých partnerů dlouhodobě naprosto převažuje spontánní výměna informací. Druhé místo v počtu výměn informací zaujímá Slovenská republika. Ve srovnání s rokem 2007 došlo obecně k dosud nebývalé teritoriální rozmanitosti zemí, s kterými v dané oblasti spolupracujeme.

Automatická výměna informací

Automatická neboli pravidelná výměna informací se uskutečňuje na základě uzavřených memorand o porozumění nebo na základě principu reciprocity. Na rozdíl od informací na dožádání nebo poskytovaných z vlastního podnětu, kde existuje konkrétní podezření vztahující se k určitému daňovému subjektu, při automatické výměně informací jsou vyměňovány hromadně všechny informace určitého typu, přičemž dochází k prověřování všech relevantních daňových subjektů. Jedná se o jednorázové zasílání velkého objemu dat, které se uskutečňuje převážně v elektronické podobě ve struktuře záznamů doporučené OECD.

V roce 2008 byly z naší strany zaslány zahraničním partnerům poprvé informace vycházející ze mzdových listů, a to za roky 2005 a 2006. Přestože náročnost na zpracování těchto informací je vysoká, informace byly poskytnuty také významným partnerským daňovým správám /např. státy EU/ bez ohledu na reciprocitu nebo podepsané memorandum o porozumění, a to ve formě spontánní výměny informací.

Automatická výměna informací v roce 2008 proběhla (dle abecedního pořadí) např. s Austrálií, Dánskem, Estonskem, Finskem, Islandem, Japonskem, Kanadou, Litvou, Lotyšskem, Německem, Nizozemskem, Norskem, Polskem, USA a Velkou Británií a dalšími zeměmi.

Spontánní výměna informací se v roce 2008 týkala (opět dle abecedního pořadí) například Belgie, Bulharska, Francie, Irska, Itálie, Kypru, Lucemburska, Maďarska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Španělska a Švédska a dalších zemí.

Zdaňování příjmů z úspor

V roce 2008 byla třetím rokem prováděna ustanovení § 38fa ZDP. Na základě tohoto ustanovení, kterým je do tuzemského právního řádu implementována směrnice Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor v podobě úrokových plateb (dále jen „směrnice o úsporách“), platební zprostředkovatelé do 15.3. každého roku podávají hlášení o příjmech úrokového charakteru vyplacených v průběhu předešlého zdaňovacího období fyzickým osobám – daňovým nerezidentům, na něž se vztahují ustanovení směrnice o úsporách.

Do konce první poloviny roku potom dochází k výměně těchto informací mezi dotčenými daňovými správami, mezi nimiž figuruje také několik daňových jurisdikcí s tzv. daňově preferenčním režimem. Jedná se o pět tzv. „evropských daňových rájů“ a deset závislých území Spojeného království Velké Británie a Severního Irska a Nizozemí, převážně se nacházejících v karibské oblasti.

Většina z těchto zemí (stejně tak jako tři státy EU – Rakousko, Belgie a Lucembursko) však namísto nebo paralelně s mezinárodní výměnou informací předává státům daňové rezidence fyzických osob pobírajících zde příjmy úrokového charakteru část daňového výnosu z daně odvedené srážkou u zdroje, a to bez uvedení identifikace daných osob. Takovýmto způsobem bylo v roce 2008 české daňové správě poukázáno více než 93,5 mil. Kč.

V roce 2008 došlo také v rámci všech krajů k vyhodnocení informací obdržených ze zahraničí v souladu se směrnicí o úsporách, týkající se příjmů českých daňových rezidentů obdržených v zahraničí od počátku účinnosti směrnice o úsporách, tedy od poloviny roku 2005. K 30. červnu 2008 nesplnilo své daňové povinnosti, co se týče předmětných příjmů celkem cca 3 000 osob, přičemž se jednalo o částku okolo 250 mil. Kč. Ke stejnému datu bylo doměřeno 9,2 mil. Kč z těchto nepřiznaných příjmů, avšak většina daňových řízení nebyla dosud uzavřena. Přibližně stejný objem příjmů úrokového charakteru byl daňovými rezidenty ke zdanění přiznán.

b) Mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek

Počet žádostí vyřizovaných v rámci agendy mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek prováděné Ministerstvem financí a finančními úřady podle zákona č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek, v roce 2008 mírně vzrostl. V porovnání s předchozím rokem byl v roce 2008 zaznamenán výrazný nárůst počtu žádostí o doručení došlých ze zahraničí a počtu žádostí o vymáhání z ČR do zahraničí. Mírný nárůst v roce 2008 v porovnání s předchozím rokem byl zaznamenán u žádostí o doručení z ČR do zahraničí a dále u zahraničních žádostí o vymáhání v ČR. Počet žádostí o vymáhání z ČR do zahraničí zůstal v porovnání s předchozím rokem stabilní a naopak došlo k mírnému snížení počtu zahraničních žádostí o informace.

Přesnější přehled o počtu došlých a odeslaných žádostí o mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek v roce 2008 ukazují údaje v **Tabulce č. 37**.

Tabulka č. 37

Přehled počtu žádostí o mezinárodní pomoc při vymáhání některých daňových pohledávek				
Žádost:	o informace	o doručení	o vymáhání	Celkem
- zahraniční	12	18	86	116
- tuzemské	14	5	51	70
Celkem	26	23	137	186

Celkový počet podání vztahujících se k jednotlivým žádostem o mezinárodní pomoc, u nichž není řízení zcela ukončeno, však v roce 2008 výrazně vzrostl, v porovnání s předchozím rokem téměř o **37 %** a dosáhl tak v souhrnu **700** podání, které se týkají problematiky mezinárodní pomoci.

V roce 2008 přetrvával, zejména na úrovni Ministerstva financí, negativně se projevující prvek časových prodlev při vyřizování jak žádostí o mezinárodní pomoc ze zahraničí, tak při vyřizování žádostí o mezinárodní pomoc z České republiky do zahraničí, což způsobil jednak samotný nárůst docházejících podání a žádostí, tak i nedořešené problémy v personálním zajištění uvedených činností. K eliminaci tohoto nepříznivého trendu došlo postupně od srpna 2008 přijetím a realizací potřebných personálních opatření. K 31. 12. 2008 tak byly všechny žádosti o mezinárodní pomoc z let 2004 až 2008 došlé od daňové správy Spolkové republiky Německo předány k řízení finančním úřadům v České republice a rovněž všechny žádosti tuzemských finančních úřadů z let 2004 až 2008 směřované do SRN byly odeslány daňové správě SRN. U ostatních států Evropské unie lze říci, že k 31. 12. 2008 byly všechny tuzemské žádosti z let 2004 až 2007 odeslány příslušným daňovým správám, včetně cca 60 % žádostí z roku 2008. Obdobný stav je i u zahraničních žádostí z ostatních států Evropské unie do ČR.

Také v roce 2008 byla Ministerstvem financí projednávána s územními finančními orgány, zejména na seminářích a poradách s metodiky vymáhání jednolitých finanční úřadů, včetně jednání garanční skupiny ADIS „Podpora výkonu exekucí“, celá řada metodických otázek a opatření, a to zejména v souvislosti s přijetím Směrnice Rady 2008/55/ES a Nařízením Komise (ES) č. 1179/2008. Dále bylo nutno provést i nezbytná opatření v rámci informačního systému ADIS v aplikační oblasti DAD exe Obecná správa daní – vymáhání. Šlo o úpravy vyžádané shora uvedeným novým nařízením Komise v rámci verzi 31 rozvoje ADIS, a to zejména vzhledem k novým typům formulářů žádostí o mezinárodní pomoc při vymáhání některých finančních pohledávek a úpravy statistických dat zpracovávaných pro evropskou komisi. Dále přetrvává potřeba systémově dořešit zpracování automatizované podpory agendy mezinárodní pomoci při vymáhání pohledávek na úrovni Ministerstva financí, zejména v souvislosti s přechodem na plně elektronickou formu komunikace mezi jednotlivými členskými státy podle nového nařízení Komise č. 1179/2008, které s účinností od 1. 1. 2009 nahradilo směrnici č. 2002/94/ES.

c) Zdaňování nadnárodních podniků, problematika převodních cen

Nadnárodní podniky jako výsledek mezinárodního obchodu svým důsledkem nebo významem překračují hranice států. Současně s globalizací světového hospodářství roste podíl nadnárodních společností na kontrole světové průmyslové výroby a zahraničního obchodu. S tím roste nejen velikost a význam nadnárodních podniků, ale i jejich podíl na národní ekonomice. Chování částí těchto nadnárodních uskupení, které podnikají a mají zdroje příjmů

na území České republiky, je třeba v souladu s platnými právními předpisy kontrolovat. Ve snaze o regulaci činností nadnárodních společností je významným pomocníkem Směrnice OECD o převodních cenách pro nadnárodní společnosti a daňové správy, která doporučuje zásady a standardy odpovědného podnikatelského chování. Česká republika, jakožto členský stát OECD, je vázána se nejen těmito zásadami řídit, ale také je pomáhá vytvářet a podle potřeby aktualizovat v souvislosti s vyvíjejícím se trhem. V souladu s těmito zásadami pak přistupuje česká daňová správa ke kontrole subjektů, které jsou spojenými osobami. To se týká i posuzování žádostí o závazné posouzení způsobu, jakým byla vytvořena cena sjednáváná mezi spojenými osobami.

Od doby platnosti ustanovení § 38nc ZDP, které se týká možnosti podávání žádostí o závazné posouzení způsobu, jakým byla vytvořena cena sjednáváná mezi spojenými osobami, bylo poplatníky využito této možnosti ve 30 případech, z toho v roce 2008 bylo podáno 8 žádostí. Z těchto 8 žádostí byla jedna vyřízena kladně, 3 byly zamítnuty a 4 jsou ve fázi řešení. Je třeba uvést, že žádosti dosud řešené byly podány v druhé polovině roku 2008, z toho 2 podali poplatníci svému místně příslušnému správci daně až koncem prosince. Proto při hodnocení délky vyřizování žádostí je lépe vycházet z celkového počtu žádostí za 3 roky (tj. od 1. 1. 2006). Lze usuzovat, že se správcům daně daří zkracovat délku posuzování žádostí, neboť nyní činí v průměru necelých 8 měsíců. V roce 2008 pak byly vyřešeny podané žádosti v průměru za 4 měsíce.

V rámci daňových kontrol poplatníků se správce daně zaměřuje i na správné nastavení převodních cen, přičemž dle statistické evidence je každoročně prováděno takto zaměřených daňových kontrol stále více (o 5 daňových kontrol více proti roku 2007).

V roce 2006 ratifikovala Česká republika Arbitrážní konvenci, která upravuje proces při řešení sporů, které mohou vzniknout v souvislosti s následnou úpravou zisku u sdružených podniků. Kromě Itálie již podepsaly do konce roku 2008 Úmluvu o přistoupení všechny členské státy EU, tj. celkem 26 států. Podle Arbitrážní konvence byl v České republice předložen v roce 2008 první případ, který je nyní ve fázi dohadovacího řízení mezi kompetentními orgány obou států.

Povědomí o problematice převodních cen se stále rozšiřuje, a to jak u daňových poplatníků informacemi od svých mateřských a jiných spojených osob, tak u správců daně jejich metodickým vedením. Za účelem rozšiřování znalostí a výměny zkušeností o převodních cenách jsou organizována pracovní setkání pracovníků daňových správ, a to jak v rámci České republiky, tak na mezinárodní úrovni. Kromě toho probíhají i konzultace mezi správci daně a zástupci daňově poradenských firem ke vzájemnému objasnění postupů v této oblasti.

d) Mezinárodní spolupráce při správě daně z přidané hodnoty

V roce 2008 v rámci české daňové správy pokračovala realizace, správa a vývoj činností v oblasti mezinárodní administrativní spolupráce týkající se DPH. Oblast těchto činností se řídí Nařízením Rady (ES) č. 1798/2003 a Nařízením Komise (ES) č. 1925/2004, včetně používání systému VIES (VAT Exchange Information System).

Systém VIES umožňuje elektronickou výměnu informací v oblasti DPH. Hlavním smyslem tohoto systému je zamezit daňovým únikům a podvodům v rámci jednotného vnitřního trhu Evropské unie díky přesné výměně informací. S účinností od 1. 5. 2004 byla do zákona č. 235/2004, o dani z přidané hodnoty, implementována nová pravidla a postupy

týkající se tzv. intrakomunitárního dodání a pořízení zboží. Systém VIES byl napojen na systém ADIS (Automatizovaný daňový informační systém), běžně používaný pro zpracování daňové agendy. Tím bylo umožněno správcům daně získávat aktuální data z Evropské unie pro potřeby tuzemského daňového řízení. S tím souvisí zákonná povinnost plátců DPH podat souhrnné hlášení v případě uskutečnění dodání zboží do jiného členského státu (tzv. intrakomunitárního dodání zboží). Za rok 2008 podalo přibližně 42 010 plátců DPH souhrnné hlášení o dodání zboží do jiného členského státu a přibližně 70 490 plátců DPH vykázalo v daňovém přiznání pořízení zboží z jiného členského státu.

Na základě zpracování údajů poskytnutých členskými státy Evropské unie prostřednictvím systému VIES a údajů z daňových přiznání českých plátců DPH vztahujících se k roku 2008 bylo zatím odhaleno 2 482 nesrovnalostí ve vykazování intrakomunitárních transakcí, které mohou znamenat nemalé daňové úniky a jejichž podstatná část je prověřována na úrovni finančních úřadů. Tyto nesrovnalosti jsou zasílány prostřednictvím systému ADIS, přičemž v současné době již byla správci daně prověřena více než 1/4 těchto nesrovnalostí.

Při prověřování konkrétních případů v roce 2008 pokračoval trend nárůstu počtu žádostí o informace zaslaných do jiných členských států EU jako tomu bylo v minulém roce. Celkem bylo za rok 2008 zpracováno 4 222 příchozích a odchozích žádostí o informaci a spontánních informací, včetně dotazů na registrační data plátců DPH. Od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008 bylo z ČR do EU zasláno 2 854 žádostí o informaci a spontánních informací. Z jiných členských států EU jsme naopak v roce 2008 obdrželi 1 368 žádostí o informaci a spontánních informací.

V souvislosti s přijatou Směrnicí Rady 2008/9/ES ze dne 12. února 2008, kterou se stanoví prováděcí pravidla pro vrácení daně z přidané hodnoty stanovené směrnicí 2006/112/ES osobám povinným k dani neusazeným v členském státě vrácení daně, ale v jiném členském státě, se ve spolupráci s Evropskou Komisí a ostatními členskými zeměmi intenzivně pracovalo na vývoji elektronického systému pro nově navržený proces vrácení daně. Účinnost a praktická realizace uvedené legislativy je stanovena od 1. 1. 2010.

V oblasti školení pracovníků daňové správy, zejména finančních úřadů, byl v roce 2008 kladen důraz na efektivní zvládnutí administrativních a kontrolních procesů, které vyplývají, kromě národní legislativy, také z požadavků EU. Podporou při této činnosti je pracovníkům české daňové správy, kromě automatizovaného daňového informačního systému, také interní aplikace, která slouží pro přenos, evidenci dat a tvorbu statistických výstupů z oblasti mezinárodní výměny informací DPH. Aplikace umožňuje i rozlišení případů avizujících případné podvodné daňové jednání, které jsou vyřizovány přednostně. Jednoznačným posunem v technickém zpracovávání výměny informací v oblasti DPH byla implementace návrhu Evropské unie ohledně využití tzv. interaktivních formulářů .pdf, které sjednotily strukturu a formát předávaných dat a tímto celý proces výměny zefektivnily. Dále byl v oblasti školení kladen také důraz na předvedení, dedukci a řešení možných případů a chyb, které se v souvislosti s výměnou informací z oblasti intrakomunitárního dodání, pořízení a při zpracování této agendy mohou vyskytovat.

Členství v EU přináší rovněž nové povinnosti i daňovým subjektům. Z tohoto důvodu je veřejnost průběžně informována o změnách v této oblasti prostřednictvím internetových stránek české daňové správy (<http://cds.mfcr.cz>) a Ministerstva financí (www.mfcr.cz), které mimo jiné zprostředkovává přímé vstupy na informace zveřejněné na stránkách české daňové správy. Stejně tak je k dispozici i informační e-mailová adresa, která slouží k zodpovídání dotazů veřejnosti. V souvislosti s pravidly DPH u intrakomunitárních obchodů byla pro veřejnost zavedena služba ověřování daňového identifikačního čísla (DIČ) osob registrovaných v jiných členských státech EU. Ověření bylo a je možné provést u příslušného

útvary Ministerstva financí nebo u místně příslušného finančního úřadu, a to telefonicky, faxem, poštovní zásilkou, e-mailem, popřípadě v rámci osobní návštěvy. Od ledna do prosince roku 2008 bylo ověřeno v rámci celé daňové správy přes systém VIES 99 043 zahraničních DIČ.

e) Program FISCALIS

Mezinárodní spolupráce probíhala rovněž i formou celé řady interních aktivit s cílem seznámit pracovníky daňové správy s praktickými zkušenostmi při správě daní v jiných členských zemích EU. Stejně tak jako v předešlých letech i v roce 2008 se pracovníci daňové správy intenzivně zapojili do akcí realizovaných v rámci komunitárního programu FISCALIS v oblasti vzájemné výměny zkušeností uvnitř EU. V průběhu roku se aktivit programu Fiscalis zúčastnilo celkem 118 pracovníků české daňové správy. Konkrétně se jednalo o 22 účastníků seminářů, 41 účastníků projektových skupin a 55 účastníků Working Visit. Česká republika naopak hostila v rámci pěti setkání tzv. "FISCALIS Working Visit" 57 zástupců daňových správ jiných členských států EU.

f) Mezinárodní smlouvy o zamezení dvojímu zdanění

Jedním z cílů české zahraniční politiky je rozvoj všestranných a vzájemně výhodných hospodářských vztahů. S cílem omezení daňového zatížení a vyloučení mezinárodního dvojího zdanění, ke kterému dochází v hospodářských, obchodních a kulturních stycích a které působí nepříznivě na rozvoj vzájemné hospodářské spolupráce, je mezi státy obvyklé sjednat smlouvu o zamezení dvojího zdanění.

Česká republika má doposud v platnosti již 75 takovýchto mezinárodních daňových smluv, přičemž další se připravují.

V průběhu roku 2008 **vstoupily v platnost** tyto smlouvy:

- **Smlouva mezi Českou republikou a Etiopskou federativní demokratickou republikou** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu - Sbíрка mezinárodních smluv č. 54/2008;
- **Smlouva mezi Českou republikou a Novým Zélandem** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu - Sbíрка mezinárodních smluv č. 75/2008.

V roce 2008 **byly podepsány**:

- **Smlouva mezi Českou republikou a Arménskou republikou** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku;
- **Smlouva mezi vládou Českou republikou a vládou Syrské arabské republiky** o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu.

K podpisu jsou z české strany **připraveny** smlouva s **Čínou, Kybrem, Kyrgyzstánem a Turkmenistánem**.

Průběžně probíhají expertní jednání, mající za cíl sjednat uvedený typ mezinárodních smluv, případně renegociovat staré, již nevyhovující smlouvy, s mnoha dalšími státy.

V roce 2008 byly na expertní úrovni **rozjednány smlouvy** o zamezení dvojímu zdanění s **Ghanou, Hongkongem, Pákistánem, pokračovala jednání** o protokolu k existující smlouvě s **Nizozemím. Zahájeno** bylo rovněž jednání o protokolu k existující smlouvě s **Kazachstánem**.

Pokud se jedná o aktuální Přehled platných smluv o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu, resp. z příjmu a z majetku, je možno uvést, že tento Přehled je umístěn na příslušných Internetových stránkách MF a ÚFDŘ. Spolu s Přehledem smluv lze na stejném místě nalézt i Přehled pokynů, resp. sdělení ministerstva financí v oblasti mezinárodních daňových vztahů, uveřejněných ve Finančním zpravodaji.

V. MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE DAŇOVÝCH SPRÁV A STYK S VEŘEJNOSTÍ

a) Mezinárodní spolupráce daňových správ

Oblast mezinárodní spolupráce daňových správ již dlouhou řádku let není synonymem pro něco okrajového, ale naopak v životě české daňové správy sehrává svou nezastupitelnou roli. To je i možné demonstrovat na akcích, které česká daňová správa realizovala v roce 2008 v rámci upevňování a rozšiřování vzájemných vztahů s daňovými správami Ázerbájdžánu, Francie, Chorvatska, Maďarska a Slovenska.

Spolupráce s daňovou správou Ázerbájdžánu

Na základě sjednaného „Ujednání o spolupráci v oblasti činnosti daňové správy mezi Ministerstvem financí České republiky a Ministerstvem daní Ázerbájdžánské republiky“ se na konci dubna 2008 konala na Ústřední finančním a daňovém ředitelství pracovní návštěva zástupců ázerbájdžánské daňové správy.

Snahou Ázerbájdžánské republiky je navázat užší ekonomické a obchodní styky i s členskými zeměmi Evropské unie a tak byla předmětem jejich zájmu především problematika integrace evropské daňové legislativy do daňového systému České republiky. Prezentace české daňové správy se tak soustředily zejména na oblast daně z přidané hodnoty a daně z příjmů. Neméně důležitým tématem však byla prezentace „Automatizovaného daňového informačního systému (ADIS)“, který česká daňová správa používá.

O své zkušenosti a poznatky ve výše uvedených oblastech se s ázerbájdžánskými kolegy podělili zástupci všech odborů z Ústředního finančního a daňového ředitelství.

Kromě toho proběhla i návštěva Finančního úřadu v Příbrami, kde se kolegové z ázerbájdžánské daňové správy seznámili s jeho strukturou, organizací a praktickým provozem.

Spolupráce s daňovou správou Francie

V roce 2008 došlo v rámci spolupráce s daňovou správou Francie k realizaci velice významné akce. Byl to historicky první multilaterální seminář v České republice, který byl zaměřen na oblast „Převodních cen“ a zúčastnili se ho zástupci české, slovenské

a francouzské daňové správy. Zázemí k realizaci této akce poskytlo vzdělávací zařízení „VLTAVA“ ve Smilovicích.

Přednášejícími na téma „Převodních cen“ byli dva specialisté z francouzské daňové správy. Semináře se zúčastnilo celkem dvacet zástupců České a Slovenské republiky, kteří reprezentovali všechny úrovně svých daňových správ. Nešlo jen o jednostrannou teoretickou prezentaci francouzských zkušeností, čeští i slovenští účastníci měli připravené vlastní případové studie na kterých demonstrovali osobní zkušenosti při aplikaci převodních cen.

Jak vyznělo na závěr při hodnocení účastníků, tato akce splnila svůj účel a ještě více utužila vzájemné vazby mezi českou, slovenskou a francouzskou daňovou správou.

Spolupráce s daňovou správou Chorvatska

V polovině září 2008 se uskutečnilo v hlavním městě Chorvatska, Záhřebu první pracovní setkání generálních ředitelů obou daňových správ. Jak vrchní ředitel české daňové správy Jan Knížek, tak jeho protějšek pan Ivica Mladineo vyjádřili oboustranný zájem o vzájemnou spolupráci mezi oběma daňovými správami. Jako konkrétní výstup implementace této spolupráce bylo českou stranou navrženo uspořádat v první polovině následujícího roku v České republice společný seminář na předem specifické téma. Navíc zástupce české daňové správy potěšila nabídka na sjednání ujednání o spolupráci mezi českou a chorvatskou daňovou správou.

Spolupráce s daňovou správou Maďarska

V průběhu roku 2008 se uskutečnily dvě setkání mezi představiteli obou daňových správ.

K prvnímu pracovnímu setkání došlo v dubnu mezi řediteli finančních ředitelství české a maďarské daňové správy. Tématem tohoto jednání byla oblast hodnocení výkonnosti daňové správy a tuto návštěvu organizovala maďarská strana v Budapešti.

Druhé pracovní setkání, tentokrát v České republice, se uskutečnilo v říjnu.

Vedoucím maďarské delegace byl pan János Szikora, prezident maďarské daňové správy, kterého do Čech doprovázeli jeho tři náměstci. Zbytek delegace tvořili ředitelé finančních ředitelství Maďarska. Na české straně bylo prakticky obdobné osazenstvo. Centrální úroveň zastupoval vrchní ředitel české daňové správy Jan Knížek a regionální úroveň české daňové správy reprezentovali všichni ředitelé finančních ředitelství.

Mimo to, že stěžejním tématem pracovní návštěvy byla oblast „Vzdělávání pracovníků v daňové správě“, podepsali, na Ústředním finančním a daňovém ředitelství, mezi sebou uvedení nejvyšší představitelé daňových správ „Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem financí České republiky a Ministerstvem financí Maďarské republiky o vzájemné administrativní pomoci v oblasti přímých daní“. Tím se otevřel prostor pro výměnu informací daňového charakteru, což napomůžeme oběma stranám k efektivnějšímu boji proti daňovým únikům.

V dalších dnech pracovní cesty navštívili maďarští kolegové Finanční úřad ve Zlíně a vzdělávací zařízení české daňové správy v Luhačovicích.

Spolupráce s daňovou správou Slovenska

Spolupráci se Slovenskem můžeme považovat za unikátní. Nejen, že má hluboké

kořeny, spojuje nás společná historie, tradice, ale i obě země mají obdobný vývoj.

Jako každoročně se v rámci sjednaného „Ujednání o spolupráci v oblasti činnosti daňové správy mezi Ministerstvem financí České republiky a Ministerstvem financí Slovenské republiky“ uskutečnila řada setkání, která pro rok 2008 byla mimo jiné zaměřena na oblast informatiky, personalistiky, vzdělávání a skupinovou registraci.

I díky neexistenci jazykové bariéry můžeme považovat tuto spolupráci za základní a důležitý pilíř mezinárodní daňové spolupráce.

b) Česká daňová správa a mezinárodní daňové organizace

V oblasti multilaterální spolupráce pokračovala česká daňová správa v rozvoji spolupráce s mezinárodními organizacemi daňových správ IOTA (Evropská organizace daňových správ) a CIAT (Americké organizaci daňových správ).

Česká daňová správa a IOTA

I v roce 2008 dostala česká daňová správa od ostatních členů IOTA důvěru se podílet na řízení této organizace. Jako jeden z devíti členů Výkonného výboru jsme se podíleli nejen na rozhodnutích, která se vztahovala k běžnému chodu organizace, ale také na strategických rozhodnutích, která budou mít dopad na činnosti organizace v následujících letech. Rovněž velmi důležitá byla i naše účast v pracovní skupině, která formulovala strategické principy rozvoje IOTA pro období 2008 – 2012.

Naše aktivita také nepolevila ani v publikační činnosti. Svými články jsme přispívali, jak do interního časopisu IOTA, který je členům organizace znám pod názvem „Tax Tribune“, tak na internetové stránky IOTA. Mimo to jsme reagovali na nespočet odborných dotazů, které v průběhu roku 2008 přicházely z členských zemích IOTA.

Pokud jde o pracovní program IOTA bylo i v roce 2008 cílem české daňové správy co nejvíce využít nabídek k účasti našich pracovníků na akcích pořádaných IOTA. I přesto, že struktura pracovního programu IOTA neumožňuje výměnné stáže a projektové skupiny, tak jako je tomu u programu FISCALIS, zúčastnili se zástupci české daňové správy odborných seminářů celkem 30krát, což je ještě o 10 výjezdů více než-li v roce 2007.

Česká daňová správa a CIAT

Rok 2008 představoval pro českou daňovou správu ve vztahu k CIAT obdobné plnění pracovních povinností, které máme i k IOTA. Zejména se jednalo o plnění administrativních záležitostí, které vycházejí z našeho členství v této organizaci, ale také o zajišťování pravidelných měsíčních příspěvků uveřejněných na internetových stránkách CIAT nebo o zpracovávání odborných odpovědí na dotazy přicházející ze sekretariátu této organizace.

Navíc, aby měl CIAT možnost posoudit i zkušenosti z evropského regionu, byla česká daňová správa zvolena za člena pracovní skupiny zaměřené na oblast plánování mezinárodních daňových kontrol jejichž výstupem bude „příručka“ pro všechny členské země CIAT v boji proti mezinárodním daňovým únikům.

c) **Péče o vztahy s veřejností**

Informace pro daňovou veřejnost

V roce 2008 česká daňová správa pokračovala v nastoleném trendu zvyšování kvality poskytovaných informací prostřednictvím svých internetových stránek. Službu odebrání novinek z daňové oblasti prostřednictvím e-mailu, kterou jsme spustili koncem roku 2007, jsme rozšířili o další funkcionalitu. Zájemci o tuto službu mají teď možnost odebrat novinky jak z daňové oblasti, tak dostávat do svých emailových schránek i upozornění z daňového kalendáře. Zaregistrovaným uživatelům poté přijde každý první den v týdnu na jejich emailovou adresu upozornění na splatnost příslušné daně.

V polovině roku jsme dále rozšířili naše internetové stránky o nabídku volných pracovních pozic v rámci české daňové správy. Finanční ředitelství a finanční úřady tak mají možnost na nich inzerovat své pracovní nabídky, což jim významně napomáhá při hledání nových zaměstnanců.

Další novou službou, kterou jsme v roce 2008 zpřístupnili, je aktuální seznam všech dražeb, které se konají v rámci jednotlivých finančních úřadů. V souvislosti s touto službou jsme proto rozšířili službu „Real Simple Syndication“, známá pod zkratkou „RSS“, prostřednictvím které mohou uživatelé získávat informace o probíhajících dražbách aniž by museli navštívit internetové stránky české daňové správy.

Pokud jde o „Daňový portál“ evidovali jsme ke konci roku 2008 více než 17 000 žádostí o zřízení tzv. „Daňové informační schránky“, která v sobě obsahuje informace o stavech a obrazech osobního daňového účtu, přehled písemností, které finanční úřad poslal a také osobní daňový kalendář, který umožní lepší přehled o termínech pro plnění daňových povinností.

V porovnání s rokem 2007 tak došlo opět k dalšímu nárůstu těchto žádostí přibližně o 110 %.

Ocenění právnických osob

V pořadí již šestý ročník slavnostního vyhlášení právnických osob, které největší měrou přispěly do státního rozpočtu na dani z příjmů právnických osob, pořádalo Ministerstvo financí v polovině června roku 2008 v reprezentačních prostorách Břevnovského kláštera.

Toto symbolické ocenění a poděkování za příkladné plnění daňových povinností v roce 2007 převzali zástupci 20 právnických osob z rukou ministra financí Miroslava Kalouska a vrchního ředitele Ústředního finančního a daňového ředitelství Jana Knížka.

VI. INFORMATIKA

a) **Automatizovaný daňový systém (ADIS)**

ADIS je aplikačně technickou podporou daňové správy s celorepublikovou působností včetně jednotné technické infrastruktury.

Aplikační verze programů se skládá z dílčích modulů pro zpracování daňových přiznání jednotlivých daní, z modulů společných průřezových činností, které jsou potřebné pro správu, evidenci, vybírání a vymáhání daní, převod finančních prostředků oprávněným příjemcům a z modulů nezbytné systémové podpory včetně modulů pro elektronické zpracování písemností na Internetu daňové správy a podpory služeb Daňového portálu. IS ADIS každoročně reaguje na legislativní změny nejen v oblasti daňových zákonů, ale i na ostatní změny v legislativě, které správu daní ovlivňují.

V rámci plánovaného rozvoje IS ADIS na dané období měly v roce 2008 opět vysokou prioritu úkoly související s rozvojem klientského přístupu daňové správy k daňové veřejnosti a změny vyplývající z úprav legislativy. Jednalo se zejména o následující okruhy úloh:

Rozšíření služeb **Daňového portálu** na internetových stránkách daňové správy o:

- Další informace, které mají vztah k ODÚ (jedná se o posečkání a prominutí). Byly rozšířeny informace o účinnostech registrace, evidovaných účtech a adresách DS;
- o Komunikaci finančních úřadů s bankami v souladu se zákonem 337/1992 Sb. o správě daní a poplatků. Prostřednictvím daňového portálu s finančními úřady komunikují čtyři banky (Komerční banka a.s., Česká spořitelna a.s., Citibank Europe plc a ING Bank N.V.L). Dá se předpokládat, že počet bank komunikujících elektronicky se bude nadále rozšiřovat. Elektronický způsob komunikace snižuje náklady a zrychluje komunikaci;
- o Možnost podání Obecné písemnosti a Daňového přiznání DPH změněnou technologií zpracování. Aplikace neklade nároky na PC uživatele a podání je možno provádět i v alternativních prohlížečích;
- V oblasti **mezinárodní spolupráce při správě přímých daní** v roce 2008 poprvé probíhala výměna informací o příjmech úrokového charakteru daňových residentů států EU a dalších států, se kterými má ČR podepsanou smlouvu o zdaňování příjmů z úspor v novém datovém formátu. ČR se aktivně účastnila na jednáních o přechodu na nový formát souboru pro předávání dat;
- V roce 2008 byl i nadále využíván Systém **VIES** (VAT information exchange system = systém pro výměnu informací mezi členskými státy EU v oblasti DPH), který poskytuje správcům daně na FÚ podporu v oblasti kontrolní činnosti při správě DPH. Nebyly realizovány žádné nové úlohy;
- V oblasti **daně z nemovitosti** bylo v roce 2008 rozesílání daňových složenek poplatníkům poprvé realizováno smlouvou s externí firmou OPTYS. Pro jednotlivé FÚ, které připravovaly pro tisk složenek data, to znamenalo změnu dosud užívaných postupů a časového plánování;
- V oblasti **zpracování dat katastru nemovitostí** a návazně daně dědické, darovací a z převodu nemovitosti bylo v roce 2008 zcela zastaveno posílání listinných

informací o vkladech do katastru nemovitostí a správci daně zcela přešli na využívání a zpracování elektronických dat, a to i v hlavním městě Praze, byla v roce 2008 ověřena řešení pro odlišné hranice katastrálních území a místní příslušnosti FÚ;

- Do aplikace **sběru dat pro sledování cen nemovitostí** byla implementována novela vyhlášky o oceňování majetku;
- V oblasti Evidence písemností byly implementovány **další funkce vyplývající ze Spisového a skartačního řádu** územních finančních orgánů, zejména úloha pro zařídování písemností do spisů;
- V oblasti Evidence písemností v části **Evidence vzorových tiskopisů ADIS** byla vytvořena automatizovaná podpora pro předávání vzorových demo-tiskopisů pro jejich užití v aplikaci TAXTEST;
- V oblasti DPH byla provedena **implementace změn**, které přinesla novela zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty. Byla zpracována aplikační podpora pro zpracování **nového formuláře daňového přiznání** platného od 1. 1. 2009 včetně přípravy pro jeho zpracování v serverové technologii pro aplikaci Elektronické podání;
- V oblastech DPH, Interní registry subjektů ADIS a Obecná správa - vymáhání byla vytvořena aplikační podpora pro **registraci skupiny podle zákona o DPH** - přihláška k registraci skupiny, zrušení registrace k DPH jednotlivých členů skupiny, změna místní příslušnosti členů skupiny včetně avíz, zobrazování informací o skupině jako plátcí DPH na internetových stránkách daňové správy, průřezově v ADISu zavedení nového typu daňového subjektu, rozšíření úloh ve vymáhání o skupinu a další;
- V oblasti Obecné správy daní - konkurzy byla vytvořena aplikační podpora pro vedení **Informační platformy** k insolvenčním řízením s návaznými úpravami daňového řízení;
- V oblasti **Obecné správy daní - vymáhání** byly **rozšířeny a zpřesněny statistiky** za účelem dosažení vyšší objektivity a transparentnosti pro posuzování úkonů pracovníků vymáhacích útvarů FÚ. Toto rozšíření se týká zvýšení počtu významových řádků sestavy „Přehled o daňových nedoplatcích podle způsobu vymáhání“ a sestavy „Přehled o úhradě daňových nedoplatků podle způsobu vymožení“;
- V souvislosti s novelou zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, bylo pokračováno s úpravami, které vychází se změny **výpočtu a předepsání úroku z prodlení**, jedná se zejména o úpravy pro DSL, DPZ a DPS;
- Byly provedeny úpravy na základě rozsudku NSS Afs 150/2006 ze dne 27. 9. 2007, které se týkaly změn v evidenci párování a penalizování/úročení;
- Byly provedeny úpravy pro zpracování a **přebírání dat z registru živnostenského podnikání** podle novely živnostenského zákona č. 130/2008 Sb. a příjem a zpracování jednotných registračních formulářů podle zákona o živnostenském podnikání, které jsou předávány centrálně v elektronické podobě od 1. 7. 2008.
- Probíhala každoroční **implementace změn plynoucích z novel** příjmových daní, daně silniční apod. pro zdaňovací období započaté v roce 2008 spojených s následnou úpravou daňového přiznání, vstupních i výstupních tiskopisů, výpočetních a kontrolních algoritmů, jedná se zejména o úpravu podle zákonů:
 - o 182/2006 - o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění

pozdějších předpisů;

- o 261/2007 - o stabilizaci veřejných rozpočtů (stanovení rovné daně);
- o 296/2007 - kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím;
- o 482/2008 - kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů;
- o 46/2008 - kterým se mění zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů (zavádí se "datum první registrace vozidla");
- Byla provedena nová úprava komunikace s MPSV pro SZM na základě změny zákona ZSDP;
- Byla realizována podpora elektronického daňového řízení ve vazbě na platnou legislativu a další rozšíření elektronického podání zejména pro oblast příjmových daní včetně rozšíření služeb s možností doručení prostřednictvím datové zprávy opatřené zaručeným elektronickým podpisem i podání, která jsou odesílána uživatelem přímo z programů třetích stran ve struktuře a podmínkách stanovených MF. Opakovaně již během ZO 2008 byly nové formuláře DAP za ZO 2008 zapracovány a distribuovány v ADIS a EPO;
- V rámci systému **evidence daní** byl vytvořen komplex výpočtových funkcí pro **účetnictví státních příjmů** včetně přenosu dat do informačního systému AVIS a automatizované podpory pro inventarizaci;
- Na základě legislativních změn byly upraveny výstupy dat pro ČSÚ;
- Průřezově byla zapracována v celém ADISu **konverze dosavadních kódů OKEČ na nové hodnoty CZ-NACE**, včetně zpracování převodníku pro jednoznačný převod dosavadních kódů OKEČ na NACE.
- V oblasti Systémových prací AIX byla provedena **implementace použití certifikátů nové CA MF**, a to včetně zapracování změn v certifikátech oproti AS ADIS (např. výběr certifikátu z čipové karty pro login správce daně do Daňového portálu nebo do terminálové aplikace, a další).

Dále byla implementována podpora souběhu více uznávaných CA do správy kryptografického úložiště ADIS, podpora administrace více root uznávaných autorit, zapracovány vazby na rozhraní nové CA MF pro zveřejňování vydaných certifikátů a CRL, v závislosti na politice CA MF zpracování osobního čísla zaměstnance v certifikátu;

- Průřezově ve všech úlohách ADIS byla zapracována změna čísla pracovníka daňové správy - přechod na kódy VEMA. Byla provedena změna přihlašovacích jmen (login) do WWW aplikací, do přihlašování a správy uživatelů, provedena konverze čísla pracovníka ve všech databázích a programech ADIS, včetně úprav formulářů, sestav a písemností. Tímto krokem došlo ke sjednocení identifikace správce daně s identifikací v personální agendě.

V rámci klientského přístupu daňové správy k daňovým subjektům každoročně dochází k úpravám a rozvoji **aplikaci pro elektronické podání písemností (EPO)**. Tato aplikace prošla dalšími úpravami směřujícími ke zvyšování uživatelského komfortu a to zejména postupným přechodem aplikace EPO na novou technologii, která snižuje nároky na konfiguraci PC uživatele a umožňuje vyplnění formulářů v alternativních prohlížečích. Jako první byl spuštěn do pilotního provozu formulář Obecná písemnost EPO2. V souvislosti s tím došlo u formulářů zpracovávaných novou technologií i k navýšení velikosti

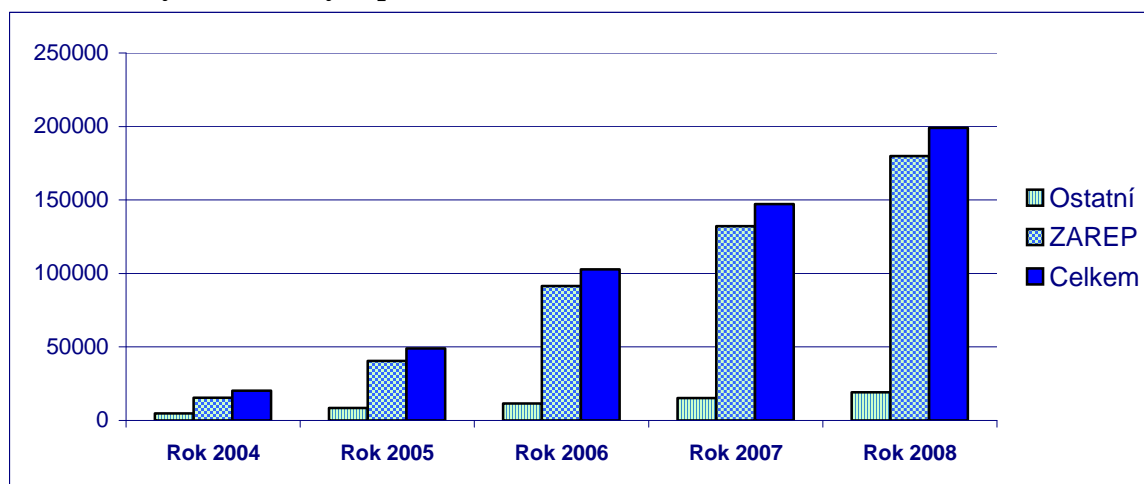
příkládaných souborů na max. 4 MB. V závěru roku 2008 probíhalo testování a přípravy na zveřejnění daňového přiznání k DPH2.

Tabulka č. 38

Počty elektronických podání		2004	2005	2006	2007	2008	Index (%)08/07
Daň z nemovitostí	1)	396	703	961	1 264	1 813	143
	2)	374	1 070	1 257	1 621	2 332	144
	3)	770	1 773	2 218	2 885	4 145	144
Daň z přidané hodnoty	1)	10 160	26 965	53 122	77 342	102 777	133
	2)	3 361	4 742	5 410	7 010	7 777	111
	3)	13 521	31 707	58 532	84 352	110 554	131
Souhrnné hlášení VIES	1)	291	1 410	2 931	4 615	6 224	135
	2)	121	325	414	456	498	109
	3)	412	1 735	3 345	5 071	6 722	133
Daň silniční	1)	899	2 185	4 830	7 577	10 123	134
	2)	901	1 077	1 671	1 459	1 634	112
	3)	1 800	3 262	6 501	9 036	11 757	130
Daň z příjmů FO	1)	172	1 495	3 105	5 573	8 217	147
	2)	21	1 009	2 149	3 619	5 628	156
	3)	193	2 504	5 254	9 192	13 845	151
Daň z příjmů PO	1)	182	1 243	2 613	4 670	6 674	143
	2)	24	260	289	411	554	135
	3)	206	1 503	2 902	5 081	7 228	142
Oznámení dle § 34 zákona o správě daní a poplatků	1)	4	83	80	158	172	109
	2)	13	26	40	68	70	103
	3)	17	109	120	226	242	107
Obecná podání	1)=3)	3 286	6 385	12 473	17 196	24 561	143
Hlášení platebního zprostředkovatele	1)			50	134	133	99
	2)	-	-	116	123	59	48
	3)			166	257	192	75
Vyúčtování daně z příjmů FO ze závislé činnosti a z funkčních požitků	1)			1158	2 736	4 188	153
	2)			112	387	530	137
	3)	-	-	1 270	3 123	4 718	151
Daňová informační schránka	1)=3)	-	-	5 243	5 625	6 110	109
Daňový portál - služby	1)=3)	-	-	4 842	5 225	6 148	118
Podání státních orgánů a bank	1)=3)	-	-	-	-	2 740	-
Celkem	1)	15 390	40 469	91 408	132 115	179 880	136
	2)	4 815	8 509	11 458	15 154	19 082	126
	3)	20 205	48 978	102 866	147 269	198 962	135

1) ZAREP - podání se zaručeným elektronickým podpisem, 2) Ost. - elektronické podání bez zaručeného elektronického podpisu, 3) Celkem

Graf č. 3: Počty elektronických podání

V oblasti elektronické komunikace daňových subjektů směrem ke správcům daně prostřednictvím aplikace EPO v roce 2008 průběžně probíhala údržba a upřesňování funkcionality dříve realizovaných verzí aplikace EPO s cílem zvyšování uživatelského komfortu. Byly prováděny zátěžové testy EPO2 (DAD) ve spolupráci řešitelů IS ADIS a odboru 59, za účelem ověření serverového řešení aplikace EPO2. Vyhodnocení zátěžových testů EPO2 bylo zásadní pro rozhodnutí zveřejnění obecné písemnosti EPO2. Výsledky testů prokázaly, že je možné do rutinního provozu spustit podání ve verzi EPO2.

V roce 2008 došlo k dalšímu nárůstu počtu uživatelů žádajících o zřízení daňové informační schránky. Prostřednictvím aplikace EPO o zřízení této schránky požádalo celkem 6 110 uživatelů, což je o 485 osob více než v roce 2007.

Samostatnou položkou elektronických podání jsou nově uskutečňovaná elektronická podání jednotných registračních formulářů a jejich změn podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, podávaná prostřednictvím živnostenských úřadů. Těchto podání bylo uskutečněno do konce roku 2008 celkem téměř 23 900. Z **Tabulky č. 38** a **Grafu č. 3** vyplývá meziroční nárůst elektronických podání.

Další vývoj automatizovaného daňového informačního systému se zaměří zejména na následující oblasti:

- úpravy systému vyplývající ze změn legislativy;
- další úpravy a rozšíření systému vyplývající ze zákona č. 182/2006 Sb. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon);
- automatizované přebírání dat z Insolvenčního rejstříku Ministerstva spravedlnosti;
- v oblasti mezinárodní pomoci při vymáhání pohledávek rozšíření o softwarovou podporu při sledování oběhu dokumentů;
- realizace projektů Evropské komise:
 - realizace elektronického systému na vrácení daně z přidané hodnoty- VAT Refund (Směrnice Rady 2008/9/ES);
 - změnu lhůt pro podání souhrnných hlášení plátce daně ze čtvrtletního na měsíční období a zkrácení lhůty pro přenos dat v rámci Evropské Unie systémem VIES (Směrnice rady 2006/112/ES);
- napojení na systém datových schránek (Zákona 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů);
- napojení IS ADIS na základní registry (Zákon o základních registrech);

- rozvoj inteligentních elektronických formulářů pro elektronické podávání pro daňovou správu v aplikaci EPO ve vazbě na změny v legislativě;
- přechod dalších elektronických podávání na serverové řešení;
- další rozvoj projektu Daňový portál orientovaný na nové služby daňové veřejnosti;
- zapracování všech změn a úprav vyplývajících z připravovaného Daňového řádu.

b) Automatizovaný vnitřní informační systém (AVIS)

Modulární informační systém AVIS je vyvíjen na základě potřeby ministerstva financí, finanční ředitelství a finančních úřadů a to zástupců vnitřních správ a zástupců oddělení informatiky. Jedná se zejména o agendy, které lze rozdělit do pěti oblastí :

- obslužné moduly – Globální číselníky (GČ), Registr zaměstnanců (RZ), Generátor sestav (GS), Hot-line (HL);
- účetní moduly – Účetnictví a výkaznictví (PU), Pokladna (PO), Fakturace (FA), Smlouvy a objednávky (SO), Styk s bankou (SB),
- rozpočtové moduly – Rozpočet (RO), Investice (IN), Obchodní případ (OP) - využíván ke sledování čerpání aktuálních (živých) zakázek, vedení partnerů a poboček, ISPROFIN;
- majetkové moduly – Evidence majetku (EM), Účetní sklady;
- nadstavbové modul – Servis, Spisová služba (SS).

Stav využití AVIS v roce 2008 uvádí **Tabulka č. 39**.

Tabulka č. 39

Finanční ředitelství	M o d u l *												
	RZ	GČ	RO	PU	FA	SB	PO	EM	SO	OP	IN	SS	HL
pro hl. m. Prahu	V	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	V	V
v Praze	V	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	N	V	V
v Č. Budějovicích	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	N	V	V
v Plzni	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	N	V	V
v Ústí nad Labem	V	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	N	V	V
v Hradci Králové	V	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	N	V	V
v Brně	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	N	V	V
v Ostravě	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	N	V	V

V – využíván plně, N – dosud nevyužíván, Č – částečně využíván.

Během roku 2008 byly zapracovávány požadavky, které vyplynuly z provozu informačního systému AVIS^{ME} na všech finančních ředitelstvích, ministerstvu financí a celní správy a z legislativních úprav.

Systém umožňuje on-line sumarizaci ekonomických dat a sdílení základních číselníků na všech úrovních tj. ÚFDŘ, FŘ, FÚ a MF. Jak tuto víceúrovňovou architekturu, tak i jednotlivé moduly systému lze obecně použít pro všechny organizace s několikastupňovou organizační strukturou.

AVIS^{ME} představuje komplexní řešení problematiky vnitřního informačního systému organizační složky státu a účetní jednotky.

Hlavních cílů projektu AVIS^{ME}, které byly stanoveny pro rok 2008, se podařilo dosáhnout. Jednalo se zejména o převedení evidence daní do účetního systému a zaúčtování příjmů VPS do účetnictví finančních ředitelství.

c) Systém VEMA

V roce 2008 byl upraven a rozšířen personální informační systém, který je provozován jak na ÚFDŘ, tak i na finančních ředitelstvích, finančních úřadech a vzdělávacích zařízeních.

Personální informační systém VEMA zajišťuje správný chod finančních ředitelství, finančních úřadů a vzdělávacích zařízení v oblasti personálních agend. Plní nejen funkci centrálního personálního informačního systému, ale zajišťuje celou řadu dalších agend.

IS VEMA je komplexním systémem, který zabezpečuje automatizovanou podporu pro zpracování mezd, práci zaměstnanců personálních útvarů na FŘ, správu vzdělávání zaměstnanců ÚFO, včetně řízení vzdělávacích zařízení, systemizaci pracovních míst podle legislativních požadavků a vrcholové řízení lidských zdrojů na ÚFDŘ. Na některých FŘ je využíván také systém pro docházkovou evidenci nebo systém pro správu zaměstnaneckých účtů FKSP.

IS VEMA je zdrojem veškerých personálních údajů pro ostatní systémy, zajišťuje všechny legislativně vyžadované výstupy personálních údajů například pro ČSSZ prostřednictvím Portálu veřejné správy a Informační systém o platech MF. Systém předává personální údaje zaměstnanců daňové správy do LDAP a je zdrojem údajů pro adresářové služby IS ADIS, PKI, AVIS a pro resortní adresářové služby MIIS/ILM (Microsoft Identity Integration Server). Kromě odborných pracovníků, referentů v oblasti řízení lidských zdrojů a vedoucích pracovníků v této oblasti, je systém prostřednictvím intranetového přístupu využíván zaměstnanci a vedoucími pracovníky na všech úrovních od FÚ po ÚFDŘ. Prostřednictvím tohoto přístupu mají zaměstnanci přístup především k vlastním personálním údajům.

Databáze IS VEMA obsahují veškerá relevantní personální data, jak detailní data zaměstnanců ÚFO, tak agregované údaje, které se využívají pro personální řízení daňové správy.

Rozsah nasazení IS VEMA v resortu MF.

V současné době je cca 16.700 aktivních uživatelů IS VEMA. Systém je nasazen na ÚFDŘ, všech FŘ (8), všech FÚ (199) a na vzdělávacích zařízeních daňové správy (2).

V současné době jsou využívány aplikace PAM – Mzdy, PER - Personalistika, STM - Systemizace, VZD - Vzdělávání, HRF – Lidské zdroje, ADR – Adresářové služby, ELD – Elektronické podávání evidenčního listu důchodového pojištění, RNP – Registr nemocenského pojištění, CAF – Zaměstnanecké výhody, DCH – Docházka, ISP – informační systém o platech, AU – auto provoz, portálové přístupy, zadávání srážek přes portál, Hodnocení. Dále se využívají aplikace propojující personální informační systém se systémem AVIS, autorizačním střediskem ADIS, s ČNB a komerčními bankami. Systém je využitelný i pro konverzní moduly např. tisk průkazek a to jak pro všechny finanční ředitelství, finanční úřady a vzdělávací zařízení, tak i pro samotné ÚFDŘ.

d) Ostatní informační systémy

TaxTest

V roce 2008 proběhla etapa 12 a etapa 13 vývoje systému TaxTest. V etapě 12 byly zapracovány průřezové a aplikační kurzy ke společnému vzdělávání pracovníků daňové a celní správy v oblasti daňového řízení, kurzy k systému mezinárodní výměny informací na DPH VIES. Další zásadní úpravou byla úprava stávajících osnov „Zdaňování subjektů se vztahem k zahraničí“, přepracování kurzů v oblasti daní z příjmů a přepracování oblasti pojistného sociálního a zdravotního pojištění. Tyto úpravy byly provedeny na základě legislativních změn.

V etapě 13 byly zapracovány nové osnovy pro kurzy s psychologickou tematikou, aktualizace judikátů ve vyměrování a daňové kontrole. Nedílnou součástí 13. etapy byla aktualizace kurzu vzdělávání vedoucích pracovníků a krizového managementu v oblasti řízení kolektivů a výběru a hodnocení pracovníků. Probíhala úprava (na základě zásadních právních změn) v oblasti daňového řízení, insolvenčního zákona a v oblasti cenných papírů.

Pedagogická vrstva byla doplněna o interaktivní příklady (daňové či účetní), příklady vyplnění daňových přiznání, kde systém vyhodnocuje vyplnění tiskopisu a označí případné chyby. V oblasti judikátů byly doplněny komentáře, resp. metodika k judikátům se stanoviskem MF k souzené problematice. Doplněny pedagogické pomůcky v podobě řešených a neřešených příkladů, schémat, tabulek, grafů, obrázků, pomůcek zpracovaných v prezentačním programu (PowerPoint), apod.,

Aplikace byla upravena pro redakční systém intranetu Ústředního finančního a daňového ředitelství, doplněna o nové interaktivní příklady a nové řešení pro distanční vzdělávání.

Externí web České Daňové Správy

V roce 2008 pokračoval rozvoj všech aplikací, které slouží ke zkvalitnění externího webu České Daňové Správy. Z webu ČDS je možno podávat elektronicky daňová přiznání a využívat další služby Daňového portálu ČDS. V dlouhodobém průměru zaznamenává web ČDS více než 9 100 přístupů denně. **Intranet České Daňové Správy** V roce 2008 byly dopracovány další dílčí aplikace k podpoře a efektivnosti používání Intranetových stránek ČDS na platformě CMS RedDot.

VII. PERSONALISTIKA

a) Stav zaměstnanců

Plánovaný limit počtu zaměstnanců územních finančních orgánů v roce 2008 ve výši 15 598 se oproti plánovanému limitu v roce 2007 (15 861) snížil o 263. Snížení bylo provedeno na základě úkolu, který vláda uložila svým usnesením č. 436 ze dne 25. 4. 2007, a to realizovat počínaje rokem 2008 opatření na snižování počtu funkčních míst ve státní

správě do roku 2010.

I v důsledku realizace tohoto opatření byl **plánovaný počet zaměstnanců** stanovený k 31. 12. 2008 na **15 598** zaměstnanců ke stejnému datu plněn pouze na 98,8 %.

Tabulka č. 40

Plnění limitu počtu zaměstnanců ve fyzických osobách	2004	2005	2006	2007	2008
Plánovaný počet zaměstnanců k 1. 1.	15 743	15 643	15 660	15 861	15 598
Evidenční počet zaměstnanců k 31. 12.	15 560	15 496	15 720	15 575	15 408
Podíl plnění (%)	98,8	99,1	99,1	98,1	98,8

Struktura zaměstnanců územních finančních orgánů v roce 2008 posuzovaná podle různých hledisek je uvedena v **Tabulkách č. 41 až 43.**

Průměrný věk zaměstnanců ÚFO v roce 2008 dosáhl výše **45,22** roků. Z dlouhodobého pohledu má tento ukazatel velmi nepříznivý trend a trvale se zvyšuje. Za zvlášť alarmující je možné označit stále se snižující počet zaměstnanců ve věku do 30 let a ve věku od 31 do 40 let a naopak trvale narůstající počet zaměstnanců nad 50 let. Tato skutečnost může mít v krátké budoucnosti vážné dopady při zajišťování výběru daní a naplňování státního rozpočtu. Motivační opatření zásadního charakteru ke zvýšení počtu mladých zaměstnanců ÚFO by měla být přijata především v oblasti odměňování.

Tabulka č. 41

Základní přehled		Počet	Podíl (%)
Evidenční počet zaměstnanců k 31. 12. 2008		15 408	100,0
z toho	zaměstnanci řídicí složky finančních ředitelství	1 279	8,3
	zaměstnanci finančních úřadů	14 026	91,0
	zaměstnanci vzdělávacích zařízení	103	0,7
	odborní zaměstnanci	15 246	98,9
	ženy	12 048	78,2
	zaměstnanci s VŠ vzděláním	5 235	34,0

Tabulka č. 42

Rozdělení zaměstnanců podle věku		Počet	Podíl (%)
Evidenční počet zaměstnanců k 31. 12. 2008		15 408	100,0
z toho	do 30 let	1 275	8,3
	od 31 do 40 let	3 696	24,0
	od 41 do 50 let	4 988	32,3
	nad 50 let	5 449	35,4

Tabulka č. 43

Přehled odborných zaměstnanců podle délky trvání pracovního poměru		Počet	Podíl (%)
Odborní zaměstnanci v pracovním poměru k 31. 12. 2008		15 246	100,0
z toho v pracovním poměru	více než 5 let	12 043	79,0
	od 1 roku do 5 let	2 413	15,8
	do 1 roku	790	5,2

b) Obměna zaměstnanců

Tabulka č. 44

Počet nových a ukončených pracovních poměrů		2004	2005	2006	2007	2008
Počet zaměstnanců ke konci sled. období = evidenční počet zaměstnanců k 31. 12.		15 560	15 496	15 720	15 575	15 408
Nově uzavřené pracovní poměry		831	1 089	1 341	1 173	1 278
Ukončené pracovní poměry		938	1 119	1 080	1 220	1 389
z toho	Neplánované odchody	552	522	536	522	616
	Ostatní odchody	386	597	544	698	773
Míra fluktuace (%)		3,5	3,4	3,4	4,1	4,9

Vývoj míry fluktuace (tj. podíl neplánovaných odchodů ke stavu zaměstnanců) v posledních dvou letech mírně vzrůstá, a to především z důvodů realizace opatření na snižování počtu funkčních míst ve státní správě do roku 2010 ve smyslu usnesení vlády č. 436/2007.

c) Odměňování

V roce 2008 nebyla provedena úprava stupnice platových tarifů podle platových tříd a stupňů ve smyslu zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, který upravuje i oblast odměňování zaměstnanců ve veřejných službách a správě, došlo pouze k navýšení objemu prostředků na platy o 1,5 %.

Vývoj platů ve sledovaném období byl následující:

Tabulka č. 45

Plán, skutečnost a struktura platu	2004	2005	2006	2007	2008
Plánovaná výše průměrného měsíčního platu (Kč)	19 477	20 585	21 651	23 095	24 034
Průměrný měsíční plat (Kč)	19 655	20 810	21 878	23 442	24 376
Přiznaný průměrný tarifní plat (Kč)	15 962	17 155	18 085	19 630	19 801
Podíl přiznaného průměrného tarifního platu k průměrnému měsíčnímu platu (%)	81,2	82,4	82,7	83,7	81,2
Průměrná měsíční mzda zaměstnanců ve veřejné správě a obraně, sociálním zabezpečení dle ČSÚ (v Kč) *	20 489	22 307	22 896	25 079	26 210

* rok 2008 - dle předběžných výsledků

V průměrném měsíčním platu zaměstnance v roce 2008 se **podíl tarifního platu** snížil na **81,2 %**, oproti 83,7 % v roce 2007, tj. na **19 801 Kč**. Proti roku 2007 se v roce 2008 průměrný tarifní plat zvýšil pouze o 171 Kč, tj. o 0,9 % (v roce 2007 se zvýšil o 1 545 Kč, tj. o 8,5 %). Toto zvýšení platového tarifu bylo způsobeno nárůstem průměrného platového stupně, jak je uvedeno v rozbořech stavu zaměstnanců z hlediska věkového složení. I přes snížení podílu tarifního platu k průměrnému měsíčnímu platu o 2,5 % je nutné

konstatovat, že tento podíl stále vykazuje vysokou hodnotu, což i nadále snižuje možnost uplatňovat motivační rozdíly v odměňování za kvalitní a mimořádnou práci zaměstnanců ÚFO.

d) Napadení pracovníků ÚFO

U zaměstnanců územních finančních orgánů dochází jak při výkonu pracovní činnosti, tak v souvislosti s ní, k případům verbálního i fyzického napadení.

Z hlediska napadení pracovníků ÚFO lze obecně konstatovat, že daňoví poplatníci vyhrožují pracovníkům finančních úřadů zejména při provádění daňové kontroly, místního šetření ohledně nadměrných odpočtů DPH a při provádění exekuce, ale i při projednávání případů na pracovišti vyměřovacího oddělení. Vyhrožování probíhá nejčastěji slovně, ale vyskytují se i případy fyzického napadení pracovníků finančních úřadů.

Tabulka č. 46 uvádí statisticky zpracovaná data vztahující se k napadení pracovníků územních finančních orgánů v letech 2004 – 2008.

Celkový počet napadení pracovníků ÚFO se oproti předcházejícímu roku **zvýšil** a zejména došlo k velkému **zvýšení počtu fyzických napadení při výkonu zaměstnání** z 1 případu v roce 2007 na **7 případů v roce 2008**. V roce 2008 se podílí fyzické napadení **20 %** na celkovém počtu napadení.

Tabulka č. 46

	2004	2005	2006	2007	2008
Napadení při výkonu zaměstnání	60	82	39	30	34
fyzické napadení	3	6	3	1	7
verbální napadení	57	76	36	29	27
Napadení pro výkon zaměstnání	25	25	10	13	9
fyzické napadení	2	3	2	0	0
verbální napadení	23	22	8	13	9
Ostatní případy*	5	9	3	3	6
fyzické napadení	2	3	1	3	3
verbální napadení	1	6	2	0	3
poškození majetku	2	-	-	0	0
CELKEM	90	116	52	46	49
fyzické napadení	7	12	6	4	10
verbální napadení	81	104	46	42	39
poškození majetku	2	-	-	0	0

* Ostatní případy - jsou případy fyzického i verbálního napadení pracovníků ÚFO, u kterých nelze prokázat, že byly vedeny v souvislosti s činností ÚFO.

e) Vzdělávání zaměstnanců

Ústřední finanční a daňové ředitelství vychází při vzdělávání zaměstnanců územních finančních orgánů důsledně z usnesení vlády České republiky ze dne 30. listopadu 2005 č. 1542 o „Pravidlech vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech“. Obsah tohoto dokumentu byl v odboru 48 – Řízení a ekonomika územních finančních orgánů rozpracován

na podmínky územních finančních orgánů do metodického materiálu s názvem **Pravidla pro vzdělávání zaměstnanců územních finančních orgánů**. Při koncipování tohoto metodického materiálu bylo přihlédnuto i k „Prováděcí metodice k Pravidlům vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech“, kterou vydal v roce 2006 Institut státní správy na základě zmocnění usnesením vlády ze dne 30. listopadu 2005 č. 1542 a ke „Směrnici ministra financí č. 9/2006“.

System vzdělávání zaměstnanců územních finančních orgánů zahrnuje tři základní obsahové bloky:

1. Vstupní vzdělávání;
2. Prohlubující vzdělávání;
3. Vzdělávání v dalších oblastech.

Při výuce zaměstnanců územních finančních orgánů se **preferuje příprava zaměstnanců v oblasti daní a navazujících podpůrných informačních systémů**. Důvodem je skutečnost, že noví pracovníci finančních ředitelství a podřízených finančních úřadů nejsou v daňové oblasti dostatečně připraveni na plnění svých agend. Současné vysoké školství v tomto směru sice připravuje do určité míry znalostmi vybavené absolventy i v oblasti daní, ale časté změny právních daňových a navazujících norem a hlavně jejich právní výklad v praxi je nezbytné na profesionální úrovni ujednotit. Také je potřebné zdůraznit, že na finančních úřadech převažují zaměstnanci, kteří mají středoškolské vzdělání.

Vstupní vzdělávání se rozčleňuje na povinné vstupní vzdělávání úvodní a vstupní vzdělávání následné. **Vstupní vzdělávání úvodní** se realizuje v prostorách finančních ředitelství podle učebního plánu a učebních osnov úvodního vstupního vzdělávání, schválených ředitelem odboru 48 Ministerstva financí, a to většinou pouze lektory příslušného finančního ředitelství. Ředitel finančního ředitelství, případně finančního úřadu, rozhoduje o obsahové náplni úvodního vstupního školení pro servisní, pomocný a obslužný personál, rovněž tak o řízené praxi včetně jejího tematického zaměření. **Vstupní vzdělávání následné** zajišťoval po obsahové a technické stránce Institut státní správy e-learningovým kurzem. Noví zaměstnanci se v tomto kurzu seznamují s právním systémem ČR, veřejnou správou, dále získávají základní přehled o veřejných financích, základních institucích Evropské unie a informace o technikách efektivní komunikace. Po úspěšném vykonání závěrečného testu získávají od Institutu státní správy osvědčení, které po formální kontrole v oddělení 484 MF jsou rozesílána na jednotlivá finanční ředitelství.

Prohlubující vzdělávání se člení na odborné vzdělávání, manažerské vzdělávání a jazykové vzdělávání.

Odborné vzdělávání a manažerské vzdělávání se realizuje převážně ve VZ ÚFO Přebrada v Luhačovicích a Vltava ve Smilovicích. Ve VZ ÚFO Vltava umožňuje vzdělávací kapacita současně školit 160 osob v osmi učebnách a ve dvou počítačových pracovnách. Ve VZ ÚFO Přebrada umožňuje kapacita čtyř učeben a dvou počítačových pracoven současně vzdělávat 171 účastníků kurzů. V rámci trojstupňového odborného vzdělávání noví správci daní a dotací **povinně v prvním stupni** absolvují jeden z devíti profilujících kurzů typu B (B1-Registrace daní, B2-Evidence daní, B3-Vyměňování daní, B4-Správa daně z nemovitostí, B5-Správa daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí, B6-Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně, B7-Daňová kontrola, B8-Vymáhání, B9-Oceňování) a příslušný navazující kurz typu D, který je zaměřen na podpůrné informační systémy (ADIS, CEDR aj.). Součástí prvního stupně odborného vzdělávání jsou výběrové kurzy zaměřené na problematiku účetnictví, práva, oceňování, komunikace a výpočetní techniky včetně práce s analytickým programem IDEA a systémem VIES.

Druhý stupeň odborného vzdělávání rozšiřuje profesní kompetence správců daní a dotací. Vybraný pracovník personálním oddělením příslušného finančního ředitelství pokračuje v odborném vzdělávání v druhém roce činnosti při výkonu správy daní v některém z osmi odborných kurzů (OK). **Třetí stupeň odborného vzdělávání** tvoří 117 odborně specializačních kurzů (OSK). Vzhledem k jejich vysoké odbornosti je většina z nich zařazována do výuky ve VZ ÚFO Vltava ve Smilovicích, protože toto vzdělávací zařízení je časově dostupné pro odborně fundované lektory z Prahy.

Manažerské vzdělávání je nedílnou součástí přípravy všech vedoucích pracovníků finančních ředitelství a finančních úřadů. Obsahuje moduly zaměřené na psychologii, komunikaci, právo, daně, informační systémy a řízení pracovních kolektivů. Učební plány a učební osnovy kurzů pro management vycházejí z „Prováděcí metodiky“ Institutu státní správy.

Jazykové vzdělávání se realizovalo v roce 2008 na ÚFO ve třech formách:

- a) Pro vybrané perspektivní zaměstnance probíhala výuka anglického jazyka ve VZ ÚFO Přebrada.
- b) Vybraným specialistům finanční ředitelství umožňovala výuku anglického nebo německého jazyka.
- c) Na bázi dobrovolného zapojení, kde lektori docházeli přímo na pracoviště ÚFO nebo zájemci navštěvovali jazykové kurzy převážně anglického nebo německého jazyka v jazykových školách.

Další vzdělávání zahrnuje vzdělávání metodiků finančních ředitelství a finančních úřadů, aktualizací vzdělávání zkušených zaměstnanců, vzdělávání v oblasti nedaňových agend, vzdělávání lektorů ÚFO a školení v rámci regionálních akcí finančních ředitelství.

Kontrolní činnost úrovně výuky na pracovištích ÚFO se uskutečňuje ve dvou formách, a to přímé a nepřímé. Přímá forma se realizuje prostřednictvím metodických dohlídek zaměstnanců oddělení 484 MF, hospitační činností vedoucích vzdělávacích úseků ve VZ ÚFO a kontrolou výuky a dokumentace managementem ÚFDŘ a FŘ. Nepřímá forma kontrolní činnosti vychází z vyhodnocení anket určených pro frekventanty i lektory vedoucími vzdělávacích úseků ve VZ ÚFO a v oddělení 484 MF. Průměrné hodnoty absolventů kurzů ve VZ ÚFO v anketách prostřednictvím pětiškálové stupnice jsou za rok 2008 příznivé. Celkové hodnocení vzdělávacích akcí posluchači v průměru vychází 1,45, přínos kurzu pro účastníka dosahuje hodnoty 1,63, průměrná kvalita studijních materiálů je 1,49, úroveň technicko-organizačního zabezpečení 1,30 a výkony lektorů dosahují v průměru rovněž číselné hodnoty 1,30. Oprávněné připomínky lektorů se využívají zejména při úpravách pedagogických materiálů a ke zdokonalení výběru zájemců o studium příslušných kurzů.

Obohacením **prohlubujícího vzdělávání a dalšího vzdělávání** byla realizace projektu, který vznikl v odboru 48 – Řízení a ekonomika ÚFO ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí na čerpání a využití finančních prostředků z operačního programu číslo CZ.04.1.03 Rozvoj lidských zdrojů s názvem **Modulární systém dalšího profesního vzdělávání v oblasti daňové správy**. Jeho hlavním realizátorem se v rámci výběrového řízení stalo Sdružení Komory daňových poradců České republiky a Daňové akademie s.r.o.

V rámci tvorby vzdělávacích programů bylo výstupem projektu 11 vzdělávacích programů pro vytipované vzdělávací moduly daňové správy: Andragogika, Převodní ceny, Judikatura soudů a její vliv na legislativní vývoj, Náhrady škody uplatňované v souvislosti se správou daní, Oceňování majetku, Právo EU, Obecné právo v ČR, Software IDEA, Praktické mediální tréninky pro pracovníky daňové správy v oblasti komunikace, Účetnictví, VIES. V systému došlo k ověření funkčnosti řešení v rámci pilotních skupin podle cílových

skupin proškolených pracovníků, včetně ověřovatelů, metodických a organizačních pracovníků.

Tabulka č. 47

Kategorie vzdělávání	Rok					Celkem absolventů
	2004	2005	2006	2007	2008	
Vstupní vzdělávání úvodní (A)	464	608	629	797	760	3 258
Vstupní vzdělávání následné (VVN), e-learning	-	-	38	333	637	1 008
Profilující kurzy (B) – I. stupeň podle pracovních agend	612	587	824	830	687	3 540
Výběrové kurzy I. stupně – právo, účetnictví, ADIS, CEDR, oceňování, komunikace, výpočetní technika aj.	948	1 113	924	977	1 188	5 150
Odborné kurzy (OK) – II. stupeň	586	404	310	309	325	1 934
Odborně specializační kurzy (OSK) – III. stupeň	1 344	1 482	2 381	2 779	4 030	12 016
Aktualizační a výběrové kurzy pro zkušené zaměstnance (OAK/V)	1 748	2 426	2 032	956	351	7 513
Pro vedoucí oddělení a referátů (ŘZV)	834	801	529	539	566	3 269
Pro ředitele FR, FÚ a jejich zástupce (ŘZ)	318	304	343	367	313	1 645
Andragogika (příprava lektorů)	11	-	15	-	120	146
Jazyková příprava	650	1 128	514	350	357	2 999
Vzdělávání metodiků ÚFO prostřednictvím odborů MF (MK)	1 591	1 587	2 212	2 042	2 248	9 680
E-learning EU (distanční studium)	667	572	826	-	-	2 065
E-learning, environmentální minimum	384	460	550	-	-	1 394
Regionální školení především v daňové problematice	6 593	5 578	5 186	4 772	4 422	26 551
Daňová akademie (s podporou EU)	-	-	-	-	241	241
CELKEM absolventů	16 750	17 050	17 313	15 051	16 245	82 409

Poznámky: vstupní školení typu A, přidělený kurz typu B podle agendy zaměstnance, e-learningové studium VVN je povinné pro všechny nové zaměstnance kromě pomocného, obslužného a servisního personálu, e-learningové studium o environmentální problematice bylo pro všechny nové zaměstnance povinné; e-learningové studium o EU bylo povinné pro všechny zaměstnance ÚFO (mimo obslužný a pomocný personál).

V roce 2008 došlo k dalšímu technickému a obsahovému zdokonalení elektronické pracovní a učební pomůcky TaxTest, která je přístupná na intranetu ČDS zaměstnancům na všech pracovištích České daňové správy. Pracovní a učební pomůcka TaxTest byla obsahově obohacena zejména o judikáty Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu ČR, ale i o rozhodnutí Evropského soudního dvora. Uživatelé této pomůcky mají k dispozici i nové přehledy v oblasti celního kodexu a soudního správního řízení. Tato pomůcka se využívá při výuce, protože obsahuje mj. prezentace v programu PowerPoint, k přípravě lektorů, k samostatnému studiu, k procvičování frekventanty kurzů v knihovně a studovně ve VZ ÚFO aj. Součástí pracovní a učební pomůcky TaxTest jsou rovněž moderně zpracovaná skripta, metodika MF, právní předpisy ČR a EU v oblasti daňové a navazující, učební plány a učební osnovy kurzů interního systému vzdělávání zaměstnanců ÚFO

a přibližně 10 000 otázek určených pro procvičování a generování testů, které dostávají k vyřešení frekventanti kurzů.

Verze pracovní a učební pomůcky TaxTest pro veřejnost je přístupná na internetu ČDS. Zájemci naleznou v této pomůcce texty daňových zákonů, vyhlášek a pokynů ministerstva financí. Uživatelé si mohou ověřit své znalosti v části Cvičení.

Vzdělávací akce delší než jeden den nebo akce, které se pravidelně opakují, např. jazykové vzdělávání nebo účetnictví, evidujeme v prostředí ÚFO pomocí informačního systému VZD/VEMA. Uvedený informační systém přenáší informace mezi ÚFDŘ, VZ ÚFO a FŘ. Obsahuje podrobné údaje o absolventech kurzů, lektorech a vyučovaných kurzech. Modul VZD/VEMA se využívá i k plánování, k různým analýzám, k hodnocení zaměstnanců a ke kontrole. Výstupy o počtu absolventů podle hlavních kategorií vzdělávání zaměstnanců ÚFO z tohoto informačního systému za posledních pět let obsahuje **Tabulka č. 47**.

VIII. HOSPODAŘENÍ DAŇOVÉ SPRÁVY

a) Příjmy ÚFO

Schválený rozpočet **příjmů** na rok 2008 ve výši 21 100 tis. Kč nebyl k 31. 12. 2008 upraven. Skutečné plnění rozpočtu celkových příjmů ve výši 50 363 tis. Kč znamená překročení rozpočtu o 29 263 tis. Kč, tj. jeho plnění na 239 % (resp. o 21 997 tis. Kč, tj. na 177,5 % rozpočtu včetně povoleného překročení o mimorozpočtové prostředky, odvedené na příjmové účty).

Příjmy z pronájmu majetku činily 24 533 tis. Kč, tj. 234,4 % upraveného rozpočtu, především z titulu nerozpočtovaných přijatých plateb od nájemníků v budově po ČKA (první platba většiny nájemců za IV. čtvrtletí roku 2007 byla uhrazena až v I. čtvrtletí roku 2008). **Ostatní nedaňové příjmy** ve výši 13 673 tis. Kč, tj. 239,5 % zahrnují vyúčtování záloh placených v předchozím roce. K 31. 12. 2008 byly proti stejnému období loňského roku vykázány příjmy z pronájmu vyšší o 13 402 tis. Kč, tj. 220,4 % a ostatní nedaňové příjmy vyšší o 197 tis. Kč, tj. 101,5 %

Kapitálové příjmy představovaly částku 946 tis. Kč a roční rozpočet byl splněn na 213,5 %. Plnění souviselo zejména s prodejem vyřazených osobních automobilů. K 31. 12. 2008 byly proti stejnému období loňského roku vykázány kapitálové příjmy nižší o 346 tis. Kč, tj. 73,2 %.

Výši celkových příjmů významně ovlivnily nerozpočtované **převody z vlastních fondů** ve výši 7 389 tis. Kč. Tyto příjmy tvořily mimorozpočtové prostředky rezervních fondů převedené na příjmové účty ve výši 6 563 tis. Kč a prostředky převedené na příjmové účty začátkem roku 2008 z depozitních účtů ve výši 826 tis. Kč. Jednalo se o mzdové prostředky, pojistné a příděly FKSP nevyčerpané při výplatě platů zaměstnanců za prosinec 2007. K 31. 12. 2008 byly proti stejnému období loňského roku vykázány převody z vlastních fondů o 5 167 tis. Kč, tj. 332,5 % vyšší.

b) Výdaje ÚFO

Schválený rozpočet **výdajů** územních finančních orgánů (závazný ukazatel) ve výši 7 472 309 tis. Kč byl k 31. 12. 2008 rozpočtovými opatřeními v souhrnu zvýšen o 402 990 tis. Kč na 7 875 299 tis. Kč. Konečný rozpočet výdajů činil 8 079 117 tis. Kč. Skutečné **celkové výdaje** rozpočtu k 31. 12. 2008 činily 7 928 825 tis. Kč (100,7 % upraveného rozpočtu). Proti stejnému období loňského roku byly výdaje roku 2008 o 293 402 tis. Kč vyšší (tj. o 3,8 %), běžné výdaje byly vyšší o 140 032 tis. Kč (tj. o 1,9 %) a kapitálové výdaje o 153 370 tis. Kč (tj. o 45,7 %).

Běžné výdaje

Mzdové prostředky tvořily 60,65 % z běžných (neinvestičních) výdajů.

Čerpání prostředků na platy zaměstnanců je rovno částce přidělené ze státního rozpočtu (čerpání na 100,0 %).

Průměrný plat 24 376 Kč znamená 101,4 % plnění rozpočtovaného průměrného platu. Ve srovnání s loňským rokem se průměrný plat zvýšil o 934 Kč, tj. o 4 %.

Čerpání prostředků na **ostatní platby za provedenou práci** představovalo částku 13 576 tis. Kč, tj. 96,2 % upraveného rozpočtu. Jednalo se zejména o dohody s externími zaměstnanci na zajištění odborných činností a o odstupné. Na odstupném vyplatily územní finanční orgány částku 2 537 tis. Kč.

Závazný počet zaměstnanců 15 502 byl k 1. 1. 2008 upraven na 15 598. Ukazatel regulace zaměstnanosti – **počet zaměstnanců** (v průměrném přepočteném počtu) k 31. 12. 2008 činil 15 379 zaměstnanců. Nenaplněno zůstalo v průměrném přepočteném počtu 219 pracovních míst. Jedná se především o dočasně neobsazená pracovní místa při obměně pracovníků osmi finančních ředitelství vlivem náročnosti výběru vhodných zaměstnanců i zkrácené pracovní úvazky zaměstnankyň.

Zákonné pojistné a příděly do FKSP odpovídá vývoji mzdových prostředků, pojistné i příděly do FKSP jsou čerpány na 100 %.

Ostatní běžné výdaje byly čerpány ve výši 1 258 670 tis. Kč, tj. 99,3 % upraveného rozpočtu a 100,1 % skutečných výdajů loňského roku.

Objemově největší položku ostatních běžných výdajů představovaly výdaje za **služby**, které k 31. 12. 2008 činily 661 792 tis. Kč, tj. 52,6 % ostatních běžných výdajů. Oproti loňskému roku byly tyto výdaje o 3 453 tis. Kč nižší. Vysoké výdaje na položce **služby pošt** v rozpočtu souvisí zejména s rozšiřující se daňovou agendou (růst počtu zahraničních subjektů u Finančního ředitelství pro hl. m. Prahu) a s výrazným zvýšením cen poštovního. Ve srovnání s rokem 2007 se zvýšilo čerpání na položce služby pošt z 161 386 tis. Kč na 163 200 tis. Kč.

Objemově významnou položkou ostatních věcných výdajů jsou výdaje za **spotřebu vody, paliv a energie** ve výši 191 093 tis. Kč, tj. 15,2 % ostatních běžných výdajů. Růst výdajů je především důsledkem trvalého růstu cen.

V rámci seskupení 517 byly výrazně nejvyšší výdaje za **opravy a údržbu** hrazené jednak v rámci programů reprodukce majetku, kde se jednalo o opravy a údržbu výpočetní techniky (48 230 tis. Kč), jednak mimo programy – opravy a údržba budov, zařízení, služebních aut a ostatního majetku (71 183 tis. Kč). Ve srovnání s rokem 2007 byly v letošním roce výdaje za údržbu vyšší o 6 063 tis. Kč, tj. o 5,3 %. Výdaje na opravy

a udržování vlastních objektů jsou trvale omezovány na úkor jiných výdajů na provoz.

Mimorozpočtové zdroje

V rámci čerpání běžných výdajů mimo programy reprodukce majetku byly čerpány mimorozpočtové zdroje – rezervní fondy (6 563 tis. Kč) a pojistné (703 tis. Kč). Běžné výdaje programového financování jsou komentovány v rámci výdajů ICT.

Čerpání kapitálových výdajů

Vývoj kapitálových výdajů v rozpočtu ÚFO

Veškeré kapitálové výdaje a výdaje určené na financování IT (kapitálové i běžné výdaje) jsou čerpány výhradně v rámci programů reprodukce majetku.

Tabulka č. 48 (v tis. Kč)

	Kapitálové výdaje
Schválený rozpočet na r. 2007	109 125
Schválený rozpočet na r. 2008	144 685
Rozdíl (navýšení +; snížení -)	+35 560
Skutečnost r. 2007	335 421
Skutečnost r. 2008	488 791
Rozdíl (navýšení +; snížení -)	+153 370

Výdaje na programy reprodukce majetku

V roce 2008 byly výdaje programového financování určeny na následující programy a podprogramy:

- 112 110 Pořízení, obnova a provozování ICT územních finančních orgánů;
- 112 120 Rozvoj a obnova materiálně technické základny územních finančních orgánů;
- 212 110 Rozvoj a obnova materiálně technické základny územních finančních orgánů;

V rámci programu 212 110 byly realizovány podprogramy:

- 212 111 Pořízení, obnova a provozování ICT územních finančních orgánů;
- 212 11A-H Rozvoj a obnova materiálně technické základny územních finančních orgánů.

Ve schváleném rozpočtu výdajů na rok 2008 bylo na všechny programy reprodukce majetku určeno celkem 383 866 tis. Kč, z toho 144 685 tis. Kč kapitálových výdajů a 239 181 tis. Kč běžných výdajů. Upravený rozpočet výdajů na programové financování ve výši 697 179 tis. Kč byl k 31. 12. 2008 čerpán na 79,7 %. Kromě prostředků státního rozpočtu byly do financování k 31. 12. 2008 v rámci programu 212 110 zapojeny také **mimorozpočtové zdroje**. Jednalo se o prostředky rezervních fondů převedených z minulých let v celkové výši 196 380 tis. Kč. Z těchto prostředků bylo k 31. 12. 2008 vyčerpáno 196 379 tis. Kč tj. 100 %. Na základě usnesení vlády ze dne 2. června 2008 č. 683 odvedly ÚFO ze svých rezervních fondů celkem 34 971 tis. Kč ve prospěch kapitoly Všeobecná pokladní správa. Z FKSP byla provedena jedna úhrada v částce 172 tis. Kč.

V rámci programů reprodukce majetku bylo v roce 2008 ukončeno celkem 18 akcí stavebního charakteru (rozšíření administrativních prostor, odstranění havárií hygienického a technického charakteru, rekonstrukce vlastních objektů) a 8 akcí reprodukce investiční vybavenosti, jimiž je v působnosti jednotlivých finančních ředitelství zajišťována obnova služebních vozidel, strojů a zařízení.

Výdaje ÚFO na ICT

Tabulka č. 49

(v tis. Kč)

Přehled o hospodaření ÚFO s prostředky na ICT v r. 2008 (program 112 110 a podprogram 212 111)						
Výdaje	Rozpočet schválený	Rozpočet upravený	Skutečné čerpání k 31. 12. 2008			
			Čerpání rozpočtu	Čerpání rez. fondů	CELKEM	% plnění
	1	2	3	4	5=3+4	6=5/2
Běžné	239 181	271 683	259 097	2 223	261 320	96,2
Kapitálové	100 550	152 847	148 686	56 970	205 656	134,6
CELKEM	339 731	424 530	407 783	59 193	466 976	110,0

Významný podíl na celkovém rozpočtu programově financovaných výdajů mají **výdaje na výpočetní a komunikační techniku (ICT)**.

Rozpočet kapitálových výdajů byl použit na:

servery a jejich příslušenství	71 859 tis. Kč
vybavení serveroven	12 184 tis. Kč
datové a současně telefonní a silové sítě (výdaje za komunikace)	20 843 tis. Kč
PbÚ a jejich příslušenství	11 576 tis. Kč
PC a jejich příslušenství	2 496 tis. Kč
systemy EZS a EPS	19 025 tis. Kč
prezentační a projekční technika	480 tis. Kč
nákup SW pro správu ICT	10 223 tis. Kč
celkem	148 686 tis. Kč

Rozpočet běžných výdajů byl čerpán takto:

ADIS	184 233 tis. Kč
AVIS	376 tis. Kč
VEMA	2 tis. Kč
TAXTEST	5 403 tis. Kč
Ostatní	14 698 tis. Kč
IS celkem	204 712 tis. Kč
+ komunikace	54 385 tis. Kč
celkem ICT 112 111	259 097 tis. Kč

Na ICT byly čerpány mimorozpočtové zdroje - rezervní fondy v kapitálových výdajích v celkové výši 56 970 tis. Kč, a to na servery a jejich příslušenství, datové, telefonní a silové sítě, PbÚ a jejich příslušenství, systemy EZS a EPS a programové vybavení, a běžné výdaje v celkové částce 2 223 tis. Kč, a to na integrace serverů do systémů AVIS a ADIS.

Následující **Tabulka č. 50** ukazuje vývoj příjmů a výdajů ÚFO v letech 2004 - 2008.

Tabulka č. 50

(v tis. Kč)

Rok	PŘÍJMY celkem	VÝDAJE (skutečnost k 31. 12. daného roku)			
		Celkem	Kapitálové (investiční)	Běžné (neinvestiční)	Na jednoho zaměstnance
2004	56 620	6 610 832	325 659	6 285 173	424
2005	33 608	6 926 330	412 464	6 513 866	448
2006	42 518	7 234 856	293 798	6 941 058	463
2007	31 645	7 635 423	335 421	7 300 002	488
2008	50 363	7 928 825	488 791	7 440 034	515

c) Vyhodnocení nákladovosti a efektivity

Interpretace ukazatelů nákladovosti a efektivity veřejné služby je obtížná.

Náklady na 1 pracovníka jsou přímo závislé na rozhodujících výdajích územních finančních orgánů, jimiž jsou běžné výdaje, především prostředky na platy zaměstnanců závislé na možnostech státního rozpočtu příslušného rozpočtového období, a provozní výdaje ovlivněné trvale rostoucími cenami (služeb, médií i zboží).

Efektivnost měřená výdaji na jednotku příjmů je závislá na rozhodnutí o intenzitě zdanění. Vývoj efektivity a nákladovosti územních finančních orgánů ukazují **Tabulky č. 51 až 52**.

V **Tabulce č. 53** jsou uvedeny upravené ukazatele o nákladovosti daňové správy, které jsou plně srovnatelné s jinými zeměmi (do celkové částky upraveného daňového inkasa za daňovou správu jsou promítnuty i nadměrné odpočty a vracení DPH a vracení daně spotřební).

Tabulka č. 51

Základní ukazatele (v tis. Kč)					
	2004	2005	2006	2007	2008
Daňové příjmy (kapitola VPS)	323 452 000	514 524 000	513 726 000	576 506 000	606 664 861
Příjmy v kapitole 312 - MF	56 620	33 608	42 518	31 645	50 363
PŘÍJMY CELKEM	323 508 620	514 557 608	513 768 518	576 537 645	606 715 224
VÝDAJE CELKEM	6 610 832	6 926 330	7 234 856	7 635 423	7 928 825
z toho: běžné výdaje	6 285 173	6 513 866	6 941 058	7 300 002	7 440 034
VÝDAJE (bez tvorby RF)	6 497 999	6 687 981	7 057 547	7 458 474	7 928 825
z toho: běžné výdaje	6 212 681	6 474 272	6 905 875	7 269 592	7 440 034
POČET zaměstnanců	15 600	15 474	15 619	15 629	15 379

Tabulka č. 52

Efektivnost (v Kč) – ve vztahu k výdajům bez tvorby rezervního fondu					
Příjmy na	2004	2005	2006	2007	2008
1 Kč výdajů	49,79	76,94	72,80	77,30	76,52
1 zaměstnance	20 737 732	33 253 044	32 893 816	36 888 966	39 450 889
Nákladovost (v Kč) – ve vztahu k výdajům bez tvorby rezervního fondu					
Výdaje na	2004	2005	2006	2007	2008
100 Kč příjmů	2,01	1,30	1,37	1,29	1,31
1 zaměstnance	416 538	432 208	451 857	477 220	515 562
Běžné výdaje na	2004	2005	2006	2007	2008
1 zaměstnance	398 249	418 397	442 146	465 135	483 779

Tabulka č. 53

Základní ukazatele (v tis. Kč)					
	2004	2005	2006	2007	2008
PŘÍJMY CELKEM	323 508 620	514 557 608	513 768 518	576 537 645	606 715 224
nadměrné odpočty DPH	229 070 000	171 419 000	210 711 000	239 899 000	261 624 000
vratky daně spotřební	1 771 000	29 000	40 000	20 000	2 000
UPRAVENÉ PŘÍJMY	554 349 620	686 005 608	724 519 518	816 456 645	868 341 224
VÝDAJE (bez tvorby RF)	6 497 999	6 687 981	7 057 547	7 458 474	7 928 825
Nákladovost (v Kč) – ve vztahu k výdajům bez tvorby rezervního fondu					
Výdaje na 100 Kč	2004	2005	2006	2007	2008
upravených příjmů	1,17	0,97	0,97	0,91	0,91

Pozn.: případné rozdíly vyplývají ze zaokrouhlování.

IX. KONTROLNÍ A DOHLÍDKOVÁ ČINNOST

a) Inspekce

V průběhu roku 2008 oddělení Inspekce řešilo celkem **32 podání** vztahujících se k činnosti ÚFO. Podání byla prošetřena podle § 175 a souvisejících ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a Postupu při vyřizování stížností, petic a podnětů na MF, který je stanoven Směrnicí č. 7/2005. Předmětem podání občanů byly stížnosti a podněty na způsob jednání, chování a podezření z korupce pracovníků ÚFO.

Na možné **korupční jednání** zaměstnanců ÚFO poukazyvalo **10 podnětů**, z toho šest anonymních. Podněty byly přijaty prostřednictvím protikorupční telefonní linky a protikorupční e-mailové adresy, zřízené pro resort MF, a také písemnou formou. Po jejich prověření oddělením Inspekce se oznámené informace **nepotvrdily v sedmi případech**. **Jedno** oznámení na údajné korupční jednání bylo **odloženo** pro nedostatek konkrétních údajů a **jedno** zůstává nadále **v šetření**. Orgánům činným v trestním řízení bylo předáno **jedno** oznámení na podezření z korupce zaměstnanců ÚFO. Šetření doposud nebylo ukončeno.

Oddělením Inspekce bylo dále prošetřeno **17 podání** vztahujících se k činnosti

zaměstnanců finančních úřadů, zejména k jejich nevhodnému chování a jednání s daňovými poplatníky. Kontaktním údajem bylo označeno 15 podání, pouze dvě byla anonymní. Provéřením bylo zjištěno, že **tři** podání byla **částečně důvodná**, **13 nedůvodných** a **jedno důvodné**.

Ve vztahu k **finančním ředitelstvím** bylo prošetřeno **pět podání**, z toho jedno anonymní. Na základě provedeného šetření byla vyhodnocena **dvě** podání jako **nedůvodná**, u **dvou probíhá šetření** a **jedno** bylo **odloženo** z důvodu opakované stížnosti bez uvedení nových skutečností.

b) Stížnosti vyřizované na ÚFO dle § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád

V roce 2008 bylo na územních finančních orgánech přijato a zaevidováno **168 stížností** dle § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. **1 podání** bylo odloženo.

Ze **168 stížností** bylo **49 stížností** šetřeno na **finančních ředitelstvích** (29 %), **118 stížností** bylo šetřeno na **finančních úřadech** (70 %) a jedna stížnost byla současně šetřena na FÚ i FŘ. Detailnější informace o oprávněnosti stížností jsou uvedeny v následující **Tabulce č. 54**.

Tabulka č. 54

Oprávněnost stížností vyřizovaných dle § 175 zákona č. 500/2004 Sb.				
Oprávněnost stížností	CELKEM	Na činnost		
		FŘ	FŘ i FÚ	FÚ
		5	2	161
Důvodná	16	1	0	15
Částečně důvodná	15	0	0	15
Nedůvodná	132	3	2	127
V šetření	0	0	0	0
Ostatní *	5	1	0	4

* Ostatní: jedná se o stížnosti, které byly odloženy či vzaty zpět.

X. SVOBODNÝ PŘÍSTUP K INFORMACÍM

Podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění p. p., zveřejňují finanční ředitelství a finanční úřady výroční zprávu k poskytování informací. **Tabulka č. 55** uvádí souhrnnou informaci za rok 2008.

Další informace vztahující se k uplatňování zákona č. 106/1999 Sb.:

- webová stránka povinného subjektu: <http://cds.mfcr.cz>,
- daňové tiskopisy v elektronické verzi lze nalézt na adrese: <http://cds.mfcr.cz>,
- elektronická podatelna: <http://eds.mfcr.cz>;
- úřední hodiny: <http://cds.mfcr.cz>.

Tabulka č. 55

Svobodný přístup k informacím			
Počet	CELKEM	FŘ	FÚ
podaných žádostí o informaci	81	15	66
vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti	16	2	14
podaných odvolání proti rozhodnutí	5	1	4
opisů podstatných částí rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace	4	4	0
počet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence	0	0	0
stížností podaných podle § 16a	5	0	5

XI. ZÁVĚR

Uplynulý rok 2008 je možné charakterizovat jako rok dynamický, jehož výsledky se pozitivně odrazily jak v oblasti inkasa daní, tak i v úrovni poskytovaných služeb daňové veřejnosti.

V roce 2009 lze očekávat nižší hodnoty inkasa na všech účtech daně z příjmů fyzických osob, neboť legislativní úpravy ZPD, provedené zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, začnou ovlivňovat také daňovou povinnost osob podávajících daňové přiznání (OSVČ). U závislé činnosti se zcela jistě projeví důsledky celosvětové finanční krize. Na dani vybírané srážkou pravděpodobně poklesne inkaso z důvodu omezení výplat dividend a podílů na zisku.

V souvislosti se stupňujícími se dopady celosvětové hospodářské recese na českou ekonomiku lze odůvodněně očekávat též výrazný pokles inkasa daně z příjmů právnických osob. V tomto kontextu budou zanedbatelné dopady legislativních změn, včetně snížení sazby daně na 21 %, provedených zákonem č. 261/2007 Sb.

Mezinárodní spolupráce daňových správ stejně tak, jako služby poskytované daňové veřejnosti už dávno nejsou v moderně fungujících daňových správách ničím módním, něčím výjimečným, nadstandardním, něčím, na co je třeba neustále poukazovat, zdůrazňovat, bez čeho by se daňové správy obešly.

Je tedy nezbytné pokračovat v dalším rozvoji a posilování těchto oblastí, protože je to jediná cesta, jak si zajistit na domácí i zahraniční úrovni renomé moderní daňové správy. Bez možnosti sdílet zahraniční zkušenosti a klientského přístupu k poplatníkovi skončí takto orientovaná daňová správa na periférii Evropy.

Inkaso daně z přidané hodnoty pravděpodobně nejvíc ovlivnilo zvýšení snížené sazby daně na 9 % a změny ve zdaňování bytové výstavby účinné od 1. 1. 2008. Také silný kurz koruny motivoval spotřebitele k nákupům v zahraničí.

Rozhodujícím pro inkaso daně je vývoj na Finančním ředitelství pro hlavní město Prahu vzhledem ke koncentraci plátců daně a také skutečnosti, že Finanční úřad pro Prahu 1 spravuje fiskálně významnou skupinu daňových subjektů podle zvláštních režimů zákona o DPH. V roce 2008 zde došlo ke snížení jeho podílu na celkovém inkasu z hodnoty 56,57 % v roce 2007 na 54,17 %.

V roce 2008 se daňová správa plně zapojila do realizace Programu Projektu vytvoření jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů. S ohledem na skutečnost, že výše uvedený Program Projektu JIM předpokládá dosažení cílového stavu, tj. vytvoření jednoho inkasního místa pro příjmy veřejných rozpočtů v plném rozsahu k 1. lednu 2014, a s ohledem na potřebu aktuálního prohloubení modernizace daňové správy, přichází v úvahu též alternativa vytvoření samostatné daňové správy podřízené MF bez integrace výběru ostatních příjmů, a to jako přechodná fáze před vytvořením JIM, a to s účinností od 1. 1. 2010. Toto řešení by zajistilo dosažení některých klíčových efektů v časovém předstihu, a to při současné kompatibilitě s budoucím vytvořením JIM.

S ohledem na uvedený delší časový horizont realizace Projektu JIM se daňová správa v roce 2009 bude intenzivně podílet na další fázi modernizace daňové správy, jejíž legislativně-technickou podstatou v roce 2009 bude především novelizace zákona o ÚFO. Tato novelizace bude představovat, zejména vytvoření Finanční správy České republiky jako jednotné centrálně řízené soustavy orgánů podřízené MF v čele Generálním finančním ředitelstvím s celostátní působností.